

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

AFGANGSPRØVERNE OG AARSPRØVEN

i

Frederiksborg lærde Skole 1889.

Ved

C. Berg,

Skolens Rektor.

Frederiksborg.

Trykt i Chr. Hansons Officin.

1889.

I.

Mit Arbejde fra 1864—1889.

Mit Arbejde fra 1864—1889.

Dette kan passende fordeles paa Tiden før og Tiden efter 1872. Det første Afsnit vedrører, hvad Undervisningen angaar, den rene Kundskabsskole, det vil sige Skolen efter Lov af 13de Maj 1850 med de efterhaanden dæri indførte Forandringer. Da jeg overtog Rektoratet, var alt ordnet her ligesom ved de øvrige lærde Skoler og gik sin vante Gang. Lærerne vare i det hele ældre Mænd, saa at min Opgave foreløbig blev at holde alt omtrent i den gamle Orden. Disciplenes Antal var kun 65, der vare fordelte i 7 Klasser. Jeg havde dertor større Frihed end nogensinde tidligere til literære Beskæftigelser. I Slutningen af 1864 kunde jeg derfor tilendebringe første Udgave af min græske Ordbog. 1866 udkom en revideret Udgave af græsk Formlære. 1868 blev jeg færdig med et lille Arbejde »Om Sprogenes Udbredelse og Slægtskab«, der blev modtaget med stor Velvilje af Offentligheden. 1871 udkom »Vor ABC's Historie«, 1872 »Fortællinger af Herodots Historie«*).

*) Af mindre Arbejder i denne Tid skal jeg her nævne: „Om Xenophons Anabasis“ (1867), „Fabler og Myther“ (2 Udg. 1868), „Om Beliggenheden af Korupedion“ (1869); Aumeldelse i Tdskr. for Philologi og Pædagog. af Theophr. Characteres (ed. J. L. Ussing); „Atlas over den gamle Verden“ (3die Udgave, 1870), „Faglærere og Klasselærere“ og „Om Rektormøder“ (187). (Denne sidste lille Afhandling forsøgte jeg at give praktisk Anvendelse ti Aar senere, hvad der nærmere vil blive paavist under 1881); „Om Nedlæggelse af 1ste og 2den Klasse“ (1872).

Da jeg blev ansat som Rektor, sagdes der mig fra mange Sider, at denne Christian den 4des gamle Stiftelse var bestemt til at ophøre som Statsskole*). Og jeg tør ikke nægte, at meget tydede hen paa Nedlæggelse, især hvad Bygningsforholdene angik. Midt imellem »Rektorgaarden« og Skolens Legeplads laa et langt, faldefærdigt Hus af Bindingsværk, der oprindeligt var bestemt til Vaskerhus, og i hvis ene Ende der var to Værelser, hørende til Rektorlejligheden. Nu var alt saa ødelagt af Raaddenskab og Svamp, at det var farligt at gaa ind i Huset. Min Formand var uskyldig i denne bedrøvelige Tilstand; han havde atter og atter henledet den daværende Bygningsinspektørs Opmærksomhed paa Forholdene. Desuden var dette Hus's Omgivelser ligesaa uheldige. Ved Siden af det laa nemlig en lang og bred Skarnkiste, hvorfra Uhumskheder forpestede Luften, og stødende op dertil en Samling af meget slemme Priveter. Jeg skrev gjentagne Gange til Ministeriet om Sagen, indtil endelig, da en ny Bygningsinspektør var ansat, det gamle Hus blev nedrevet, hvorved Skolegaarden vandt meget, baade ved at den blev mere aaben imod Øst, og ved at der paa det nedrevne Hus's Grund blev anlagt to mindre Græsplæner beplantede med Træer ind imod Skolegaarden. Saa godt som nye Latrinhuse og et Urinsted efter Nutidens Fordringer bleve anlagte fjernest imod Vest, og begge Gaarde kom til at udgjøre én sammenhængende aaben Plads, kun adskilte ved et lavt Stakit, hvorved Opsigten med Disciplene paa Legepladsen lettedes meget.

Hvad Inventariet angik, vare Borde og Bænke, Kathedre osv. tildels de samme, som anskaffedes efter Branden 1834, og vare i en saadan Tilstand, at ogsaa her en Hovedreparation var nødvendig. Denne blev foretaget 1866.

*) Madvig sagde til mig ved min Ansættelse, at „Gribskov frembragte mange Træer, men faa Disciple“.

Siden 1834 havde Skolen ikke haft noget Fortepiano. Da jeg mente, at Disciplene havde godt af at begynde og slutte Ugens Arbejde med Alvor, indførte jeg den Skik, at Lærere og Disciple samledes Mandag Morgen og Lørdag Middag i den daværende Solennitetssal (6te og 7de Kl.) for i Fællesskab at synge aandelige Sange, valgte efter Tid og Omstændighed, hvad der ogsaa skulde bidrage til, at Skolen mere kom til at føle sig som en Helhed, hvis Medlemmer havde særlige Pligter mod hinanden. Men hertil savnedes et Fortepiano, som kunde ledsage Sangen, og der var ogsaa Brug for et saadant Instrument ved andre Lejligheder. Ved afdøde Professor Berggreens opofrende Bestræbelser — han havde selv været Discipel i Skolen — opnaaedes der at faa et smukt og nyt Fortepiano fra Hornung og Møller 1867.

Noget af det, der undrede mig mest her ved Skolen, var den ringe Berørelse, Skolen som Institution stod i til Befolkningen. Ved Bekjendtgjørelse af Hovedexamens Udfald, den saa kaldte »Translokation«, var der saaledes ikke andre tilstede end Lærere og Disciple, og der holdtes saa ivrigt derover, at da en Fader fra Jylland, der paa Grund af Krigen havde en Søn i Skolen, første Gang, jeg bekjendtgjorde Udfaldet, indfandt sig ved Translokationen, blev det af en Lærer betydet ham, at det ikke var Skik her, at Fremmede vare tilstede. Mine Bestræbelser gik derimod selvfølgelig ud paa at faa Skolen til at slutte sig til Befolkningen ved at aabne dens Døre ved denne og lignende Lejligheder for alle. Jeg var saa heldig paa den Tid at have ved Skolen en Lærer, der havde en sjælden Evne til at drage Disciplene til sig, baade de store og de smaa. Ved hans Iver blev det lidt efter lidt Skik at holde smaa Skolefester, og her gjorde Fortepianoet god Nytte. Der blev saaledes holdt Fester for Thorvaldsen, Tordenskjold osv., der sloge godt an.

I en venlig Omtale i Dagbladet (1871 Nr. 179) angaaende den første Fest hedder det: »Det var en Fest for Thorvaldsen. Dennes Liv baade som Menneske og som Kunstner, og den Storhed, han tilkæmpede sig, ere særlig skikkede til at gjøre Indtryk paa de unge. Den Tillidsfuldhed, hvormed denne Kunstner udarbejdede, tilintetgjorde det udarbejdede og atter frembragte det i nye og skjønnere Former, den Frihed for al Svulst og Overspændthed, som udmærkede ham i hans Ungdom, og endelig den ærlige og ligefremme Pligtopfyldelse, han viste ligeoverfor sit Arbejde, maa, skildrede i store Træk, godt kunne forstaas selv af Skolens yngste Disciple. Lærere og Disciple samvirkede. Solennitetssalen blev smykket med Gran og dekoreret med Medailloner og Statuer efter Thorvaldsen. Thorvaldsens Liv blev foredraget for Disciplene i forskjellige Afsnit, som blev indledede ved Sang og tildels Recitation; man søgte at præsentere Guldæblerne i Sølvskaaler; da et saadant længere Foredrag ellers vilde være blevet en endnu mere anstrængende Gjentakelse af det sædvanlige Skolearbejde. Festen lykkedes saa godt, at Disciplene indstændig bad Rektor om, at det maatte tillades dem at gjentage Festen for deres Forældre og Sødskende; og skjönt han var ængstelig for Gjentakelse af noget, hvis heldige Udfald var afhængigt af saa mange uberegnelige Omstændigheder, nænnede han dog ikke at sige nej, og Festen blev gjentaget den følgende Søndag Aften«.

Ovenpaa denne rolige og behagelige Arbejdstid, hvor literære Sysler og praktiske Bestyrer- og Lærer-Forretninger gik Haand i Haand med hinanden, fulgte et bevæget og strængt Liv fra 1873 til 1877, da jeg paa den ene Side maatte kæmpe for Skolens Existens som Statsskole, paa den anden Side stræbe at klare for dem, der benyttede eller vilde benytte Skolen for deres Sønner, hvad det var, Tiden forlangte af Skolen, for

at ikke det nye, som jeg paatænkte, skulde skræmme dem, der vare tilfredse med det gamle.

I de mindre Byer, som have en af Staten bekostet lærd Skole, er Discipeltallet en ret sikker Maalestok for, om en saadan kostbar Undervisningsanstalt bør bevares. Da jeg kom til denne Skole, havde den som ovenfor omtalt ved Hovedexamen 65 Disciple, og ligefra 1848 indtil 1863 var der kun i et eneste Aar 70 ved Hovedexamen, men ellers færre. Fra 1864, da jeg overtog Skolen, og indtil 1872, da de to nederste Klasser i Henhold til Lov af 1ste April 1871 nedlagdes, var Antallet omtrent det samme, nemlig 65, 68, 72, 67, 67, 69, 70, 71, 72. I Midten af August 1872 havde jeg faaet en lille Forberedelsesskole sat i Virksomhed, der begyndte med en halv Snes Disciple. Den var bestemt til at træde i Stedet for de til Nedlæggelse bestemte to nederste Klasser i Statsskolen. Lærerlønnen var 2 Mk. Timen eller 66 Øre. Ved en saadan Foranstaltning alene var ingen Frelse at hente for denne Skoles Bestaaen, om den end kunde bringe Hjælp i de større Provinsbyer; det var kun at udsætte Tidspunktet for Statsskolens Nedlæggelse et Par Aar. Fra Forældre i Byens Nærhed indløb der hyppige Spørgsmaal, om det var rigtigt, at de satte deres Sønner i Skolen, da de alle vegne fra hørte, at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet var betænkt paa at nedlægge Frederiksborg lærde Skole som Statsskole. Det var en alt andet end behagelig Stilling for en Rektor, som mente at se noget i Tiden, der maatte frem, og at dette nye netop lettest kunde prøves og fremmes ved en lærd Statsskole i en lille By. Men hvad var dette nye? Vi leve i et Land, hvor Afgjørelsen af de offentlige Anliggender ikke ligger hos en enkelt Stand eller enkelte Stænder, men hos den store Befolkning, som det gjælder om at lede og styre. Dertil er ikke længere Penge eller fornem Byrd osv. nok. Der fordres et aandeligt Sam-

menknytningspunkt mellem de forskjellige Stænder, mellem Styrrerne og de styrede, mellem Magthaverne og Arbejderne. De mere velstaaende og »fornemme« Klasser af Befolkningen maa lære at indse, at den afgjørende Magt mere og mere glider over i Hænderne paa den store Masse af Folket. Det er derfor kun ved Aandens Vaaben, at de ledende og styrende kunne vente at bevare deres Indflydelse, »Aand maa paavirke Aand«. Med andre Ord: de højere Stænders Skoledannelse maa ledes med hele Befolkningens Tarv for Øje, og Skoledannelsen for Menigmands Børn maa højnes saaledes, at Folk fra de forskjellige Lag kunne forstaa hinandens forskjellige Interesser og agte og ære enhver Slags Indsigt og Dygtighed, hvor den findes. Det er i denne Henseende, at Sløjden efter min Mening kan gribe saa betydningsfuld ind som Midler mellem de forskjellige Stænder, hvad den almindelige Skoledannelse angaar. Det brede folkelige Grundlag, hvorpaa vor Statsorden nu hviler, og den i Reglen store Spredthed af Formuerne, der bevirker, at de allerfleste Disciple selv maa arbejde sig frem til en Stilling i Samfundet ved Hjælp af naturlige Anlæg, Flid og Udholdenhed, gjør det ikke blot ønskeligt som et socialt Gode, men ligefrem betydningsfuldt for Staten, at der finder saa stor Fællesskab som muligt Sted i den opvoxende Slægts Undervisning, for at de dygtigste aandelige Kræfter uden Hensyn til den enkeltes sociale Stilling ogsaa kunne faa den bedste Udvikling, som Landet kan give. Thi den egentlige Undervisning er kun en Del, om og en væsentlig Del af Skolens Virksomhed; en anden, der bør sættes meget højt, er Disciplenes indbyrdes Paavirkning, som fortsætter sin Indflydelse langt ud over Skolelivets Slutning. Er det Alvor med Tidens høje Raab paa, at alle Evner og Kræfter bør komme til fri Udvikling, og at ingen Kraft bør gaa tabt for Samfundet, saa maa man erkjende Nødvendigheden af en Organisation, der

gjør det muligt at opsøge Kræfterne, hvor dybt og afsides de end ligge skjulte, og at bringe dem til Udfoldning. Det var de Tanker, som opfyldte mig, da jeg udarbejdede mit lille Skrift »Om Skolen og Skolerne« (1874). Den daværende Minister, nu afdøde Direktør Fischer følte sig i høj Grad tiltalt af de i denne Afhandling fremsatte Anskuelser. Han udtalte dette til mig i et Brev af 14de August 1875, og man vil se det i Nr. 1 af det af Ministeriet omsendte trykte Cirkulære »Om Forbindelsen mellem Almueskolen og den lærde Skole«, hvor det hedder S. 6: »Ganske nylig er der nu fra Hillerød Byraad overgivet Ministeriet et Forslag til Reform af Byens Skolevæsen, . . . til hvis Gjennemførelse man søger en Understøttelse af Statsmidler. Ved denne har man ikke haft en Forbindelse for Øje, som den af Rektor Berg tilsigtede, men Omstændighederne synes ikke desto mindre særligt egnede til her at gjøre et Forsøg i Retning af den omhandlede Forbindelse. Ministeriet er derfor tilbøjeligt til eventuelt at gjøre en Understøttelse af Byraadets Forlangende afhængig af, at en saadan Forbindelse her bringes tilveje«.

Jeg tror, hvor forunderligt det end maa lyde, at Ministeren skadede noget Sagens rolige Fremgang ved strax at forlange Udtalelser desangaaende af Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler og Kjøbenhavns Skoledirektør, af Landets Rektorer og Skolebestyrere, af Skoleraadene og Skoledirektionerne. Der fremkaldtes derved meget stærke Udtalelser for og imod Sagen, som næppe vilde være fremkomne i saa stor Mængde og af saa forskjelligartet Beskaffenhed, hvis der først var gjort Forsøg i det smaa, i enkelte særlig dertil passende mindre Byer, hvor der allerede var en lærd Skole. Det, der i andre Smaastater havde kostet mangeaarige Kampe, lod sig heller ikke her ordne paa en Studs. Hvor interessante de fra disse forskjellige Sider afgivne Meninger end vare, og hvor omhyggelig end

alt blev ordnet fra Ministeriets Side, blev der dog ikke derved vundet nogen gennemgaaende Overbevisning om Muligheden eller Umuligheden af en saadan Forbindelse. Jeg paaviste dette Aaret efter i Skolens Program*) og udtalte, at Tiden uafviseligt fordrede, at man skulde opgive den fuldstændige Ensartethed af de lærde Skoler og lade de paa hvert Sted herskende Forhold ogsaa udøve deres Indflydelse paa de enkelte Skolers Indretning. I Hillerød holdtes der den 16de Marts 1876 et almindeligt Borgermøde, hvorefter 80 Borgere, der havde sat eller vilde sætte deres Børn i Statsskolen eller Hillerøds Betalingsskole, indsendte et Forslag til Byraadet om en Forbindelse af den herværende lærde Skole og Hillerøds Betalingsskole. Der blev saa dannet et Udvalg af to Byraadsmedlemmer, to Aamtsraadsmedlemmer og to af den lærde Skoles Lærere, og et motiveret Forslag affattet til Ministeriet. Dette blev indsendt den 4de September 1876. Men nu var det heldige Tidspunkt forbi. Ministeriet var ikke længere tilbøjeligt til at yde Hillerød Kjøbstads Kommune noget særligt til den indsendte Plaus Gjennemførelse. Der var tidligere givet mig Haab om 2000 Kr. Derimod stillede Ministeriet i Udsigt, at man, naar vedkommende selv afholdt alle Udgifter ved Indretningen af de forskellige Lokaler i Bygningen til den antydede Forberedelsesskole, kunde faa disse til Leje paa moderate Vilkaar. Da Byraadet den 27de Oktober s. A. oversendte Udvalget Ministeriets Svar til de Delegerede, der havde gjort Forslag til Andragendet til Ministeriet, tilføjede Byraadet, at »Kommunen ikke vil se sig i Stand til for egen Regning at overtage en saadan Forberedelsesskole«. Det var et sørgeligt Resultat af meget Arbejde. Et var der dog vundet. Borgerne havde mere og mere indset, hvilket materielt Tab Byen

*) „Et gennemførligt Forslag om Skolernes Forbindelse“. Se S. 3—16. (1876.)

vilde lide, hvis den lærde Skole nedlagdes. En Mand, der havde særlig Forstand paa det pekuniære i vore mindre Kjøbstæder, paaviste for mig og andre, at Statskolens Nedlæggelse vilde medføre et Tab af mere end 50000 Kr. aarlig i Byens Indtægter. Men enhver kan sige sig selv, at der ikke var ringeste Udsigt til at bevare Skolen, naar Discipeltallet forblev omtrent det samme, som det havde været siden 1848 eller endnu ringere, da de to nederste Klasser skulde nedlægges ved alle Skoler. En Discipel her ved Skolen kostede det offentlige 1876 omtrent 750 Kr., ti Aar efterat den nye Ordning var kommen istand, 1886 omtrent 240 Kr. Men Sagen blev — takket være Borgernes sunde Sans — ikke opgiven. Man henvendte sig til Ministeriet om Leje af de tre nødvendige Klasseværelser og fik disse overladte mod en aarlig moderat Leje af 200 Kr., og mod at Lokalets Indretning, Udstyrelse til Skolebrug, dets Opvarmning, Belysning m. v. var Statsskolen uvedkommende. Det økonomiske Ansvar overtoges af mig og tre andre af Skolens Lærere; den pædagogiske Ledelse blev mit særlige Arbejde. Byen ydede 1200 Kr. og Amtet 600 Kr. til Lettelse for Skolepengene, der ansattes til 6, 7 og 8 Kr. maanedlig. Denne nye Ordning begyndte den 15de August 1877 med 126 Disciple, nemlig 55 i Statsskolen, 71 i Elementarskolen.

Dette Tidsafsnit fra 1873—77 var det strængeste, som jeg har haft her ved Skolen. Thi ogsaa med Skolebygningen stod det sig næsten ligesaa farligt som med selve Skolen. Bygningsinspektøren var bleven opmærksom paa, at den lange Hovedbygning sank mere og mere mod Vest og Øst, medens Midterpartiet, der i det mindste ud til Gaarden staar paa den gamle Grund, havde holdt sig. Han lod paa Grund heraf 1873 foretage Undersøgelse af Grunden, og det viste sig da, at de svære nedrammede Pæle, hvorpaa Bygningen tidligere havde hvilet, tildels vare bortraadnede.

Ministeriet fik derfor Bevilling fra begge Ting til at anvende ikke mindre end 9000 Kr. til dette vanskelige Arbejde, idet de Pæle eller rettere de Levninger af disse, som vare tilbage, borthuggedes, og Cement og brændte Sten nedlagdes i Stedet derfor. Denne store Bygning havde i det sidste Par Aar, efterat Byens Vandløb vare regulerede, bogstaveligt hængt sammen ved Tømmerværket over Jorden, medens Fundamenterne under Jorden vare raadnede bort.

Men der var ogsaa mange Lyspunkter i dette Tidsrum. En Discipel viste mig i Begyndelsen af Aaret 1873 et Par Stykker tilhugne Stenredskaber og spurgte, om Skolen ønskede at beholde dem. Idet jeg tænkte paa, hvor heldigt Lærerne i Naturhistorie ere stillede ved, at de kunne lade Disciplene selv se de Naturgjenstande, som de forklare, lade dem tage og føle paa det, som skal fattes med Aanden, betragtede jeg hans venlige Tilbud som en Opfordring til ogsaa at gjøre det muligt for Historielæreren at dvæle lidt ved selve den materielle Gjenstand, anskue selve de Redskaber, hvorom der fortaltes. Skjønt der kun begyndtes med disse to Stykker, kom dog Skolen i Løbet af $\frac{1}{2}$ Aar i Besiddelse af over 30 Nr., saaat Disciplene nu daglig i det paa Gangen opstillede Skab kunne have for Øje nogle af de mærkelige Oldtidsfund, som rundt om i Landet fortælle om forhistoriske Slægter, der have levet og arbejdet der, hvor vi nu virke. At Sagen havde saa god Fremgang skyldes foruden selve Disciplene især Hr. Fuldmægtig Nielsen, der strax skjænkede Skolen 31 Stkr. — Ogsaa i den ethnografiske Retning blev gjort en lille Begyndelse, men heller ikke mere, idet nu afd. Kommandør Frølich forærede Skolen (Juni 1876) en Del Gjenstande, som han havde erhvervet sig paa Expeditionen med Korvetten Valkyrien (Chef Secher) i Aaret 1848, navnlig fra Madras-Kysten og Nikobarøerne.

I Januar 1874 holdt Skolen en Fest i en meget glædelig Anledning. Forfatteren Frederik Barfod og Billedhuggeren Professor Stein havde nemlig bestemt ifølge tidligere Samraad med afd. Biskop Grundtvig at skjænke til Frederiksborg Skoles Festsal et Brystbillede af Skolens fordums Discipel Thomas Kingo. Mindesmærket var udført af Professor Stein og bestaar af et Brystbillede i halvanden Gang naturlig Størrelse, opstillet paa en noget over tre Alen høj Piedestal, hvis Forside er prydet med en Lyre omgiven af en Laurbærkrans. Brystbilledet og Relieffet er af bronceret, massivt Gibs, Piedestalen af Træ malet som Sandsten. Det er Forbilledet til det nu i Bronze støbte Brystbillede ved Kirken i Odense. Gaven blev afsløret paa festlig Maade den 14de Januar i de to Giveres Nærværelse, Folk fra By og Omegn vare indbudte. Adjunkt Bricka havde ordnet Musiken og Sangene, der paa en enkelt nær vare Kingos. Adjunkt Mathiesen holdt Festtalen. Han skildrede først, hvorledes Kampen mellem det Gode og Onde, mellem Sandhed og Løgn begyndte samtidig med Menneskeslægtens Fremtræden paa Jorden og vil vedvare indtil det Gode fuldkommen har sejret. Han viste, hvorledes alle maa deltage i denne Kamp, bevidst eller ubevidst, med eller mod deres Villie, samt hvilket Ansvar der paahviler den enkelte, saa snart Kampens Formaal og Betydning er gaet op for hans Bevidsthed. Han udviklede, hvorledes det Godes Forkæmper havde alt sit Mod og sin Standhaftighed behov for paa den ene Side at modstaa det Ondes gjøglende Fristelse, paa den anden Side finde sig i al den Miskjendelse, Ondskab og Bagvaskelse, der venter enhver, som i Alvor og Sandhed vier sig til Kampen i det Sandes og Godes Tjeneste. Taleren gik derpaa over til ved en Fremstilling af Kingos Liv at vise, at Kingo var en saadan Stridsmand i det Godes Tjeneste, som trods den haardeste Modstand dog kan

siges at være gaaet sejrrig ud af Kampen. Efterat dernæst Psalmen »Far Verden, far vel« var sunget, afsløredes Kunstværket, og Skolens Bestyrer lagde Disciplene paa Sinde at holde Gaven i Hævd og Ære, og, naar de ved Ugens Begyndelse og ved dens Slutning samledes til Lovsang og stode lige overfor*) denne storslaaede Kirkens Stridsmand, da vel at erindre sig, at Kingo, et Barn af uformuende Væverfolk, havde ene ved Aandens Snille og Viljens Energi hævet sig op til den første Plads i Kirken.

I Slutningen af Programmet for 1877 meddelte jeg Forældrene, at der til næste Aar vilde blive sat en Smaaskole i Forbindelse med Skolens to andre Afdelinger, saaledes at Børnene umiddelbart gik over derfra til Elementarskolen for at spare paa Barnets aandelige Kræfter ved en ren pædagogisk Fordeling af Arbejdet; thi nu fik vi ofte Børn i Elementarskolens yngste Klasse, der havde begyndt paa Tysk eller Engelsk, men kunde ikke den lille Tabel og vare ikke nogenlunde faste i Oplæsning. Jeg gjorde opmærksom paa, at Hovedopgaven dog her var gennem Anskuelsesøvelser at bringe Barnet til at være opmærksomt, til at kunne se og høre og til at gjøre nogenlunde Rede for, hvad det saa og hørte. — Antallet af Disciple var det første Aar 15, sammenordnede i to Afdelinger, 1879 steg Antallet til 22. Det var et lidt dristigt Foretagende, da jeg fra Begyndelsen ikke havde andet Inventarium eller andet Klasserum, end hvad der fandtes hos mig selv. Af Lærerkræfter havde jeg heller ikke andre end mine to Døtre, undtagen hvad Gymnastikundervisningen angik. Men min Overbevisning om, at denne Sag burde fremmes, var saa sikker, og hvad jeg hørte fra Forældrene, bestyrkede mig saaledes i mine Planer, at jeg uden Hensyn til øjeblikkelige Forlegenheder arbejdede trøstigt

*) Statuen stod tidligere i den daværende Solennitetssal, hvor Disciplene plejede at samles til Lovsang.

fremad og bragte efterhaanden alt i god Gang. I Programmet for 1880 kunde jeg derfor sige »ideelt betragtet staar den tredelte Skole færdig«. Og jeg tilføjede (S. 26 L. 9): Hvis man vel billiger dette Forslag om at lade de lærde Skoler gjøre mere Nytte ved at komme en større Del af Befolkningen til Gode, men frygter for, at en saadan Udvidelse skal paadrage Statskassen forøgede Udgifter til den lærde Skole, saa svarer jeg, støttende mig til en fleraarig Erfaring, at der ikke behøves en Øre dertil udover det som de lærde Skoler nu koster. Vel vil nogen Tilbygning blive nødvendig adskillige Steder, men Udgifterne dertil ville let dækkes ved forøgede Skolepenge fra de nu bestaaende fire nederste Klasser i Statsskolen, hvis Discipeltal ved den nye Indretning vil blive langt større end tidligere. I Frederiksborg lærde Skole have de private Forberedelsesklasser bevirket, at den lærde Skoles Skolepenge i Aar (1880) overskride Skolepengene 1876, da disse Klasser endnu ikke vare indrettede, med 3285 Kr., som altsaa ere indgaaede i den almindelige Skolefond uden nogensomhelst forøget Udgift til Skolen.

Aaret 1881 lagde særlig Beslag paa al den Tid, som jeg fik tilovers fra min Skolegjerning, for at fremme en Plan, hvorefter jeg længe havde forhandlet med et Par af mine pædagogiske Venner, og som jeg ovenfor (S. 5) hentydede til. Det, der foranledigede, at Sagen netop nu (April 1881) bragtes paa Bane, var Rigsdagens Forhandlinger om den nuværende Skoleordnings Resultater med Hensyn til Studenternes Modenhed og Evne til senere at finde sig til Rette i praktiske Livsforhold, og den Omstændighed, at der af Folkethinget var nedsat et Udvalg til at tage Spørgsmaalet om den rette Ordning af den højere Undervisning under Overvejelse. Som Vejledning for dette Udvalg mente jeg og andre Rektorer med mig, at det ikke havde ringe

Betydning, hvis der forelaa en Udtalelse fra alle Rektorerne for de offentlige lærde Skoler, vel erindrende, at Danmark nu er, tildels med Undtagelse af Norge, det eneste Kulturland i Evropa, hvor slige periodiske Møder af Statsskolernes Bestyrere ikke ere anordnede af Staten. Som bekjendt tillægges der disse Møder stor Betydning i vore to Nabolande Sverig og Tyskland, fordi Delta-gerne som ældre og erfarne Pædagoger mindre ere udsatte for at paavirkes af Øjeblikkets politiske eller sociale Forhold og yde Lærerstanden en vis Garanti mod bureaukratisk Vilkaarlighed eller Misforstaaelse. At Trangen ikke har været følt saa stærkt tidligere hos os, laa i, at Madvig troede sig istand til at bære hele Udviklingen af vort Skolevæsen som Centrum for Bevægelsen. Efter Indbydelse fra fem Rektorer gik alle de øvrige ind paa at give Møde med Undtagelse af Rektoren i Horsens, der nylig var bleven udnævnt. Mødet holdtes den 7de Juni 1881 i Metropolitanskolen*). Som Dirigent indsendte jeg efter Forsamlingens Bestemmelse en Redegjørelse for de 12 Punkter, der havde været Gjenstand for Discussion. De ere opførte i Meddelelser om det lærde Skolevæsen 1882—83, S. 9—14. Siden den Tid er intet Rektormøde holdt.

Et mere actuet Skridt til den højere Undervisnings Udvikling skete ved Ministeriets Cirkulære af 13de Okt. 1881. Efter Evne stræbte jeg baade skriftlig og mundtlig at hjælpe med at bane Vejen for de betydningsfulde Forandringer, som Ministeriet her havde bragt i Forslag. »Den lærde Skole«, skrev jeg i sin Tid i Berlingske Tidende, »skal herefter være en Enhedsskole, ligesom efter Loven af 1850, med Latin, Dansk og Mathematik

*) Det er derfor en underlig Misforstaaelse, naar det i Kultusministeriets Meddelelser om det lærde Skolevæsen 1882—83 S. 8 hedder: „de lærde Skolers Lærere forenede sig om at afholde et Møde i Kjøbenhavn“. Se ligeledes den samme Misforstaaelse i Indholdsfortegnelsen S. III.

foruden Religion som Hovedfag, der ere Gjenstand for Undervisning hele Skolen igjennem, men der er stillet i Udsigt betydelige Indskrænkninger, baade hvad multum og multa angaar, hvortil da især maa regnes, at der kun skal læses to af de nyere Sprog, og intet af disse maa begyndes i de tre øverste Klasser. For imidlertid at forsone dem, der for en halv Sned Aars siden satte Jord og Himmel i Bevægelse for at faa Tvedelingen ind i den lærde Skole, er der foreslaaet en sindrig Foranstaltning, som mulig kan have en stor Fremtid for sig. Der skal nemlig ved nogle Skoler oprettes en treaarig Afdeling med tre etaarige Klasser, hvortil de have Adgang, som have taget Realafgangsexamen. Fagene i denne Afdeling ere foruden Latin de samme, som nu fordres ved den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling. Bestaaet Examen giver Adgang til Universitetet og de samme Rettigheder, som den nuværende mathem.-naturv. Afgangsprøve. Jeg tror, at denne Novitet fortjener særlig Opmærksomhed baade med Hensyn til, hvad den vil forhindre og hvad den vil fremhjælpe.

Naar et ungt Menneske først i 15—16 Aars Alderen bestemmer sig for den studerende Bane, efterat han har prøvet sine aandelige Kræfter ved at gennemgaa et fuldstændigt Realkursus, kan man være sikker paa, at han sjælden vil gribe feil. Men for at denne Afdeling kan gjøre al den Nytte, som principielt ligger i dens Væsen, bør Aldersgrænsen (Lovforslag §7) ikke fastholdes saa strængt for denne Slags Skoler, saa at Polyteknikere, Seminarister o. A. derigjennem kunne naa til Universitetet. Men jeg mener rigtignok, at det, der skal fordres ved denne Afdelings Examen, betydelig maa indskrænkes for Matematikens Vedkommende, naar man tænker paa vordende Jurister, Medicinere, Kammeralister o. A. fra denne Skole. Disse to Bestemmelser, Enhedsskolen

og den treaarige Afdeling med Realexamen som Underbygning, giver den nye Ordning dens særegne Karakter.

Af de Forslag til Forandringer, som angaa Stofordelingen, er der især to, der kunne faa en indgribende Betydning for den lærde Skole. Det ene sigter til at fjærne den store pædagogiske Mislighed i den nu gjældende Skolelov, at den matematiske Undervisning standser for den sproglig-historiske Afdeling netop der, hvor der først begynder at gaa et Lys op for de fleste af denne Afdelings Disciple, som ikke ere særlig matematisk anlagte. Der er ingen Tvivl om, at det er Matematikens Stilling i den nuværende sprogl.-hist. Afdeling, som fremfor noget andet har fremkaldt hos Forældrene en Ængstelighed for Børnenes Overbebyrdelse i den lærde Skole. Thi hvert skriftligt Hjemmearbejde i 3die og 4de Klasse fordrer temmelig regelmæssig 3 Timer. Og dog tror jeg at turde sige, at Stofmassen af, hvad der i det Hele skal læres, naar Fagene tages i Almindelighed, er mindre i de danske lærde Skoler, end i de tilsvarende Undervisningsanstalter hos vore Naboer mod Nord og Syd. Det fremhæves med fuld Ret i Circulæret, at Frugterne af det haarde Arbejde med Mathematiken i de 4 første Aar næsten ere forsvundne, naar den Unge har gennemgaaet hele den sprogl.-hist. Afdeling. Derfor er der nu foreslaaet, at Mathematiken skal fordeles over alle 6 Klasser i Enhedsskolen, uden at Stofmængden forøges.

Ligeoverfor denne Anordning, som jeg tror man ikke kan paaskjønne nok, møder en anden Bestemmelse, der for mig, som har været Lærer under tre forskjellige Skoleordninger, synes doctrinær og lidet levedygtig. Jeg mener den Bestemmelse, at Latin skal begynde to Aar tidligere, end nu er Tilfældet. Det er just ikke rene pædagogiske Bestæneligheder, som denne Bestemmelse fremkalder. I alle tyske Gymnasier (og Realskoler af 1ste Orden) er jo Latin det første fremmede

Sprog, der læses. Men der er andre Hensyn, som synes mig at træde op derimod, af hvilke jeg først skal nævne et, der har udstrakt Betydning. For de allerfleste Disciples Vedkommende kan man først, naar Drengen er 12—14 Aar gammel, nogenlunde sikkert skjønne, i hvilken Retning hans Begavelse gaar. Efter den nu gjældende Lov (og ligeledes efter Loven af 1850) er Overgangen fra den studerende Klasse til den tilsvarende Realklasse for den nederste Klasses Vedkommende let, og ikke videre vanskelig fra Realklassen til den studerende. Men netop herved er Kløften mellem de to Slags Disciple betydelig formindsket, og den indbyrdes Paavirkning mellem dem fremmet til Gavn for hele deres tilkommende Liv. Efter det nye Forslag bliver Overgangen næsten umulig, den indbyrdes Paavirkning fattiggjort og derved et stort socialt Gode formindsket. I nær Forbindelse dermed staar den økonomiske Side af Spørgsmaalet, der visselig ikke bør sættes over den pædagogiske. Men baade Pædagogik og Økonomi ville have Fordel af, at Latinen opsættes til det 12te Aar og Tysk vedbliver at være det Sprog, som skal være læst, forat Discipelen kan optages i Skolen: Pædagogiken, fordi »det tyske Folks Aandsliv er af større Betydning for vort eget end noget andet ikke-skandinavisk Folkeslag, og fordi det tyske Sprog med Hensyn til Ordenes Oprindelse og Betydningernes Forgreninger er vort Modersmaal meget ligt, paa den anden Side fordi det ved sin større Rigdom paa grammatiske Former afgiver en for Tydeliggjørelse af Sproglærens Grundbegreber heldig Modsætning til dette*)«; Økonomien, fordi derved Realister og Studerende kunne forberedes sammen i de fleste Fag, hvorved der i næsten alle Provinsskoler baade vil spares Lærerkræfter og Klasserum. Hertil kommer

*) De med Citationstegn fremhævede Ord ere sagte af en Collega ved en anden Lejlighed.

en anden Betragtning, der ikke bør agtes ringe for vort lille Land: jeg mener Hensynet til de to andre skandinaviske Landes Skoleordning; thi i begge disse Lande begynder netop, som hos os nu, Latinen med Disciplens tolvte Aar, og det første fremmede Sprog, som Disciplen gjøres bekendt med, er det tyske. Mon det ikke ogsaa vilde foraarsage store Vanskeligheder for mange Studenter, naar de først ved Universitetet skulde gjøres bekendte med dette Sprog, som de dog have saa stor Brug for ved deres Studeringer?

Det vil vist glæde mange Andre foruden Skolebørnenes Forældre, at den nuværende Minister har et aabent Øje for Ungdommens sunde legemlige Udvikling, som hidtil altfor meget har været overladt til den enkelte Skoles Forsorg. Ministeren foreslaar at give 10 Minuter fri mellem hver Time og helst at benytte delt Skoletid, d. v. s. Skoleundervisning baade Formiddag og Eftermiddag, ligesom ved alle svenske Statsskoler. Hvor denne Deling vanskelig lader sig sætte i Værk, skal der Kl. 12 (11) gives 25 Minuter fri, hvorved rigtignok den egentlige Læsetid næppe bliver 4 Timer daglig. Jeg tror, at denne Tid er for ringe, tilmed da det ønskes, at Børnenes Hjemmearbejde indskrænkes. Det vil derfor vist være nødvendigt ikke at regne disse 25 Minuter ind under den bestemte Læsetid, eller med andre Ord udstrække denne til $5\frac{1}{2}$ Time foruden Tiden til Gymnastik og Sang i de Skoler, der ønske at beholde samlet Skoletid.

Med Hensyn til Optagelse i Skolen foreslaas det at sætte Alderen til det 10de Aar eller gjenoprette de to nederste Klasser. Jeg er overbevist om, at denne Foranstaltning vil blive modtagen med Tak af alle Skoler. Men hvorfor vil Ministeriet ikke tage Skridtet helt ud og faa alle tre Klasser satte til, hvorved der vilde blive System i Ordningen, ligesom i de norske og svenske Skoler, nemlig Pogeskolen fra 6te til 9de

Aar, og Statsskolen med tre Afdelinger 1) almindelig Forberedelsesskole fra 9de til 12te Aar, 2) den studerende Afdeling og Realskolen fra 12te til 15de (16de) Aar, 3) Gymnasialklasserne fra 15de (16de) til 18de (19de) Aar? Dog herom skal jeg ikke udtale mig videre, da jeg har paavist denne Ordnings Betydning i Frederiksborg Skoles Program for 1880 og indrettet den af mig styrede Skole i Overensstemmelse dermed.

Et andet Spørgsmaal, der satte mange Studerende i stærk Bevægelse, og hvis Afgjørelse kunde faa stor Betydning for hele den højere Skoleverden, sigtede til at faa en Forandring indført i den filologiske Embedsexamen, og derved Vejen aabnet til en almindelig Lærerexamen. Efter at der var holdt flere Møder, og efter at insigtsfulde Personligheder havde udtalt sig i Pressen baade for og imod Sagen overleveredes til Kultusministeriet den 12te April 1882 den i »Lindes Meddelelser angaaende det lærde Skolevæsen« for 1882—83, Side 110 opførte Adresse. Som Ordfører for Deputationen udtalte jeg mig omtrent saaledes:

»Ved den tidligere filologiske Examen, der ophævedes 1849, examineredes ikke blot i de filologiske Discipliner, men ogsaa i Hebraisk, Religion, Historie, Arithmetik og Geometri; men med disse mange Bifag ved Siden af de filologiske Hovedfag forholdt det sig saaledes, at der ikke fordredes større Kundskab deri, end hvad enhver dygtig Discipel var i Besiddelse af, naar han forlod Skolen, ene med Undtagelse af Kundskaben i Historie. Man vilde blot sikre sig, at de, der aspirerede til de overordnede Poster, havde en frisk Indsigt i de Fag, hvis Besørgelse de muligvis kunde komme til at kontrollere. Ved Examensforandringen 1849 fulgtes et helt andet Princip; der forlangtes nu ikke Kundskab i saamange Fag, men en grundig og omfattende Indsigt i den klassiske Oldtid, og en anden saadan i det islandske Sprog og i Modersmaalet tillige

med Kundskab i begges Literatur, desuden en grundig historisk Kundskab ikke blot til Oldtiden, men ogsaa til Middelalderen og den nyere Tid. Det er dette Forlangende af dybtgaaende Studier paa saa forskellige Felter, der giver Examen dens i videnskabelig Henseende uensartede Præg og gjør det vanskeligt for almindelige Mennesker at tilendebringe den i en rimelig Tid. Men der kommer andre Punkter til, som maa fremhæves, forat man kan forstaa det udbredte Misnøje med den filologiske Examen. I det af Ds. Excellence fremsatte Forslag til Lønningslov for de lærde Skoler staar der i § 2, at »Adgang til Rektoraterne og Overlærerposterne ikke skal være indskrænket ved nogen Examen.« Der har inidlertid i Løbet af de sidste 30 Aar udviklet sig en Institution »Magisterconferencer«, som vistnok er særegen for vort Land, i det mindste med Hensyn til den Betydning, den har faaet for den lærde Skole. Saaledes ere ved den forholdsvis mindre Skole i Frederiksborg ikke færre end 3 Lærere candidati magisterii. Magisterconferencen tiltaler for det meste den unge Studerende i høj Grad paa Grund af den Frihed, den tilstaaar hvers individuelle Aandsretning og Tilbøjelighed, og da baade Modersmaalet, Historie og Geografi, de nyere Sprog, for ikke at tale om Matematik, Physik og Naturhistorie nu ere repræsenterede ved Skolen med ikke faa cand. mag., kunde det synes at være det naturligste, at ogsaa de klassiske Filologer underkaste sig en Examen i Lighed med de andre Magisterconferencer. Heldigere for Skolen vilde det dog vistnok være, om den Del af den nuværende filologisk-historiske Examen, der omfatter den græske og romerske Verden, bevaredes maaske med en Udvidelse af Forfatterlæsningen og Fordringerne i gammel Historie. I Løbet af de sidste 300 Aar ere nemlig de forskellige Sider af den klassiske Verden lagte saaledes videnskabelig tilrette af fremragende Videnskabsmænd, at baade Sprog-

manden og Historikeren der finder det sikreste Udgangspunkt for sit Studium, ogsaa hvad den videnskabelige Methode angaar. Fordringerne vilde saaledes blive ens for alle, og græsk og latinsk Sprog, gammel Historie og Antikviteter, faa deres bestemte Grænser, hvilket ingenlunde vilde være uden Betydning for Skolen.

Hvad endvidere Filologernes Stilling som Lærere angaar — forudsat, at der indførtes en Examen, som den ovenfor omtalte — forekommer det mig, at man hos os altfor meget ignorerer de 6 trange Arbejdsaar, de have tilbragt som Disciple i Skolen netop for at erhverve en encyclopædisk Kundskabsmasse. I nogle Lande forlanges det udtrykkelig, at den vordende Lærer skal have gennemgaaet et Gymnasium for at kunne indstille sig til Lærerexamen. Ja i et Naboland er det endog paalagt Skolens Rektor at have Øjet særlig henvendt paa de Disciple, der allerede i Skolen ytre Lyst til Lærergjerningen.

Kun to Bemærkninger staa endnu tilbage: Nogle have nemlig ment, at vi burde gjøre Ønsket om den filologiske Examens Forandring afhængigt af, at der med det samme indførtes en almindelig Lærerexamen. Men for det første forekom det os lidet passende, naar vi kom med et Ønske om noget, da at stille Betingelser. For det andet staaer det klart for os, at Indretning af en Lærerexamen under de nuværende Forhold kræver stor Forsigtighed og en Omtanke, som vi ikke bør tillægge os; thi det gaar ikke an, som sket er, at henvise til de norske eller prøjsiske Lærerexamina, da vi, som ovenfor omtalt, have en ejendommelig Institution, Magisterconferencerne, der paa den ene Side skal sættes i Forbindelse med en Lærerexamen, paa den anden Side bevare sin Frihed og dermed sin frodige Væxt. Til Slutning skal jeg blot udtale, at jeg med Forsæt ikke har berørt den praktiske filologiske Examen, da alle ere enige om dens forkerte Indretning«. Ministeren

lovede at tage Sagen under nærmere Overvejelse. — Efterat Ministeriet havde forlangt Betænkning baade fra det filosofiske og det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, og da disses Forslag vare tiltraadte af Konsistorium, udkom den kongelige Anordning af 25de Okt. 1883 om Indførelse af Skoleembedsexamener ved Kjøbenhavns Universitet.

1882 var et Mærkeaar i denne Skoles Historie, fordi det var første Gang, at Dimittender, der havde nydt deres første Undervisning i Elementarskolen, indstillede sig til Afgangsexamen i den sproglig-historiske Retning, idet 7 Disciple bestode Prøven, alle med første Karakter.

I dette Aar fik Skolen et nyt Gymnastikhus efter Tegning af Arkitekt Blichfeldt. Hvad dets Ydre angaar, strækker der sig langs med hele Bygningen under Vinduerne og ind mod Legepladsen et Halvtag af Jern, 64 Fod langt og 9 Fod bredt. Gulvet neder under dette Halvtag hæver sig lidt over Legepladsens Flade og bestaar af Tjærebeton. Her kunne alle Stats-skolens Disciple ved Timeskifterne bevæge sig, naar det er Regnvejr, thi baade for neden og for oven ere de fri for Væde og dog i den frie Luft. Selve Gymnastiksalen, der tillige er Skolens Solennitetsaal, er 60 Fod lang, 30 Fod bred og 20 Fod høj. Ved begge Gymnastiksalens Ender staa to høje Ventilationsovne, og i de to store Nischer oven over Ovnene er der opstillet i den ene en Buste af Skolens Stifter Christian den fjerde, i den anden af vor nuværende Konge, begge anskaffede af Skolens Disciple. Umiddelbart op til Salen støde to Værelser, hvoraf det ene tjener til Opstilling af Gymnastikapparater, i det andet har hver Klasse sit Skab, for at Disciplenes Tøj der kan opbevares.

Ogsaa lykkedes det i samme Skoleaar at faa Inventariet fuldstændig omændret eller fornyet baade i Statsskolen og i Elementarskolen, i det den første fik 81, Elementarskolen 45 Tomandsborde, dels Skyde- dels

Klappeborde. Lærerne ere ikke enige, om det første eller sidste Slags bør foretrækkes.

For mig personlig var 1882 det Aar, som dybest lod mig føle, i hvor høj Grad mit Arbejde havde skaffet mig Disciplenes Hengivenhed. Uden at jeg eller nogen af de Lærere, som jeg senere talte med om Sagen, anede noget, mødte paa min 70aarige Fødselsdag, den 20de Juni et Udvalg fra forhenværende Disciple ligefra 1866—80 og overrakte mig en betydelig Pengegave, der kom mig vel til Pas, da jeg som sædvanlig, naar en vigtig Sag her ved Skolen skulde ordnes, tog efter Evne alt i Betragtning undtagen Spørgsmaalet, om jeg havde Raad dertil. Jeg udtalte for Deputationen Dhrr. Slotspræst Hansen, Overretssagfører Hanson og Dr. phil. W. Sørensen, at Gaven havde en ganske særlig Betydning for mig ved at den kom fra ældre, idet jeg kaldte tilbage i deres Erindring Sokrates' kloge Lære, at alle øvrige Handelsvarer kan man tage hjem og ved kyndiges Hjælp prøve deres Godhed, inden man bruger dem, men den Handelsvare, som hedder Skolelærdomme, maa Disciplene optage i sig paa Stedet. Dens Godhed kan først selve Disciplen rigtig overbevise sig om, naar han bliver ældre, og erkjende, hvorvidt den har fremmet hans aandelige Liv. Derfor var netop denne Mindegave saa betydningsfuld for mig. Men mine daværende Disciple sørgede for, at Nutiden ogsaa blev erindret paa denne minderige Dag, idet de baade i Sang og Tale og ved en kostbar og betegnende Gave tydelig lod mig vide, hvad de mente om min Virksomhed. I min Tak udtalte jeg som min inderste Overbevisning at denne Skole fremfor nogen anden fordrer for at kunne bestaa, at alle, der arbejde i den, baade Lærere og Disciple, maa anstrænge sig af al Formue, thi den har farlige Konkurrenter baade mod Nord, Øst og Syd. Den lade og ligegyldige bør, hvad enten det er denne eller hin, ikke befinde sig vel her.

Den Tilstand, hvori Skolen var, da jeg overtog Rektoratet, og den baade pædagogiske og økonomiske Vanskelighed, jeg har haft at kæmpe med for at arbejde den op, skyldes vistnok for en ikke ringe Del den Omstændighed, at den nuværende Tredeling den Gang ikke fandtes. Thi man maa ikke sammenligne en Statsskole i Kjøbenhavn, Odense, Aalborg og lignende store Byer med en i en lille By paa næppe 3000 Indbyggere. Her blive ganske særlige Forholdsregler nødvendige. Jeg henlede derfor i Sommeren 1883 for det første Ministeriets Opmærksomhed paa, at Skolens tredje Afdeling, den saakaldte Smaaskole, havde sine Klasser i Værelser i Rektors Lejlighed og altsaa var ganske afhængig af hans Embedstid, og androg paa, at der i den paatænkte nye Bygning maa indrettes 2 eller 3 Værelser til Smaaskolen, hvert til 20 Disciple. Staten vilde ikke lide noget Tab ved Udgifterne hertil, thi i Aaret 1875, da Tredelingen ikke fandtes, vare Skolekontingenterne i Statsskolen 4,620 Kr., 1883 derimod i samme Afdeling 10,988 Kr. Jeg viste, at Staten havde haft en ren Merindtægt af 5000 Kr. i dette enkelte Aar. For det andet tillod jeg mig at opkaste det Spørgsmaal, hvad der skulde blive af alle de unge Mennesker i de lærde Skoler, som ved deres Skole-dannelse snarere vare blevne fremmede for end ud-dannede til vor Tids praktiske Fornødenheder, naar der ikke længere var Plads til dem som Embeds- eller Bestillingsmænd. Jeg tillod mig at ytre, at den ensidige Udvikling af Intelligensen paa Viljens Bekostning maatte ophøre, jeg fremhævede den Betydning, som det legemlige Arbejde i Ungdommen havde til Udvikling af Karakteren. Af disse og andre Grunde ansøgte jeg om, at der, naar der blev taget fat paa den nye Bygning, maatte indrettes to eller tre Værelser til Værksteder for Disciplene, forat Haanden der kan uddannes, Øjet for Rumforholdene skærpes og den

legemlige Kraft i det hele udvikles, hvorved Agtelse for og Kjærlighed til legemligt Arbejde efterhaanden vil opstaa hos de unge. Der var derved, tilføjede jeg, lige saa lidt Tale om at uddanne de unge til Haandværkere, som, naar de undervises i dansk Stil, til Literater. Ministeriet sendte mit Andragende til Undervisningsinspektionen, hvis Formand den Gang var Prof. Ad. Steen. I den af denne afgivne Erklæring hedder det blandt andet (se Rigsdagstidende for d. A.):

»Den i Forhold til Landets Behov af Kandidater til Embedsstillinger og dermed i Klasse staaende Kald (som Læger, Sagførere, Lærere, Ingeniører osv.) urimeligt stærkt voxende Tilgang af Studerende, hvoraf kun en forholdsvis lille Del efter Afgangsexamen søger over i Livsstillinger, hvortil ikke kræves de Kundskaber, Universitetsstudier give (som Kunst, Krigstjeneste, Handel, Industri, Haandværk), maa vistnok fremkalde Betænkeligheder, som man gjør vel i at stræbe hævede. Det kan heller ikke nægtes, at den Studerendes Overbevisning om at have gjort sin Pligt ved Indsamling af Kundskaber, nærer Fordringen paa at faa sin Løn i en i taalelig god Tid betrygget Livsstilling, selv om denne giver ringere Kaar end mangan anden mere fri Virksomhed; den stærke Tilgang af Studerende skaber en Konkurrence, som bereder mange store Skuffelser, skaber lige saa mange misfornøjede og byder mange en i Forhold til deres Kundskaber altfor tarvelig Tilværelse. Det har endelig ogsaa sin Rigtighed, at det ikke blot er i materiel Henseende, vor Tid haster mod de Maal, den tilstræber, men at det ligesaa meget gjælder i aandelig Henseende til ikke ringe Skade for Karakteren og Uddannelsen, og det er en Selvfølge, at denne Hast vil voxe med Antallet af Konkurrenter til samme Maal.

Netop disse Punkter ere fremdragne af Rektor Berg i hans Forslag til Indretning af Værksteder for de Studerende. Inspektionen maa derfor betragte dette For-

slag som et Middel, der er værd at forsøge anvendt til maaske i Tide at erindre Disciplene om, at der ved Siden af Studeringer gives andre Beskæftigelser, som fortjene at optage et Menneskes Tid, og som stille Fordringer til Omsigt og Eftertanke lige saa vel som Bogstudier. Det legemlige Arbejde, som Værkstedsøvelser kræve, maa desuden være en velkommen og nyttig Afvexling fra det stillesiddende Liv, Læsningen kræver, og kan maaske forhindre, at enkelte Disciple blot skifte den nyttige Bog, der forbereder til Skoletimerne, med en anden, ofte mere tillokkende, men ogsaa mindre gavnlig, om ikke skadelig. Dertil kommer, at den, som i Tide har faaet Smag for Haandgjerning, ofte i sit senere Liv, selv om han har opnaaet den Stilling, han i Følge sit Studium kunde attraa, vilde have en fornøjelig Adspredelse i Udøvelsen at saadan Gjerning, og at Realisterne, som tidligere end andre Disciple gaa over i det praktiske Liv, netop i tidlige Værkstedsøvelser kunne faa en god Forskole dertil.

Inspektionen maa derfor erkjende, at Rektor Bergs Forslag er værd at prøve. Den Fortjeneste, Rektor Berg har indlagt sig ved til den af Loven af 1ste April 1871 — man kunde fristes til at sige ved Ophævelsen af de laveste Klasser lemlæstede — Statsskole at knytte en »Elementarskole« og en »Smaaskole«, giver ham, efter Inspektionens Formening, Adkomst til den Anerkjendelse deraf, som vilde ligge i at knytte den sidste saa nær som muligt til Skolen, uden at derved gjøres Brud paa de gjældende Bestemmelser. Han har nemlig ved den hele Ordning ikke blot sikret Statsskolen Tilgang af velforberedte Disciple, men ogsaa forøget Discipeltallet i selve Statsskolen, saa at Spørgsmaalet om Frederiksborg Skoles Nedlæggelse, som før har været fremsat, næppe vil rejses paany. At han ønsker at lægge alle tre Skoler under sit umiddelbare Tilsyn, og ligeledes anbringe Værkstederne i Forbindelse dermed,

er en saa naturlig Tanke for den Rektor, som har undfanget Ideen til den hele Kombination, og som føler Vigtigheden af det overordnede pædagogiske Tilsyn med alle dens Forgreninger, at det vilde være Synd at modarbejde hans Bestræbelser i den Retning. Disse Bemærkninger har Inspektionen troet at burde knytte til Rektor Bergs tredje Andragende, hvorved Skolen vedbliver at være en Helhed i pædagogisk Henseende. Den tør dog ikke skjule, at med Rektor Bergs fremrykkede Alder kan det Spørgsmaal ikke længe udeblive, selv om hans Helbred og aandelige Kræfter kunne holde det borte i nogle Aar, hvorfra man i sin Tid skal hente den Personlighed, der egner sig til det særlige Kald, der her bliver at varetage.«

Denne Undervisningsinspektionens indtrængende Anbefaling til Bedste for de paatænkte nye Bygningsforetagende vandt Ministeriets Bifald. Allerede i Aaret 1885 toges fat paa Byggearbejdet.

Af de forskjellige Slags Virksomheder, som skulde foregaa i de nye Lokaler, og som jeg skulde have Tilsyn med, var Optagelse af Sløjd som Undervisningsfag noget nyt. For at indrette og udstyre Værkstedsklasser ved Skolen og fremme Udviklingen heraf, var det derfor baade i pædagogisk og økonomisk Henseende af Vigtighed, at jeg kjendte ved Autopsi Forholdene paa de Steder, hvor saadanne Arbejdsklasser havde været i Brug i længere Tid. Som bekjendt gjør og gjorde sig den Gang forskjellige Anskuelser gjældende med Hensyn til saadanne Klassers Trivsel, idet nogle Skolemænd holdt udelukkende paa det pædagogiske og det hygiejniske og derfor mente, at kun Snedkeri og Drejearbejde burde være Gjenstand for saadanne Klassers Virksomhed, medens andre vilde have flere Slags Arbejder medtagne paa Grund af disses praktiske Nytte (f. Ex. lette Metalarbejder, Modelleren, Bogbinderarbejder o. l.). Det var da navnlig i Sverig og særlig i Nääs og Stokholm, at disse

forskjellige Anskuelse vare førte ind i Skolens Liv. Og det er fra Sverig, at Tyskland og Schweitz ere blevne paavirkede i denne Retning. Da den Tid, jeg kunde være borte fra min Skolegjerning, i det højeste var fem Uger, mente jeg, at et Ophold i Sverig vilde give bedst Udbytte. Jeg besluttede derfor, i Forbindelse med Bestyrerinden for Smaaskolen, hvor Sløjd var særlig ønskelig, at besøge Stokholm, Nääs, Göteborg og om muligt Christiania og Frederikshald. Ministeriet lettede Rejseudgifterne for mig med 500 Kr. I det næste Aars Program gav jeg en Beretning om, hvad jeg havde set og hørt om Sløjd paa disse Steder.

Imidlertid var den smukke nye Bagbygning bleven færdig. Den er bygget af gule Mursten med en mod Skolegaarden 50 Alen lang Façade med den betegnende Indskrift:

sana mens in corpore sano.

Her er i Stuen til højre to store Værelser til Haandgjerning, der ere udstyrede med 12 Høvlebænke, den ene til fire Disciple ad Gangen, og to Drejerbænke. I begge Klasserne er der en forholdsvis fuldstændig Samling af Værktøj, der dels ere ophængte paa Væggene, dels bevarede i Skabe. Ogsaa er der anskaffet en Samling af Modeller baade fra Nääs og fra Axel Mikkelsens Haand. Ogsaa fik Skolen en Række Afbildninger af Sløjd-gjenstande. Foruden disse to store Klasseværelser er der to mindre Kamre, hvor dels de færdige Gjenstande — som to Gange om Aaret, nemlig umiddelbart før Jul og ved Sommerferiens Begyndelse, blive vedkommende Disciples Ejendom — dels Materialet opbevares, et Par Slibesten ere anbragte o. l. Til venstre for Gangen i Stuen er Pedelboligen. Paa første Sal findes til venstre den store og smukke Tegnesal, der efterhaanden er bleven udstyret paa en tidssvarende Maade. Til højre er der for Smaaskolen indrettet tre smukt beliggende og rummelige Klasseværelser og et lille Kabinet for Be-

styrerinden. De to af Klasserne ere indrettede og udstyrede saaledes, at de smaa undervises i Sløjd af deres Lærerinde i selve deres respektive Klasser, idet der langs med Væggene ere anbragte Save- og Skruestikborde til ikke mindre end 21 i den ene Klasse, 11 i den anden. I øvrigt fik alle tre Klasser for en stor Del ny Montering, da der blev anskaffet 34 Enkeltmands Borde, medens kun 8 af de gamle Tomands bleve beholdte.

Den første Dag, da de smaa skulde møde i den nye Skole, den 28de April Kl. 11, blev en lille Festdag for dem, idet deres Forældre og andre Skolens Velyndere vare indbudte for at høre en lille Sang af de smaa. Jeg udtalte ved denne Lejlighed, at denne Dag for mig havde en ganske særegen Betydning, fordi det paa den Dag blev mig forundt at lægge sidste Haand paa et tolv Aars Arbejde. »De unge«, sagde jeg, »der søge Skolerne (se Progr. for 1886 S. 88 L. 1), tilbringe ofte der Tiden fra det 5te eller 6te Aar til deres 18de eller 19de, det vil sige næsten en Fjerdedel af deres Levetid. Denne lange Tid bør ordnes og ledes saaledes, at Disciplene engang, naar de staa som Mænd midt i Livets Trængsler, kunne og ville sige: »i eet Tidspunkt af vort Liv har hverken Rigdom eller høj Byrd, hverken fornemme Bekjendtskaber, eller hvad man kalder den blinde Lykke, spillet nogen afgjørende Rolle. Alle vi Disciple bedømtes ene og alene efter det, vi som enkelte Personer virkelig duede til, baade hvad Vilje og Indsigt angik«. Jeg tror, at en saadan Tilstaaelse vilde være den skjønneste Ros for en Skole. Men for at en retfærdig Vurdering kan blive mulig og virke befriende, maa Skolen nøjagtig kjende enhver Discipels Sjæleliv, følge ikke et Par Aar, men i en lang Række af Aar Udviklingen af den guddommelige Naadegave, som er falden i ethvert Menneskes Lod. Derfor er en organisk Forbindelse af de tre Afdelinger, Smaaskolen, Elementarskolen og Statsskolen, i den samme Undervisnings-

anstalt og under den samme Bestyrer saa betydningsfuld. Det er derfor, jeg har stridt tidlig og silde. Idag er Maalet paa en Maade naaet. Smaaskolen, der før havde sit Hjem i Rektors Leilighed, har nu faaet sit eget af Staten byggede Hus. Medens dens Tilværelse tidligere var afhængig af en gammel Rektors Levetid og en tilkommende Rektors Forgodtbefindende, er den nu bleven en Faktor, som enhver maa tage med i Betragtning, der ved min Fratrædelse vil søge Ansættelse som Rektor her ved Skolen.«

Under den store Vandmangel, der herskede her paa Stedet 1886, svigtede Vandet ogsaa i Skolens Post, som tidligere havde ydet fortrinligt Vand. Jeg lod derfor Brønden undersøge af en kyndig Mand. Da den var bleven rensed, og han havde efterset Forholdene, afgav han den Erklæring, at Brønden ikke kunde graves dybere, da den, der oprindelig var sat med Kampesten, senere var opmuret indenfor Kampestenene med brændte Sten. Men da Vandet mere og mere aftog, og der den 5te Marts s. A. intet drikkeligt Vand kunde postes op, indgav jeg et Andragende til Ministeriet om, at der paa et andet Sted i Gaarden maatte foretages artesisk Brøndboring, og at en kyndig Mand fra Kjøbenhavn maatte blive antaget hertil. Dette tillodes, og den 17de Marts begyndtes Boringen, men endnu den 15de April, da man havde boret 190 Fod med $4\frac{1}{2}$ “ Rør, havde man ikke naaet Vand. Da jeg havde foranlediget, at der blev begyndt paa dette risicable Arbejde, var jeg i en næsten febril Tilstand, thi det var et meget kostbart Foretagende. Endelig, da man var naaet ned til Kalk og Flint viste der sig lidt Vand, og ved den 210de Fod var Vandet tilstede i overflødig Mængde. Det forekom mig noget jærnholdigt, hvorfor jeg den 12te Dec. 1887 sendte en større Dunk deraf til Steins analytisk-kemiske Laboratorium forat faa det nøjagtig

undersøgt. Den 17de Januar n. A. modtog jeg en omhyggelig Beretning om Vandets Beskaffenhed, hvoraf det anses for passende her at anføre følgende: Ved mikroskopisk Undersøgelse efter Vandets Henstand til Udskilning af Bundfaldet fandtes der i dette faa Stavbakterier og enkelte Infusorier. Den gulagtige Farve og den Uklarhed, som Vandet udviste ved Modtagelsen, skyldes Tilværelsen af Jærn, hvorved der bevirkes en Udskilning af Jærnilte, men det ved Henstand klarede Vand er fuldstændig farveløst. Muligvis skyldes dette Jærnindhold tildels de nye Jærnrør, hvilken Ulempe i saa Tilfælde kan ventes at blive mindre efter længere Tids Brug. Efter de ved den kemiske Undersøgelse af det ved Henstand klarede Vand fundne Forhold, maa dets Renhedstilstand anses som tilfredsstillende til Anvendelse som Drikkevand. Tilstedeværelsen af de ved den mikroskopiske Undersøgelse paaviste Organismer maa kaldes ringe, og Forekomsten kan muligvis have en tilfældig Aarsag.

Ovenstaaende noget sporadiske Meddelelser angaaende Skolens Udvikling slutter jeg med et Par Ord om de to nederste Afdelingers, Elementar- og Smaaskolens, Ordning og økonomiske Stilling. Min Ledestjerne siden 1882 har selvfølgelig her været »den kgl. Anordning af 16de Juni 1882« og Circulære til samtlige Rektorer ved de lærde Skoler af 21de Juni s. A. I den første hedder det: Den Forberedelsesskole, der underkaster sig Tilsyn af Rektor for den lærde Skole, overholder Bestemmelsen i Loven af 1ste April 1871 § 4 om den ugentlige Skoletid af 30 Timer . . . og giver sine Disciple mindst 4 Timers ugentlig Gymnastikundervisning, kan Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet give den Ret, at dens Disciple fortrinsvis have Adgang til den lærde Skoles nederste Klasse.« I Circulæret forlanges, at Forberedelsesskolen sættes i

saa nær Forbindelse som muligt med den lærde Skole og stilles under Tilsyn af dennes Rektor. — Hvad den herværende Elementarskole angaar, arbejder der ved den fem af Statsskolens Lærere, nemlig tre i Sprofagene, to i Gymnastik og Sløjd og desuden tre andre Lærere og en Lærerinde, medens jeg er Bestyrer. Da Byraadet (se ovenfor Side XII) havde erklæret, at Kommunen ikke vilde se sig i Stand til for egen Regning at overtage den nye Elementarskole, overtog jeg og tre andre af Skolens Lærere 1877 det økonomiske Ansvar og den pekuniære Risiko. Forholdet til Byraadet og Amsraadet blev ordnet saaledes, at begge disse to Institutioner fik deres Understøttelse (respektive 1200 Kr. og 600 Kr.) betalt med hele Fripladser eller Nedsættelse af Skolepenge for de Disciple, som disse Myndigheder selv bestemte. Saaledes stod Sagen fra 1877 til 1885. I disse 8 Aar anskaffedes tildels nyt Inventarium, og Skolen opsamlede en lille Kapital, der 1885 udgjorde ca. 2775 Kr., hvoraf dog ca. 400 Kr. tilhørte den forrige Forberedelsesskole i Rektors Lejlighed. Denne Sum var bestemt til at hjælpe paa mulig mødende Uheld, navnlig til Understøttelse for de Lærere, der ikke havde nogen fast Ansættelse ved Statsskolen. Summen var vel lille, men den var skaffet til Veje i en halv Snes Aar. Saaledes stod Sagerne, da Byraadet i Skrivelse af 26de Marts 1885 ønskede yderligere Nedsættelse for **alle** de Disciple i Elementarskolen og i Statsskolens to nederste Realklasser, hvis Forældre betalte Vilkaarskat til Hillerød Kommune, mod at Kommunen betalte 1500 Kr. i Stedet for de tidligere 1200 Kr. Da Byraadet udtalte som Nr. 3 i sine Forslag, at Elementarskolens Bestyrelse i økonomisk og pædagogisk Henseende skulde forblive uforandret, indtil der indtraadte Vacance i Statsskolens Rektorat, fik jeg de to andre Bestyrere, skjønt modstræbende, bevægede til fore-

løbig at gaa ind paa Hovedforslaget, nemlig yderligere Nedsættelse af Skolepenge. Jeg gjorde det ikke mindst, fordi det var en almindelig udbredt Mening, at Elementarskolen gav et meget betydeligt Overskud; husker jeg ret, blev der endog i et Byraadsmøde hentydet dertil. Det sikreste Bevis for, hvorledes det i Virkeligheden har stillet sig og i Fremtiden synes at ville stille sig med den økonomiske Side af Sagen, mente jeg vilde være at lade selve Fakta tale, for at min Efterfølger kunde have noget reelt at holde sig til, naar han skulde overtage Skolen. Antallet af Disciple i Elementarskolen er for Øjeblikket 82, det største Antal, siden jeg fik den oprettet. Deraf høre 35, altsaa næsten Halvdelen, ikke til Hillerød og erholde altsaa ikke den almindelige Nedsættelse af Skolepenge, som alle Disciple, hvis Forældre høre til Hillerød Kommune, nyde godt af, hvor formuende de end monne være. Resultatet er, at Skolen i økonomisk Henseende siden 1885, da Byraadets Forlangende om en almindelig Nedsættelse for Kommunens Børn blev opfyldt, indtil 1ste Juni 1889 har havt et Tab af c. 1444 Kr.

Hvad Smaaskolen angaar, har den, siden den i Foraaret 1886 flyttede ind i sin nye Lejlighgd, været Gjenstand for min særlige Opmærksomhed. Den er en Forsøgsanstalt, hvor der tilstræbes ogsaa i denne lille By at faa en Smaaskole med tre etaarige Klasser for 5 eller 6 til 8 eller 9 Aars Dreng, hvor Vægten ikke lægges alene paa den slemme ABC og lille Tabel, men hvor Børnene paavirkes mere alsidig, ogsaa hvad legemlige Idrætter angaar. Derfor indtager baade Gymnastik og Sløjd en fremtrædende Plads i Undervisningen. Denne Afdeling af Skolen har selvfølgelig været lidt besværlig at faa ordnet, da den foruden andre Vanskeligheder ogsaa skulde forsynes med tildels nyt Inventarium og med særeget Værktøj til Sløjden. Men derom henviser jeg til Programmerne, særlig til det for 1885.

Min Afskedsbegjæring til Hs. Majestæt Kongen kom i Overensstemmelse med hvad ovenfor er udviklet til at lyde saaledes:

»Skjønt jeg er rask paa Sjæl og Legeme, tillader jeg mig dog at ansøge Deres Majestæt om Afsked fra mit Rektorembede ved Udgangen af dette Skoleaar, fordi jeg til den Tid vil være over 77 Aar gammel.

Da jeg overtog Rektoratet var Discipeltallet i hele Skolen 65 eiler, naar de to nederste Klasser, der senere ved Lov bleve nedlagte, fraregnes, kun 46. For Øjeblikket er der i den egentlige Statsskole 111, i Elementarskolen 80. i Smaaskolen 41, altsaa i hele Skolen 232. Dette Resultat er kun opnaaet ved rastløst Arbejde og ved ligefrem økonomisk Offer fra min Side, saaledes som det er eftervist i Skolens Programmer, navnlig i det for 1885 (Side 87). Jeg ansøger derfor allerunderdanigst om, at der ved Fastsættelse af min Pension maa tages Hensyn til, at jeg har grundlagt fra først af de to Tredjedele af denne Undervisningsanstalt, Elementarskolen og Smaaskolen, og at jeg ligeledes har faaet en Sløjdscole oprettet og sat i instruktiv Forbindelse med alle tre Afdelinger. Jeg tilføjer, at jeg i de 25 Aar, hvori jeg har styret Skolen, ikke er udebleven en eneste Time fra min Skolegjerning formedelst Sygdom eller anden rent privat Aarsag.

Frederiksborg lærde Skole, Januar 1859.

Allerunderdanigst

C. Berg.«

II.

Et Rektorjubilæum.

Et Rektor-Jubilæum.

Den 26. April var en Festdag i Skoleaaret. Den Dag var det 25 Aar siden Skolens Rektor udnævntes til det Embede, som han fratræder med dette Skoleaars Slutning, og Disciplene havde i den Anledning gjort store Forberedelser for paa en smuk Maade at deltage i den Hyldest, Rektoren vilde blive Gjenstand for fra flere Sider. Deres Anstrængelser fik et heldigt Resultat. Det var Skolens egne Disciple, der fremtraadte som de stedlige Arrangører, og det skyldtes dem, at Festens ydre Apparat, Iscenesættelsen, blev saa tiltalende. Men de havde ogsaa vidst at finde gode Kræfter til at give Festen Indhold og Karakter, og derfor blev hele Festdagen vellykket, til Glæde og Ære for Jubilaren og til Tilfredshed for de mange, der ønskede at hilse og takke den gamle Rektor.

Det er næppe paa sin Plads her i Programmet i Rektorens egen Stue, at holde en Lovtale om ham og udførligt at udvikle, for hvor meget og i hvor høj Grad man ønskede at takke ham ved den givne Anledning.

Vi ville kortelig beskrive Skolefesten og tillige berøre den Deltagelse, Rektorens tidligere Disciple, mange Venner, Medborgerne og Offentligheden viste ved den Lejlighed og refererende gjengive noget af det meget og smukke, der blev udtalt.

Allerede flere Dage før Festdagen var det naturligt kommet til manges Kundskab, hvad den 26. April vilde bringe; og Pressen, der véd alting, bragte længere Artikler om Jubilaren, berørte Festlighederne, men viste forøvrigt den Delicatesse ikke nøjere at fortælle Rektoren, hvad han skulde overraskes med.

Af Bladartiklerne bør nævnes de, der fremkom i Nationaltidende og Illustreret Tidende, hvilken sidste

bragte et smukt og vellykket Billede af Rektoren. Texten, der var skreven af en af Skolens tidligere Disciple, gjorde Rede for Rektorens Liv og Betydning. Efter Omtalen af Rektor Bergs Forfattervirksomhed, dvæler Forfatteren ved hans praktiske Pædagog-Virksomhed. „Da han blev Rektor, tog han med stor Energi fat paa at bringe sin Skole paa Fode, og det lykkedes ham over al Forventning. Han formaaede at vække Interesse for Skoleuddannelsen og søgte paa enhver Maade at gjøre det muligt for alle Samfundsklassers Børn at faa Del i den højere Undervisning og, hvis Evnerne var der, at skaffe dem Adgang til at studere, selv om Pengemidlerne vare smaa. Hans Virksomhed som Pædagog skaffede hurtig Skolen et godt Ry, og dens Elevantal steg Aar for Aar. I 1864 var der 65 Elever indenfor den gamle Skoles Mure, i 1888 var der 238. Denne Væxt skyldtes dog ogsaa den Omstændighed, at Rektor Berg ved en ny Ordning knyttede Latinskole, Elementar- og Pogeskole sammen. Men alene i Latinskolen var der i 1888 118 Elever. Uagtet den praktiske Lærer- og Embedsgjærning har taget det meste af hans Tid i de forløbne 25 Aar, har han alligevel faaet Stunder til ikke alene at følge levende med i Tidens almindelige Udvikling, men ogsaa til at gaa i Spidsen ved Reformer paa Undervisningsvæsenets Omraade. — — Han er pædagogisk Fremskridtsmand af Temperament og Ræsonnement. Han slaar sig ikke til Ro med den traditionelle Overtro om, at Lærer er enhver, der selv har lært et Stykke af en eller anden Videnskab, men hævder fyndig, at Lærergjærningen er en Kunst, der skal og kan læres.“

Endvidere omtales Rektorens daglige Virksomhed i Skolestuerne, hans livfulde, aldrig matte Undervisning, hans Interesse og Kjærlighed for hver enkelt af Eleverne. — — Elevernes Taknemmelighed bliver den bedste Festgave til ham. Thi Rektor Berg gjorde Skolen til et kjært Sted for mange, og det er ikke en ringe Gjærning her i Livet.

Om Morgenen den 26. April, Kl. 10, mødte voxne og unge i den flagsmykkede Skolegaard, hvor et Musikkorps musicerede. Da alle antoges at være paa Pletten,

begav man sig ind i Gymnastiksalen, som var overordenlig elegant dekoreret; Komiteen, der bestod af tidligere og nuværende Elever, fulgte Jubilaren hen til den for ham bestemte Plads, medens Forsamlingen rejste sig.

En af Skolens Elever besteg Talerstolen og fremsagde nedenstaaende Prolog af Holger Drachmann, der er en af Rektorens Disciple fra Metropolitanskolen.

At være Rektor nu om Stunder,
da hele Livet er et Jag
fra Sol staar op til Sol gaar under, —
det er saavist ej Hvermands Sag;
thi ager han i Skridtgang fort,
da er han ikke „Tiden voxen“,
og strammer Tøjlen han for haardt,
da hedder det „han pryglér Oxen“.

At være Rektor nu om Tider
er dog en stor, en herlig Sag,
thi Seklet, som mod Aften lider,
bær Haabet i sig mod en Dag,
en Dag, hvor Morgnen bryder frem
for dem, som gaar og gik i Skole,
og skinner paa de nye Hjem,
som vil i bedre Lys sig sole.

En saadan Rektor skriver ikke
alene græske Lexica
og lader Fremtids-Former ligge,
hvor en og anden kan dem ta':
han smelter praktisk Før og Nu
tilsammen i de Unges Tanke —
han siger „De“ og ikke „Du“
til dem, han er hørt op at banke.

Var Hellas end hans Førstegrøde
af Studiet i den rige Old,
saa rejser han mod Fremtids-Møde
ej nogen kunstig klassisk Vold:
Kan end hans Hjærte banke højt
ved Hexametrets Bølgelyde,
ej mindre hørbart kan ved „Sløjd“
hans gamle Hjærte ungt sig fryde!

Ung har Athene ham bevaret,
fordi han tjente hende tro;
hun har ham Livets Lov forklaret,
at bedst man bor i eget Bo!

Det kan med Friser smykkes ud,
 hvori Homer for Øjet træder.
 Ja, smyk det kun; — men agt det Bud,
 som byder: bær de egne Klæder!

Det har den Rektor, her vi nævner,
 med kyndig Sans for Livet gjort;
 det kjendes af enhver, som stævner
 iud ad hans aabne Skoleport;
 og staar den aaben for Enhver,
 for Børn af Smaakaarsfolk og Rige,
 saa staar een Indskrift der især:
 I Knndskabs Hus er Alle lige.

At være Rektor nu om Tider
 og virke for en saadan Sag,
 om end hans Stund mod Aften lider,
 det lønner sig en Fremtidsdag!
 Det lønner sig i denne Stund,
 da Smaa og Store trygt kan sande:
 at Rektors Sind og Skolens Grund
 bær Stemplet fra Athenes Pande!

Derefter afsang en Kvartet af Disciple nedenstaaende Sang til Rektoren, hvortil Komponisten Josef Glæser, der ligeledes er en af R.s Disciple fra v. Vestens Institut, havde sat en fin og yndefuld Musik. Det var en Fornøjelse at høre den musikalske Forstaaelse og det delikate Foredrag, som Sangerne, instruerede af Hr. Adjunct Bricka, lagde for Dagen.

Op mod Aandens Verden stiger
 al vor Længsel, didhen higer
 al vor Attraa, al vor Trang.
 Viden tørste vi kun efter,
 søge Lærdom, søge Kræfter
 til at virke selv en Gang.

Kundskabs Dyrker, Visdoms Søger,
 Du, som gransked' Oldtids Bøger,
 lærte os, hvad skjønt der var.
 Stedse ung og aldrig trættet,
 Du, som os med Kundskab mætted',
 viste klart, Du Lærdom har.

Unge Olding, Skolens Støtte,
 Du, som altid kjærlig mødte
 for at række hjælpsom Haand;
 Du, som stedse Lys udbredte,
 Du, som Vid og Kundskab spredte,
 Dig vi prise, gode Aand!

Derfor vi i Dag os samle,
 fylkes om Dig, unge, gamle,
 bringe Dig vor Hyldest god.
 Derfor skal vor Jubel svinge
 vidt sig rundt paa Sangens Vinge,
 brede Blomster for din Fod.

Frithiof Frandsen.

Efter at Sangen var sluttet, henvendte Overrets-
 sagfører Hanson omtrent følgende Ord til Jubilaren:

Højtærede Hr. Rektor Berg!

Det er idag 25 Aar siden De blev udnævnt til
 Rektor for Frederiksborg lærde Skole.

Naar vi kaste Blikket tilbage paa den svundne Tid,
 de forløbne 25 Aar, se vi, at Skolen er gaaet frem med
 mægtige Skridt, at den har udviklet sig i alle Retninger,
 saaledes at den nu indtager en af de mest fremragende
 Pladser blandt Landets Skoler.

Dette Resultat er opnaaet ved en aldrig svigtende
 Energi fra Deres Side, ved en aldrig trættet Flid. Alle
 Deres Tanker og alle Deres Handlinger have gaaet ud
 paa at fremme Skolens Vel. De kom fra Metropolitan-
 skolen med et godt Lov for Lærdom og Dygtighed, og
 De har ikke skuffet de Forventninger, man satte til
 Dem; De har med en benndringsværdig Dygtighed ledet
 Skolen fremad.

En saadan Virksomhed bærer Lønnen i sig selv ved
 den Tilfredsstillelse det skjænker at se tilbage paa et
 saa vel anvendt Liv, paa saa rige Resultater af sit
 Livsarbejde, ved at se tilbage paa en i det Hele saa
 smuk og ædel Livsgjerning. Deres Disciple — og ikke
 alene de, der ere samlede i denne Sal, men mange, der
 ere spredte rundt i Landet — have imidlertid ønsket
 at give Dem et synligt Tegn paa deres Erkjendtlighed
 og Taknemmelighed. Vi veed, Hr. Rektor, at en daglig
 Spadseretur til den smukke Funkevang saa at sige har
 været Deres eneste Rekreation under det anstrengende
 aandelige Arbejde, og vi have derfor troet, at det vilde
 glæde Dem at faa et Billede af et Parti af denne Skov,
 som, naar De nu snart forlader Byen, i det nye Hjem
 kunde knytte Erindringen til det gamle. Vi have derfor
 ladet et saadant Maleri udføre, og end videre have vi
 ladet udføre et Billede af Dem selv, som det er vort
 Ønske maa blive ophængt i et af Skolens Lokaler, for

at det kan være et Minde for de kommende Slægter om Dem, Hr. Rektor, og om, hvad De har været for Skolen. Endvidere vil der blive overrakt Dem en Adresse, som en af Skolens Disciple nu ret strax vil oplæse, samt en Fortegnelse over Givernes Navne. Vi bede Dem modtage vor rige Gave med Velvillie og være forvisset om, at den gives med taknemmelige og erkjendtlige Hjærter.

Vore Gaver følges af en Tak og et Haab. Jeg bringer Dem nu paa Disciplenes, nuværende og tidligere, ældre og yngres Vegne en inderlig Tak for, hvad De, Hr. Rektor, har været for Skolen og dens Disciple, for Deres Arbejdsomhed og Flid, for Deres Troskab i Deres Gjerning, for Deres vækkende, frugtbringende og aandfulde Undervisning, og jeg udtaler et Haab, et inderligt, levende Haab om, at den Hviletid, som nu snart kommer for Dem, maa blive lang og lykkelig, at der maa følge en lykkelig, rolig og mild Aften paa den lange Arbejdsdag.

Til Slutning udbragte Taleren et af kraftige Hurraraab og Fanfare besvaret Leve for Rektor.

En Discipel oplæste derpaa nedenstaaende Adresse, der var meget smukt kalligrafisk udført og indbundet, hvorpaa han trak et Forhæng tilbage, der havde dækket for de to Billeder, og disse bleve nu synlige for Forsamlingen. Maleriet af Funkevang er af Hr. Landskabsmaler Niss, og Billedet af Jubilaren er udført i Sortkridt af Hr. Kunstmaler Nielsen.

Hr. Rektor C. Berg!

Vi, tidligere og nuværende Elever af Frederiksborg lærde Skole, have ønsket paa Deres 25-aarige Jubilæumsdag at give Dem et synligt Bevis paa de taknemmelige Følelser, vi nære overfor Dem.

Vi skulle ikke dvæle ved den store Betydning Deres utrættelige Virksomhed har haft; derom er Skolen, som under Deres Ledelse har gjort saa mægtige Fremskridt, selv et tilstrækkeligt talende Bevis.

Vi skulle her blot minde om Deres vækkende Undervisning og om den aldrig svigtende Interesse, hvormed De al Tid har omfattet Deres Elever.

Vi bringe Dem vor bedste Tak, og vi haabe, at Billedet fra

XXXXVII

den venlige Egn, som De elsker saa højt, vil være Dem en kjærkommen Erindring om denne Festdag.

Axel Andersen, cand. phil., Kjøbenhavn.	C. N. F. Bonnesen, Student. Helsingør.	I. W. Clausen, stud. jur., Kjøbenhavn.
T. F. L. Cold, cand. polit. Kjøbenhavn.	C. J. Ejgaard, Fuldmægtig, Hillerød.	Fr. Frølich, stud. vetr., Kjøbenhavn.
Chr. Fæster, stud. art., Hillerød.	V. Gørtz, stud. med. & chir., Kjøbenhavn.	N. L. Feilberg, stud. polyt., Kjøbenhavn.
H. Steen Hansen, stud. philol., Kjøbenhavn.	A. C. Hansen, Slotspræst, Fredensborg.	J. C. Hanson, Overretssagfører, Hillerød.
Harald Wm. Jensen, Boghandlermedhjælper, Hillerød	J. Nellemann-Hempel, stud. art., Hillerød.	K. Holch, stud. jur., Kjøbenhavn.
S. Monrad, stud. med. & chir., Kjøbenhavn.	E. Kielberg, Hillerød.	Victor Lange, Dr. med., Kjøbenhavn.
Ch. Petersen, stud. art., Hillerød.	E. Harren-Nielsen, stud. art., Hillerød.	C. M. Olrik, Sognepræst, Egense pr. Svendborg.
William Sørensen, Dr. phil., Kjøbenhavn.	A. Svedstrup, stud. theol., Kjøbenhavn.	G. Svendsen, resid. capellan ved St. Jacobskirken, Kjøbenhavn.
Baron Gregers Wedell-Wedellsborg, Premierlieutenant i Rytteriet, Næstved.	Baron Julius Wedell-Wedellsborg, Secondlieutenant, Kjøbenhavn.	Johannes Wandall, Reservelæge i Hæren, Kjøbenhavn.
Baron Per Wedell-Wedellsborg, cand. polyt., p. t. Schweitz.	O. Winecken, Overretssagtfører, Kjøbenhavn.	H. G. Wiwel, cand. philol., Overlærer, Kolding.
N. Elgesen Abben, Assistent ved Statsbanerne, Hillerød.	J. Kortbech-Yde, stud. art., Hillerød.	F. L. J. Østrup, Præst, Kjøbenhavn.
Aage Albrethsen, stud. cult. silv.,	Chr. Aabye, Kjøbmand, Hillerød.	P. Aabye, Overlæge i Hæren, Odense.
F. W. Bruhn, Frederikssund.	Søren Andersen, stud. theol.	Carl E. Aabye, stud. phil.
Brasen, Sognepræst, Hem pr. Mariager.	Theodor Benthin, Tømrer, Fredensborg.	Christian Benthin, Fredensborg.
Ejnar Berg, stud. jur.	Viggo Berg, Bankassistent, Kolding.	Hjalmar Berg, Skolediscipel, Bogø.

XXXXVIII

Sigurd Berg, Kjøbenhavn.	P. Clausen, Forvalter, Gadevangen.	C. Grevenkop-Castenskjold, Landvæsenselev, Esromgaard
Jens Christiansen, stud. mag.	L. A. Damm, Overretssagfører.	A. G. v. Ellbrecht, cand. polit.
Valdemar Foldberg, stud. jur., Kjøbenhavn.	Johannes Faarstof, Præst, Helsingør.	I. Frølich, Inspektør, Odense.
V. Funch, Discipel paa Frederiksborg Apothek.	H. Friederichsen, Helsingør.	O. Th. Fich, stud. theol.
C. Fobian, Assistent ved Statsban.	Frithiof V. A. Frandsen, stud. theol.	F. Funch, stud. med.
A. Henningsen, Sognepræst, Durup.	Chr. Hansen, stud. theol., Kjøbenhavn.	Vilh. Hansen, Rebslagersvend, Hillerød.
Axel Herman Hansen, stud. theol., Kjøbenhavn.	I. Haagerup, cand. phil., Lærer, Kolding.	Simom Hempel, Østrup.
J. F. Hansen, Kjøbenhavn.	Viggo F. Jensen, stud. theol., Kjøbenhavn.	L. B. Jørgensen, Sadelmagerlærling, Hillerød.
I. P. Jeppe Jensen, Kateket, Maribo.	I. P. Jensen, Kontorist, Hillerød.	N. Jensen, Hillerød.
Vilhelm Jørgensen, stud. polit., Kjøbenhavn.	Axel Jensen, Assistent ved Statsban., Hillerød.	H. Jensen, stud. jur., Kjøbenhavn.
H. Prætorius Jensen, stud. jur., Kjøbenhavn.	A. S. Jespersen, stud. med.	Lauritz Kielberg, Hillerød.
Johannes Krog, Sognepræst, Faaborg ved Varde.	H. Knudsen, stud. phil., Kjøbenhavn.	Peter Lorenzen, Hvidkilde pr. Svendborg.
C. Wesenberg-Lund, stud. mag.	Pauli Lerche, cand. polit.	H. Chr. Mortensen, Lærer ved Viborg Kathedralskole.
Th. Mortensen, stud. theol., Kjøbenhavn.	Conrad Møller, Kjøbenhavn.	F. L. Møller, stud. med. & chir., Kjøbenhavn.
C. F. P. Mortensen, cand. phil., Lærer.	P. E. Nielsen, Assistent ved Statsban., Hillerød.	J. O. Nielsen, Jærnbaneelev, Hillerød.
Hans Nørgaard, stud. theol.	S. W. Neergaard, stud. jur.	Carl D. Neergaard, Kjøbenhavn.
Carl P. Neergaard, stud. archæol.	N. D. Olsen, Trafikassistent ved Statsban., Hillerød.	Peter Olsen, Slagter, Hillerød.

Thorvald Petersen, Tobakspinder, Hillerød.	Johan Engelbrecht-Petersen, Seminarieelev, Jonstrup.		
Victor Petersen, Assistent ved Statsban., Kjøbenhavn.	Vilhelm Petersen, Tømrer, Hillerød.	P. Petersen, stud. theol.	
Hermann Parsbech, cand. jur.	Emil Reehoff, Fredensborg.	August Raaschou, Kjøbenhavn.	
Martin Rasmussen, cand. mag., Kjøbenhavn.	Grev Vilhelm Schulin, Expeditionssecretair i Indenrigsmin., Kjøbenhavn.		
Grev Adolph Spønneck, Postfuldmægtig, Slagelse	Chr. Steffensen, stud. theol.	C. Swendsen, Overretssagfører, Kjøbenhavn.	
L. Swendsen, stud. jur.	F. W. L. Spønneck, Forstkandidat.	Ludvig Thrane, Maskinist.	
Albert Thalbitzer, Secondlitenantselev, Helsingør.	Emil Tauson, Sognepræst, Ulsø pr. Næstved.	C. Torgius, Græsted.	
A. Tuxen, Captain i Hæren, Helsingør.	A. W. Tuxen, Inspektør, Thureby.	I. S. Ulrich, Overretssagfører, Kjøbenhavn.	C. V. Wiwel, stud. jur.
A. C. Wiwel, Manufakturhandler.	N. O. Wiwel, Bogbinder.	Chr. Voigt, Assistent ved Statsban.	
I. H. Wessel, Architekt, Bygningsinspektør.	Rudolf Wedell-Wedellsborg, Kjøbenhavn.		
	R. Ørnstrup, Kjøbenhavn.		

Efterat Adressen var oplæst og overrakt, besteg Rektor Kathedret og takkede for den Hengivenhed, der var lagt for Dagen paa saa mange og saa smukke Maader. Han dvælede dernæst ved nogle Sider af sin pædagogiske Virksomhed og betonedede blandt andet stærkt, hvorledes han altid havde søgt at vække Bevidsthed om Ansvar hos hver enkelt Discipel, Ansvarsfølelse for hver Handling og Ord overfor Kammeraterne. Man følte, at Rektor med Vilje henledte Tilhørernes Opmærksomhed paa det personlige Ansvar; og gavnligt vilde det ogsaa være, om det kunde prentes nudslættelig ind i enhver Hjærte paa en Tid, hvor Førere og Ledere og Partier og Grupper spille en saa mægtig Rolle og kæmpe med saa skarpe Vaaben, at det ikke er den, der undfanger og leder, som alene bærer Ansvar, men enhver, som er med til at fylke, og ligeledes i mindre

L

Forhold, at enhver, der er med til at nære Uvilje eller Had mod en Kammerat, har sit fulde Ansvar, som han ikke kan kaste over paa den første, der dannede Kotteriet.

Sluttelig udtalte Rektor paa den smukkeste og inderligste Maade sine Ønsker for Skolens Fremtid.

Efter en Sang og et dundrende Leve for Rektor, opløstes Formiddagsforsamlingen.

II.

Om Aftenen holdtes den større, mere offentlige Fest, hvortil foruden tidligere og nuværende Elever en meget talrig Mængde af Byens og Omegnens Herrer og Damer havde givet Møde. Festlokalerne vare i Leidersdorffs Hotel. Den store Theatersal var prægtig dekoreret, Salen var fyldt af festligklædte Folk, Rektor med Familie havde Plads midt for Scenen. Musikken spillede en Ouverture, og Tæppet gik op for en dramatisk Dialog af Holger Drachmann, hvori de forskjeilige Maader skildres, hvorpaa en Pædagog kan lære Disciplene Homer, og som endte med at Eleverne stormede frem paa Scenen og satte en Lavrbærkrans paa Rektors Buste, der kom til Syne, da Bagtæppet gik op.

Efter nogle Musiknumre betraadte stud. med. Sven n Monrad Talerstolen og holdt Fest-Talen, der her gjengives i noget forkortet Skikkelse.

Mine Damer og Herrer!

Da man spurgte mig, om jeg ikke fandt det passende, at ved denne Aftenhøjtidelighed én af Rektor Bergs yngre Elever holdt Festtalen, gik jeg troskyldig og intet anende strax ind paa Planen; men da man saa beviste mig den for mig ganske vist meget smigrende Ære, at bede mig overtage dette Hverv, da svigtede Modet mig. Og hvorfor? — Intet skulde synes lettere for en Elev, der altid har sat sin Rektor højt, end at holde en Tale for ham. — Men tvært imod! Jeg følte strax, at Rektor Bergs Virksomhed havde været saa alsidig, at hans Betydning for den lærde Skoles Udvikling herhjemme og for Frederiksborg Skole i Særdeleshed havde været saa stor og omfattende, at jeg umulig vilde kunne magte Opgaven fyldestgjørende endog i en meget ringe Grad.

Jeg beder Dem derfor ved hvad jeg nu gjerne vilde

sige, at være overbærende, at lade Deres Kritik mildnes af det gamle Ord: „in magnis et voluisse sat est“.

Det er selvfølgelig det naturligste for mig at dvæle ved Rektor Bergs Forhold overfor os, hans Disciple; men jeg kan dog ikke undlade kortelig at pege paa Skolens hele Fremgang under hans Ledelse. Som Skoleinspektionen for et Par Aar siden skrev i sin Indberetning til Ministeriet, vil Spørgsmaalet om Skolens Nedlæggelse, der stod saa stærkt i Forgrunden for en Snes Aar siden, næppe nogensinde rejses paa ny. Og hvem skyldes vel det? Visselig ingen anden end Rektor Berg. Og det, skjønt man ingenlunde kan sige, at han har haft gunstige Tider at arbejde i. Sin Udnævnelse modtog han under Vaabenbrag, hvor Kunst og Videnskab forstumme; han begyndte sin Virksomhed paa en Tid, da alles Sind og Tanker vare sløvede af det haarde og sørgerlige Nederlag, vi havde lidt; og endelig faldt det i hans Lod at skulle arbejde Skolen op i en Tid, hvor stadig flere og flere Røster hævede sig fjendtlig mod den lærde Skole, fordrede dens Nedlæggelse som en forældet Institution, der længst havde overlevet sig selv, i en Tid, da det klassiske Studium søgtes lagt for Had som et Studium, der ikke svarede til Nutidens praktiske Fordringer. Men Rektor Berg førte Skolens Skib sejrrig forbi alie Klipper og Skjær. Og ikke nok hermed. Idet han saa Berettigelsen af enkelte af Angrebene, søgte han straks at raade Bod paa Manglerne. Thi det skal siges her, at Rektor Berg aldrig har været den Mand, der har ladet Tiden gro sig over Hovedet; snarere har det været ham, der har taget Reformtankerne op og først ført dem ud i det praktiske Liv. Og saaledes se vi da „Enhedsskolen“ med sine tre Afdelinger under én Bestyrelse, hvorved den enkelte Discipel langt lettere kan tilbagelægge de forskellige Stadier gennem Klasserne uden at udsættes for de mangeartede og tit modstridende Paavirkninger, som forskellige Forberedelsesskoler nødvendigvis maatte bihinge ham. Paa mange Maader søgte Berg at gjøre Vejen til en fyldigere Undervisning let baade for Rigmandens og den fattiges Søn. Men han indsaa godt, at dette rummede en stor Fare for Samfundet, at Studenternes Antal snart vilde blive overvættet stort, at der vilde danne sig et literært Proletariat af Misfornøjede, som Staten umulig kunde

skaffe Embeder, unge Mennesker, som ved deres lange teoretiske Uddannelse vare blevne fuldstændig uskikkede til ethvert legemligt Arbejde. Og Rektor Bergs aldrig svigtende Blik for det praktiske sagde ham da, at man ved at indrette Værksteder i Forbindelse med Skolen mulig kunde lede flere af Disciplene ind paa praktisk Haandværk. At Handling fulgte hurtig paa Tanken derom vidner den nye Sløjdscolebygning derude med sin betegnende Inskription.

Men se vi nu paa Rektor Bergs Forhold over for os, hans Disciple, da møder der os en Række lyse og fornøjelige Billeder, som tilsammen danne den smukke Mindekrans, enhver af os har fra sin Skoletid.

Stræng, det var Rektor Berg. Ikke saaledes, at det var ham en Nydelse at revse, tværtimod! men som han sagde: *ferrea necessitas me cogit*. Stræng var han, men aldrig strængere mod Disciplene end mod sig selv. En utrolig Punktlighed og Præcighed samt en utrættelig Flid, det var det lysende Exempel, han selv afgav for sine Elever. Men lige saa stræng han kunde være, lige saa mild og overbærende var han ogsaa, naar det kun gjaldt Smaating, Smaaforseelser udsprungne af ungdommelig Kaadhed. Rektor Berg har aldrig glemt den Tid, da han selv var ung. Han kunde gaa ind paa mungen af Drengenes Spøg, naar den ikke overskred Disciplinens Grænser. Han satte en Ære i sit ungdommelige Sind og sine ungdommelige Kræfter. Og sikkert! naar man saa ham nede paa Legepladsen i Frikvarteret, eller man saa ham paa Skovturene, glædende sig over Drengenes Leg, da skulde man forsværge, at det ungdommelige og livsglade Ansigt tilhørte en Mand paa langt over 70 Aar. Men end mere slaaende var denne Modsætning, naar han sad paa Kathedret og docerede. Da lyste hans Ansigt af Glæde, da følte man, at han var i sit rette Element. Han gik med hele sin Sjæl op i Undervisningen; derfor var hans Timer saa livlige. Han kom hyppig farende ind i Klassen og sagde: „vi maa benytte den kostbare Tid; derfor kan De Hr. X., medens jeg faar slaaet min Bog op, sige mig, hvad hedder den og den Tid af det og det Verbum paa Græsk.“ Vedkommende vidste det selvfølgelig altid(!), men blev i Reglen saa perplex over denne Fart, at Resultatet blev en Anmodning fra Rektor til Duxen

om at give ham „en Slange, der bider sig selv i Halen“, eller „femte Hjul til en Vogn“, eller „Symbolet paa Evigheden“, eller hvad for en smuk Benævnelse Rektoren i Øjeblikket fandt paa. Naar vi saa tog fat paa Lektien, gik alt med Liv og Lystighed. Han trættedes aldrig, skjønt vi ofte gjorde ham Hovedet kruset, og han holdt os stadig i Aande.

Han havde ikke den Opfattelse, at en Lærers Opgave blot var at proppe Elever med de forskjellige Examens-penser; nej, det gjaldt at benytte de mange vækkende Momenter, der laa i selve Faget, til at bibringe de unge højere ideelle og sædelige Forestillinger. Det gjaldt ikke blot at arbejde for den unge, men ogsaa med ham, at sætte sig ind i hver enkelt Discipels Tankegang. Derfor blev for ham den ellers tilsyneladende ensformige Undervisning netop rig paa Variationer, fordi hvert Aar bragte ham ny Kræfter at arbejde med. For ham var vi ikke Numre, vi vare selvstændig tænkende Væsener. At det var æggende for en Dreng, det kan enhver let sætte sig ind i. Og det er end videre betegnende for Rektor Berg, forekommer det mig, at han altid søgte at tiltale Drengenes Selv. Naar han f. Ex. tilfældigvis saa en tysk Oversættelse af et eller andet klassisk Værk — de blaa Snydebøger kaldte vi dem — da fo'r han ikke løs med heftige Behrejdelse eller lod male Bunker af Anmærkninger. Nej, da søgte han at gjøre os indlysende, at det var Selvarbejdet, det kom an paa. Den Indsigt og Kundskab man erhvervede sig ved at slaa op i en Oversættelse, hvor alle Vanskelighederne vare pillede fra hinanden, det var en død og tom Kundskab, det var ikke Disciplens egentlige Ejendom. Det var Selvarbejdet, der var det vigtigste, og Selvarbejdet avlede Selvtillid. Og som praktisk Pædagog vidste Berg, at Læselysten voxer med Selvtilliden.

Medens han idelig og idelig æggede os til Arbejde, blev hans Undervisning ogsaa fængslende gjennem hans Kjærlighed til og Forstaaelse af den græske og romerske Literatur. Mange vil maaske tro, at Berg, den lærde Sproggransker, kun benyttede Tiden til smaaligt grammatisk Pindehuggeri! Tværtimod! Som han skrev i Skoleprogrammet for 1885: „den grammatiske Videnskab bør beskæres og gjøres fra Herre til Tjener“, saa klagede han tit over, at han ifølge Examensfordringerne var nødt

til at spørge os om den eller den grammatiske Finesse, nødt til at fordre, at vi skulde have alle disse utallige Spijsfindigheder paa rede Haand, smaaligt Bogstavvæsen, som han selv for en stor Del ansaa som Skaller uden Kærne. For ham var Studiet af Classikerne som humaniora, det gjaldt; for ham var Kjendskabet til den græske og romerske Oldtid en afgjørende Faktor i Menneskeudviklingen.

Hvis man med Digteren vilde have sagt, da man gik ud af Skolen, „Farvel du Skole, hvor jeg altid sov“, saa vilde man have gjort sig skyldig i en grov Usandhed. Thi hvor er den Elev, som ikke hele Rektor Bergs Time var aarvaagen og fulgte med?

Højtærede Forsamling! Jeg har efter ringe Evne søgt at paapege Rektor Bergs store Betydning for Frederiksborg Skole, at fremdrage, hvad der forekom mig, var det store ved hans Forhold overfor os, og jeg har søgt at give Dem et Begreb om hans vækkende og fængslende Undervisning. Der staar da kun tilbage for mig at bede ham modtage vor, hans forhenværende og nuværende Disciples Tak. Der er mangen én af dem, som kunde have motiveret denne Tak langt bedre end jeg, men det ved jeg, at faa erøde, der have haft bedre Vilje dertil end jeg, og som jeg bad Dem huske paa i Begyndelsen: in magnis et voluisse sat est.

Rungende Hurraraab besvarede Leveraabet.

Tæppet gik atter op, denne Gang for en udvalgt Skare af Skolens Sangere, der under Hr. Adjunct Brickas udmærkede Ledelse afsang nedenstaaende Kantate, hvortil Hr. Joseph Glæser havde skrevet en saa overordenlig smuk Melodi, at det med Rette blev udtalt i et af Dagbladenes Referater, at det kun var Synd, at ikke en endnu større Kreds fik nyde Glæde deraf. Melodierne fulgte Texten og fremhævede dens Stemninger, som om Digter og Komponist havde været een Person.

Der toner den lifligste Fuglesang
fra Tuen i Løn.

Nu spirer det trindt over Mark og Vang;
se, Sæden staar grøn.

Det spirer, thi Bonden han saaede;
det spirer, thi Himlen gav Naade.

Der toner den liffigste Fuglesang
 fra Tuen i Løn.
 Nu spirer det trindt over Mark og Vang;
 se, Sæden staar grøn.
 Men Ukrudt og Tidsler fik raade,
 hvis Bonden ej pløjed og saaede.

Ved Skabningens Vugge en Guddomsrøst
 fra Himmelen bød:
 I Ansigts Sved skal i Kamp og Brøst
 du æde dit Brød.
 Thi Held hver, som pløjed og saaede,
 og Held hver, som Himlen gav Naade.

Med Ros skal ej ruttet, dog mindre med Dom,
 det stolteste Værk har man kivedes om.
 Ja kjendte vi Maalet, det prøvedes ved,
 og kjendte vi Ævnen, det øvedes med!
 Den Tak, vi Dig bringe, ej vejes med Vægt,
 det er Hjerternes Trang,
 en Hilsen fra gamle i graanet Slægt,
 fra Barnesind i Din Varetægt,
 det er Hjerternes Sang.

Vi kunde vel pege paa meget og stort,
 paa Flid og paa Ævner og skjønt, Du har gjort;
 vi saa vel, Du nytted Din Foraarsid;
 vi saa vel ved Sommer Din travle Id.
 Den Tak, vi Dig bringe, ej vejes med Vægt,
 det er Hjerternes Trang,
 en Hilsen fra gamle i graanet Slægt,
 fra Barnesind i Din Varetægt,
 det er Hjerternes Sang.

Nu lider Dagen, Du nytted vel,
 det er Hvilens Stund.
 Du drømme den dejligste Sommerkvæld
 til Nattens Blund!
 Og Han, som alting kan raade,
 Han svigte Dig ej med sin Naade!

E. Alexander Svedstrup.

Efter Kantaten præsenteredes Skolens dygtige Gymnastikere. De hvide smaa og større Sømands forskellige Evolutioner lededes med vanlig Dygtighed af Hr. Gymnastiklærer From, og som altid, naar Skolens Gymnastikere vise sig, var Publikum henrykt.

Derefter dansede de en Skjolddans som bragte Folks Begejstring til Kogepunkt, og den Accuratesse og

Appel og Elegance, der her blev lagt for Dagen, var i Virkeligheden forbausende.

Orkestret, under Ledelse af Musikdirektør Christiansen, udførte derpaa en i Dagens Anledning af Hr. Victor Petersen, ogsaa en af B.s Disciple, komponeret „Rektor Bergs Jubilæumsmarsch“.

Efter nogen Tids Forløb begyndte et Bal, der varede saalænge, at de unge nogenlunde kunde blive tilfreds-stillede i den Retning.

Alt i alt en smuk Festdag, som forhaabentlig har glædet Rektor og vist ham det Sindelag, Deltagerne ønskede at vise ham.

Alle, der i Sang og Tale og ved dramatiske Evner bidroge til Festens Fylde, vare Rektorens Disciple, men talrige vare de Vidnesbyrd, Rektoren ogsaa fra andre Kanter modtog som Beviser paa Anerkjendelse og Sympathi. At Hillerød havde stukket Fanerne ud, er en Selvfølge, men ogsaa Himlen var festlig og lagde Solskin og Glans over Byen og den prægtige Omegn; ret som om den ønskede, at Billedet fra den lille By ved denne Lejlighed endnu engang skulde præge sig dybt i Rektorens Hjærte. Ogsaaemeget er ogsaa sikkert, at har Rektor Berg haft mange mørke Timer i Hillerød, har han ogsaa haft mange lyse, og naar han drager bort, vil han tage mange skjønne Minder med sig.

I Hillerød har han rejst sig et Monument, der vil knytte hans Navn fast til Stedet for lange Tider.

En af Skolens flv. Disciple.

Joseph Glæsers

Musik til Sangene.

Basso.

Længsel, did - hen hi - ger al vor At - traæ, al vor

Trang. Vi - den tør - ste vi kun ef - ter, sø - ge Lærdom, sø - ge

Kræf - ter til at vir - ke selv en Gang.

II.

Allegretto.

Joseph Glæser.

Tenori. *mf*

Der to_ner den lif_lig_ste Fuglesang fra Tu - -
 Der to_ner den lif_lig_ste Fuglesang fra Tu - -
 Ved Skabningens Vugge en Guddomsrøst fra Him - -

Bas. I. fra Tu_en i Løn fra
 fra Tu_en i Løn fra
 fra Himmelen hød, fra

Bassi. *mf*

Bas. II. fra Tu - en fra
 fra Tu - en fra
 fra Him - len fra

mf

en - i Løn. Nu spi_rer det trindt o_ver Mark og Vang, se,
 en - i Løn. Nu spi_rer det trindt o_ver Mark og Vang, se,
 me - len hød: I An - sigts Sved skal i Kamp og Brøst du
 Tu - en i Løn
 Tu - en i Løn
 Him - me - len hød:

Tu_en i Løn.
 Tu_en i Løn.
 Himme - len hød:

mf

Sæ - den staar grøn. Det spi - rer, thi Bon - den han
 Sæ - den staar grøn. Men U - krudt og Tid - sler fik
 a - de dit Brød. Thi Held hver, som pløj - ed og

mf

saae - de, det spi_rer, thi Him - len gav Naa - de.
 raa - de, hvis Bon_den ej pløi - ed og saae - de.
 saae - de, og Held hver, som Him - ten gav Naa - de.

Andante.

Solo
og
Chor.

dol.

Med Ros skal ej rut_tes, dog min_dre med Dom, det
Vi kun_de vel pe_ge paa me_get øg stort, paa

Piano.

dol.

stol_te_ste Værk har man ki_ve_des om. Ja kjend_te vi Maalet, det
Flid og paa Æv_ner og skjont, Du har gjort; vi saa vel, Du nytted Din

Solo.

prø_ve_des ved, og kjend_te vi Ævnen, det æ_ve_des med!
For_aars_tid, vi saa vel ved Sommer din trav_le Id. Den

Tenori.

Bassi.

Piano.

Tak, vi Dig bringe, ej vei-es med Vægt det er Hjer-ter nes Trang, en

mf
Det er Hjer-ter nes Trang.

Hil-sen fra Gamle i graa-net Slægt, fra Bar-ne sind i Din

legato

Tacet.

Va-re-tægt, det er Hjer-ter nes Sang.

poco f

Det er Hjer-ter nes Sang.

poco f

Tacet.

Andante lento.

Tenori.

Musical notation for the Tenor part, first system. It features a treble clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a common time signature (C). The melody begins with a piano (*p*) dynamic and includes a forte (*f*) dynamic marking. The lyrics "Nu li - der Da - gen, Du - nyt - ted den vel!" are written below the staff.

Nu li - der Da - gen, Du - nyt - ted den vel!

Bassi.

Musical notation for the Bass part, first system. It features a bass clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a common time signature (C). The accompaniment begins with a piano (*p*) dynamic and includes a forte (*f*) dynamic marking. The lyrics "Nu li - der Da - gen, Du - nyt - ted den vel!" are written above the staff.

Musical notation for the Tenor part, second system. It features a treble clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a common time signature (C). The melody continues with a pianissimo (*pp*) dynamic and includes a *p espr* marking. The lyrics "Det er Hvi - lens Stund, det er Hvi - lens Stund. Du" are written below the staff.

Det er Hvi - lens Stund, det er Hvi - lens Stund. Du

Musical notation for the Bass part, second system. It features a bass clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a common time signature (C). The accompaniment continues with a pianissimo (*pp*) dynamic and includes a *p espr* marking. The lyrics "Det er Hvi - lens Stund, det er Hvi - lens Stund. Du" are written above the staff.

Musical notation for the Tenor part, third system. It features a treble clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a common time signature (C). The melody continues with a pianissimo (*pp*) dynamic. The lyrics "drøm - me den dej - lig - ste Sommer - kvæld til Nat - tens Blund, til" are written below the staff.

drøm - me den dej - lig - ste Sommer - kvæld til Nat - tens Blund, til

Musical notation for the Bass part, third system. It features a bass clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a common time signature (C). The accompaniment continues with a pianissimo (*pp*) dynamic. The lyrics "drøm - me den dej - lig - ste Sommer - kvæld til Nat - tens Blund, til" are written above the staff.

Musical notation for the Tenor part, fourth system. It features a treble clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a common time signature (C). The melody continues with a forte (*f*) dynamic. The lyrics "Nat - tens Blund! Og han, som al - ting kan raa - de, han" are written below the staff.

Nat - tens Blund! Og han, som al - ting kan raa - de, han

Musical notation for the Bass part, fourth system. It features a bass clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a common time signature (C). The accompaniment continues with a forte (*f*) dynamic. The lyrics "Nat - tens Blund! Og han, som al - ting kan raa - de, han" are written above the staff.

Musical notation for the Tenor part, fifth system. It features a treble clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a common time signature (C). The melody continues with a pianissimo (*ppp*) dynamic. The lyrics "svig - te Dig ej med sin Naa - de, han svig - te Dig ej med sin Naa - del" are written below the staff.

svig - te Dig ej med sin Naa - de, han svig - te Dig ej med sin Naa - del

Musical notation for the Bass part, fifth system. It features a bass clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a common time signature (C). The accompaniment continues with a pianissimo (*ppp*) dynamic. The lyrics "svig - te Dig ej med sin Naa - de, han svig - te Dig ej med sin Naa - del" are written above the staff.

III.

En Hundredeaars Mindefest.

En Hundredaars Mindefest.

Fra Bestyreren af Slagelse Realskole, Hr. Rektor Fr. C. B. Dahl, modtog jeg under 24de Oktober 1888 Anmodning om paa Frederiksborg Skoles Vegne at modtage et lithographisk Billede af hans Fader, ledsaget af et af hans Brøder Pastor F. P. J. Dahl forfattet lille Mindeskrift i Anledning af, at 100 Aar i 1888 vare forløbne, siden Overlærer ved Frederiksborg lærde Skole Frederik Peter Jacob Dahl fødtes. Jeg modtog med Taknemmelighed denne Votivgave til den Skole, til hvis Gjerning denne Mand i mange Aar (fra 1818—1840) ofrede sine bedste Kræfter, og i en Forsamling af en Del af Disciplene og Lærerne overrakte Rektor Dahl til denne Skoles Rektor saavel Billedet som hans Broders Mindeskrift.

Efter Afsyngelsen af Grundtvigs „Modersmaalet“ holdt Hr. Dahl følgende Mindetale over sin Fader:

„Som gammel Elev af denne Skole har jeg udbedt mig Tilladelse af dens højt agtede kjære Rektor til her at fremføre et Par Ord til Fornyelse af Mindet om en Mand, der i en lang Aarrække var knyttet med de skjønneste Baand til Frederiksborg lærde Skole: Mindet om min for 100 Aar siden fødte Fader, Frederik Peter Jacob Dahl.

Den 5te August 1788 fødtes min Fader i Slingerup, hvor hans Fader var Præst. Fra 1800 til 1804 var han Elev af denne Skole, hos hvis Rektor Bendt Bendtsen han boede. Hvilket Omfang den 16aarige Students Skoleforberedelse havde, kan blandt Andet ses deraf, at han ved Dimissionen kunde nævne den hele Iliade, Æneide og Henriade som Dele af sit Examens-Pensum. Examen artium, den saakaldte anden Examen og den theologiske Embedsexamen bestod han alle med Udmær-

kølse. Af to af sine Velyndere og Venner, Normændene Niels Treschow og Georg Sverdrup, der havde været Professorer ved Kjøbenhavns Universitet og efter det norske Universitets Oprettelse vare blevne ansatte ved dette, fik han, da Treschow blev Statsraad, Tilbud om dennes derved ledigblevne Lærerplads i Philosophi ved Christianias Universitet og modtog dette Tilbud, men var kun fra 1815 til 1817 i denne Virksomhed, da alvorlige Brystlidelser, som Lægerne tilskreve Klimatforandringen, nødte ham til at opgive den og vende hjem. 1818 ansattes han som Overlærer her ved Skolen og virkede i denne til 1840, da han paa Grund af Øjensvaghed tog sin Afsked og flyttede til Kjøbensavn, hvor en omhyggelig Lægebehandling dog efterhaanden fremkaldte en saadan Bedring, at han, med enkelte kortere eller længere Afbrydelser, kunde gjenoptage sin literære Virksomhed lige til sin Død 16de Januar 1864.

Dette er i Korthed Stadierne paa hans ydre Livsvej. — Skulde jeg for de her Tilstedeværende, hvem hans Livsgjerning i denne Skole ligger for fjernt i Tid og Rum til at de nærmere kunne kjende den, forsøge at give et Indblik i den Aand, der raadede i den, da vilde jeg sige, at Hjærtets Varme, Tankens Styrke og en omfattende Kundskabsfyldte vare de faste Bærere af denne Gjerning. De, der have nydt Godt af hans Vejledning og hans Personligheds Indflydelse — jeg glæder mig ved paa dette Sted endnu at see Vidner, der kunne stadfæste mine Ords Sandhed —, ville mindes, at hans hele Læremaade i de mange Fag, han overtog, hans Undervisning i Modersmaalet, hans Retskrivningslære, hans grammatiske og saglige Tydning af Classikerne bare højst befrugtende Mærker af hans philosophiske Docentvirksomhed, hvorved han paa mange Maader lettede sine Disciple den tit saa bratte Overgang fra Skolen til Universitetet, idet han ved Analogier og Exempler, hentede fra de forskjelligste Videnskaber og fra Kunstens Verden, aabnede sine Lærlinger langt videre Udsigter paa Aandens Omraader, end det tør siges at være Lærskolens Regel. — Og de, der have hørt hans varme Opmuntring og Anerkjendelse af Disciplens gode Villie, og hans indtrængende, paa een Gang milde og strænge Advarsel eller Irettesættelse, de ville mindes, hvorledes i det første Tilfælde Glædens, i det sidste Bekymringens Taare i hans Øje gav hans Ord

dobbelt Vægt. Og de ville mindes, at hvor højt han end satte Skolens Opgave, satte han dog Livets højere. I Toner og Sange kunde han udøse sit Hjærte for Gud og Mennesker; men det var en Ejendommelighed for dette rige Følellesliv, at han ikke altid turde stole paa Herredømmet over sin Bevægelse, naar han, særlig i et længere Foredrag, vilde give sine Følelser et Udtryk. Paa det Spørgsmaal, hvorfor han aldrig havde søgt Præstegjerning, svarede han mig engang: „fordi jeg allerede ved at bede et Fadervor højt i den Grad kan blive overvældet af min Følelse, at jeg ikke vilde kunne bede Bønnen til Ende.“

Det gamle Ord, at man for i Aand og Sandhed at være et Guds Barn kun behøver disse Tre: først Ydmyghed, saa Ydmyghed og sidst Ydmyghed, fandt sin skjønneste Stadfæstelse i hans Liv. Og som han overfor Gud var den Ydmyge, saaledes var der i hans Villighed til at underkjende sit eget og til at anerkjende Andres Værd et Træk, der selv i hin Tid, i hvilken Selvophøjelsens Sygdom endnu ikke var bleven epidemisk, hørte til de meget sjældne Undtagelser. Men hvor det gjaldt at væрге Andre mod Uret, der mødte han som en uforfærdet Kampens Mand, rustet med Indignationens og Ironiens stærke Vaaben og med de rige Midler, som hans store Lærdom stillede til hans Tjeneste. Lige saa kraftigt han i saadanne Tilfælde med Mund eller Pen kunde væрге Retten, lige saa redbon var han til at tilgive, og lige saa kjærlig var han til at række de Lidende, de Fattige og Forladte sin hjælpende Haand.

Vel veed jeg, at ikke blot Barnemindet, men at den menneskelige Ihukommelse overhovedet er kort, og at der kun er Een, ud af hvis Tanker det Mindste som det Største aldrig falder; men det er dog vel ikke en forfængelig Trang at forsøge paa at opfriske og forlænge et dyrebart Minde lidt, og det er det, som hin Mands Børn udbede sig Tilladelse til, idet jeg herved overrækker den Skole, han elskede saa højt, et Billede af ham, med Bøn om, at det maa faa sin Plads under Billedet af hans Lærer og Ven Bendt Bendtsen og idet jeg ledsager dette Billede med et lille Mindeskrift, i hvilket min Broder Pastor Frederik Peter Jacob Dahl — hans Navne — fyldigere og bedre har tolket, hvad mine Ord kun have kunnet antyde.

Og saa nedbeder jeg i Pagt med min henfarne Faders Aand Guds Velsignelse over denne Skole!"

Efter at jeg havde udtalt Skolens Tak for den smukke Gave og særlig dvælet ved afdøde Overlærer Dahls store Fortjenester af det danske Sprog, sluttedes Højtideligheden med Afsyngelsen af Grundtvigs: „Ud-rundne er de gamle Dage“.

Efter Rektor Dahls Ønske er Billedet af hans afdøde Fader ophængt i Skolen under Billedet af Professor Bendt Bendtsen, der som Rektor ved Frederiksborg lærde Skole i 1804 dimitterede Overlærer Dahl til Universitetet, og under hvem denne i 12 Aar virkede som Lærer ved Frederiksborg Skole.

Mindeskiftet er blevet indlemmet i Skolens Bibliothek.

IV.

Skoleefterretninger.

Indhold I. Examener: Opgaverne, S. 5, Kandidaterne, S. 11.
— II. Disciplene, S. 14. — III. Lærerne og Lærefagenes Fordeling, S. 27. — IV. Det i Skoleaaret læste og indøvede, S. 32. — V. Skolebetalingen, S. 52. — VI. Skolebeneficier og Legater, S. 53. — VII. Udtog af Skolens Regnskab, S. 55. — VIII. Fortegnelse over de i Aaret 1888—89 i Skolebibliotheket indsatte Værker, S. 57. — IX. Regler for Skolens daglige Orden, S. 61. — X. Bestemmelser i Sygdomstilfælde, S. 63. — XI. Fortegnelse over de Bøger, som skulle bruges i næste Skoleaar, S. 64. — XII. Tidstavle for Prøverne, S. 69.

I.

Examener.

A. Statsskolen.

1. **Afgangsprøven for studerende Disciple af den sproglig-historiske Retning.** Ifølge det fra Ministeriet modtagne Skema afholdtes den *skriftlige* Del af denne Prøve den 11te til 13de Juni f. A., den *mundtlige* fra den 22de Juni til den 10de Juli. Den Orden, hvori Prøven i de forskjellige Fag foretoges, er angiven i forrige Aars Program. Af Undervisningsinspektionen var Dr. Paludan tilstede og var Meddommer i Fransk, Dansk og Oldnordisk. Desuden var sendt som Meddommere fra Ministeriet Cand. philol. Leuning i Latin, Cand. mag. Christensen i Naturlære, Bibliotheksassistent Gjellerup i Historie.

Opgaverne til de skriftlige Prøver, som sendes fra Ministeriet, vare:

Modersmaalet: 1. **Bunden Opgave:** Spartas Statsforfatning og Samfundsorden. — 2. **Fri Opgave:** Ærgjerrighed, en Spore til det gode og til det onde.

Oversættelse fra Latin til Dansk: Ex Mureti de laudibus literarum oratione. Non est timendum, ne aut labore frangantur aut voluptatis capiantur illecebris ii, qui ætatis suæ florem litterarum studiis dedicare statuerunt. Tantam enim ex his oblectationem paulatim acquirenda cognitione rerum capit animus, ut, ea qui fruuntur, ab iis neque laboris tædium neque avocantium voluptatum blanditiæ sentiantur. Itaque sapienter poëtæ, quum ceteros omnes deos Veneris

imperio subdidissent, in Minervam modo et in studiorum præsidēs Musas nihil Veneri, nihil Cupidini juris esse voluerunt. Quin etiam illud a poëtis memoriæ proditum est, Iasonem olim ceterosque Argonautas, quum eam insulam, quæ ab amœnitate florumque copia nomen Anthemoëssæ invenerat, præternavigarent, periculumque esset, ne molli Sirenum cantu, quæ eam insulam incolēbant, ad exitium perducerentur, unum in Orpheo perfugium habuisse. Qui quum assedisset in puppi, simulque lyram blandis impellere¹⁾ digitis, simul vocem illam, qua rupes, nemoraque traxerat, explicare²⁾ cœpisset, tanta aures animosque audientium voluptate complevit, ut jam Sirenum vocibus nemo navigantium moveretur. Hac fabula quid tandem aliud doctissimi homines iudicarunt, nisi id, quod nos volumus? Florida videlicet illa insula juvenus est. Eam qui quasi prætervehuntur, magno in periculo sunt, ne Sirenum cantu, id est voluptatum blanditiis, decepti et a recto itinere abducti in vada et scopulos deferantur. Quodnam igitur huic tanto periculo comparatum remedium est? Quod, nisi Orphei, optimi ac sapientissimi vatis, lyra? Hujus suavitatem qui percipiunt, ii et Sirenum cantus pro nihilo putant et tandem, institutum illud iter emensi, vellus³⁾ aureum, id est virtutem cum immortalī conjunctam gloria, consequuntur.

1) impellere = slaa — 2) explicare: lade klinge — 3) vellus: Skind.

Overskriften oversættes ogsaa. (Muret var en berømt fransk Filolog i 16. Aarh.)

Oversættelse fra Dansk til Fransk: Da Pariserpøbelen den 10. August 1792 var trængt ind i Tuilerierne, blev Slottet, efter at Schweizerne paa Kongens Befaling havde nedlagt Vaabnene, Skuepladsen for frygtelige Scener. Sejrherrerne vare ubarmhjærtige. Tanken om, hvad de kaldte et Forræderi, gjorde dem rasende. Fortroppen af Oprørerne, der var undsluppen fra Forhallen og Kongegaarden¹⁾, havde overalt raabt: „Hævn! De skjød paa os, da vi vilde omfavne²⁾ dem!“ Høvdingerne for Marseillanerne og andre indflydelsesrige Mænd stræbte forgjæves at standse Folkets Raseri. Tresindstyve eller firsindstyve fangne Schweizere, som man vilde føre til Raadhuset, bleve huggede ned paa Vejen. Et Antal andre, som ikke havde kunnet slippe ud gjennem Haven med deres Kammerater, solgte deres Liv dyrt i det indre af Slottet. Meget faa undslap; en Nationalgardist frelste en, som han havde fanget, og kom hen og fremstillede ham for Forsamlingen³⁾, idet han omfavnede ham; men dette Exempel blev ikke fulgt. Man dræbte i Værelserne, paa Tagene, i Kjælderne, saa godt som⁴⁾ alle de Mennesker, man fandt

i Slottet. Der anføres ikke synderlig andre som sparede end den gamle Marechal de Mailli, hvis hvide Haar en Oprører beskyttede, og Kongens Læge. Kvinderne bleve dog⁵⁾ reddede. En af Dronningens Damer har fortalt, at en langskjægget Mand kom og raabte: „Naade for Kvinderne! vanærer ikke Nationen!“ Ved Marseillanernes Hjælp blev ikke en eneste rørt.

Tallene skrives med Bogstaver. 1) Cour Royale. 2) „Vilde omfavne“ udtrykkes ved imparfait. 3) L'Assemblée (nationale). 4) quasi. 5) du moins.

2. Oprykningsprøve for fjerde Klasse. Ifølge det fra Ministeriet sendte Skema og efter Skolens Bestemmelse atholdtes den *skriftlige* Del af denne Prøve den 11te, 12te og 13de Juni, den *mundtlige* fra den 26de Juni til 11te Juli saaledes, som det er angivet i forrige Aars Program. Som Meddommere fra Ministeriet vare sendte Dr. C. Juel og Bibliotheksassistent S. M. Gjellerup. Af Skolen vare indbudte som Meddommere: Arkitekt Holch i Fransk, Distriktslæge Willemoes i Naturhistorie.

De skriftlige Opgaver, der sendes fra Ministeriet, vare følgende:

Modersmaalet: Sibiriens Natur og Befolkning.

Oversættelse fra Dansk til Latin: Medens Alexander opholdt sig i Maracanda¹⁾, bestemte²⁾ han Bactria til Provins for Clitus. Denne havde ved Floden Granicus med sit Skjold dækket³⁾ Kongen, der kæmpede med blottet Hoved, og afhugget⁴⁾ Haanden paa den Perser, hvis Sværd allerede truede⁵⁾ Kongens Hoved. Derfor betroede Alexander ham en stor Del af sit Rige; og da han allerede havde faaet Befaling til at gjøre sig rejsefærdig⁶⁾ til den følgende Dag, blev han indbudt til et Gjæstebud⁷⁾. I dette begyndte Kongen at prise sine Bedrifter altfor meget og langt at foretrække sig selv for sin Fader. Dette hørte de unge Mænd⁸⁾ med Glæde, de ældre med stor Uvilje⁹⁾; men medens de øvrige tav, vovede Clitus alene ikke blot at rose Philip, men ogsaa at foretrække ham for Alexander. Herover ærgrede Kongen sig og befalede ham at forlade¹⁰⁾ Gjæstebudet. Men da Clitus nu gik saa vidt¹¹⁾ at han bebrejdede¹²⁾ Kongen Grusomhed mod Macedonernes kjækkeste Anførere, blev denne saa opflammet af Vrede, at han gjennem-

borede¹³⁾ ham med en Lanse. Strax angrede han sin Gjerning¹⁴⁾; han omfavnede¹⁵⁾ under¹⁶⁾ mange Taarer den døde og tilstod ham sin Uret, som om han kunde høre det. Dernæst greb¹⁷⁾ han Lansen og vilde have dræbt sig selv, hvis Vennerne ikke havde revet den ud¹⁸⁾ af hans Hænder.

1) Maracanda, orum. — 2) bestemmer = destino. — 3) dækker = tego. — 4) afhugger = amputo. — 5) truer = imminere. — 6) gjør mig rejsefærdig = iter paro. — 7) indbyder til Gjæstebud = convivio adhibeo. — 8) ung Mand = juvenis. — 9) Uvilje = indignatio. — 10) forlader = excedo. — 11) gaar saa vidt = eo progredior. — 12) bebrejder = exprobro. — 13) gjennemborer = transfigo. — 14) Gjerning = facinus. — 15) omfavner = amplector. — 16) under = cum. — 17) griber = arripio. — 18) river ud = extorqueo.

Arithmetik: 1. A har i 1868 sat 1000 Kr. paa Rente og Rentes Rente, i 1878 har han sat 2000 Kr. ud paa samme Maade; i 1888 ere de udsatte Penge voxede til en saa stor Sum, at han kan kjøbe sig en aarlig Livrente paa 500 Kr., idet han for hvert 100 Kr., han betaler, faar 10 Kr. i Livrente. Til hvilken aarlig Rente have Pengene staaet ude?

2. $\frac{8}{x^2 - 14x + 33} - \frac{5}{x^2 - 17x + 66}$. Regningen udføres, og der vises dernæst, for hvilke Værdier af x det udkomne vil blive positivt, negativt, Nul, uendeligt.

3. Find x og y af Ligningerne

$$x^3 + y^3 + 2xy = 47 \text{ og } x^3 + y^3 - 2xy = 23.$$

Kun reelle Løsninger fordres.

Geometri: 1. I en ligesidet Trekant med Siden S er den ene Side delt i to Stykker, der forholde sig til hinanden som 1:2; fra Delingspunktet er fældet vinkelrette Linier, en paa hver af de 2 andre Sider. Man skal finde Arealet af de 3 derved fremkomne Figurer.

2. I en Firkant ABCD er tegnet 2 Cirkler, der begge skærer Diagonalen AC i Punkterne E og F, medens den ene rører AB og BC, den anden AD og DC. Bevis, at de 8 Stykker, hvori Siderne deles af Røringspunkterne, ere parvis lige store.

3. Af en Trekant ABC kjendes Punkterne A og C; Beliggenheden af B er ubekjendt, men af den Linie, der halverer Vinklen B, kjendes 2 Punkter; den skærer Trekantens omskrevne Cirkel i B og i et andet ubekjendt Punkt D; hvorledes kan man bestemme D og derefter B?

3 Almindelig Forberedelsesexamen. De skriftlige Prøver holdtes i samme Orden som for 4de studerende Klasse. I den mundtlige Prøve, der holdtes fra den 26de Juni til 11te Juli i den Orden, som er angiven i forrige Aars Program, var Dr. Kaalund Meddommer i Dansk, Dr. Paludan i Fransk, Dr. Juel i Mathematik, Bibliotheksassistent Gjellerup i Geografi og Historie, Cand. philol. Krøyer i Engelsk, Læge Hansen i Naturhistorie.

De skriftlige Opgaver, for saavidt der ikke gaves Klassen de samme som 4de st. Klasse, vare følgende:

Dansk: Christopher Columbus.

Engelsk: Thomas Wilson was born in 1750 at Dumfries, and became blind from small-pox¹⁾ in his early infancy. Being of industrious habits, he, with great labour and perseverance, succeeded in learning the trade of a turner²⁾, by which he was enabled to support himself without being burdensome to others. This business required a considerable number of tools³⁾, and he kept them so arranged, that he could, without the slightest difficulty, take from his shelf the particular one he required, and even sharpen it when necessary. He made with his own hands a lathe⁴⁾, with which he was long in the habit of turning a great variety of articles, in the manufacture of which he was unrivalled in all the country round. It was not unusual to see him buying a plank ten feet long, raising it upon his shoulder, and bearing it home through the streets without a single accident. His sense of feeling was very fine, and he was always eager to visit the shops of the tradesmen in order to examine with his fingers any curious object they had obtained or produced. Thomas early became fond of visiting the old church-steeple at Dumfries, and at the age of twelve was promoted⁵⁾ to the office of chief ringer. From that time his first visit every morning was to the church. For more than half a century Thomas was at his post three times a day, punctual to a minute, whether the clock were right or wrong, and, it is believed, without a single omission. He seems to have performed all domestic offices for himself. He fetched his own water, made his own bed, cooked his own victuals, and always kept his house very clean.

1) small-pox, Børnekopper. — 2) turner, Drejer. — 3) tool, Redskab, Stykke Værktøj. — 4) lathe, Drejebænk. — 5) promote, forfremme.

Praktisk Regning: 1. A kjøber i Skoven en Stabel Brænde, som er 15 Alen lang, $4\frac{2}{5}$ Alen høj og 3 Alen bred. I Transport betaler han $9\frac{1}{11}$ Procent af Indkjøbsprisen. Han bruger selv $3\frac{2}{3}$ Favne, Resten sælger han for 28,80 Kr. pr. Favne, hvorved han vinder 10 Procent paa sine udlagte Penge. Hvor meget gav han for 1 Favne i Skoven? 1 Favne Brænde er 3 Alen høj, 3 Alen lang og 1 Alen bred.

2. A vil købe 1000 Alen Klæde. Han kan i England faa 1 Yard for 9 sh. 9 d., Told og Fragt er tilsammen 14,93 Procent af Indkjøbsprisen. I Tyskland koster 1 Meter 9 Rmk. 82 Pf., Omkostningerne ere her 16,05 Procent. Hvor er det billigst og hvor meget billigere? Forskjellen angives i danske Penge. 1 Yard = 1,479 Alen, 1 Lbst. = 20 sh. = 240 d. = 18,475 Kr. 1 Meter = 1,5863 Alen. 1 Rmk. = 100 Pf. = 0,8893 Kr. (Logarithmer anvendes).

4. Den almindelige Aarsprøve. Den *skriftlige* holdtes fra den 25de til 27de Juni; den *mundtlige* fra den 29de Juni til 12te Juli i den Orden, som er angiven i forrige Aars Program. Som Meddommere udenfor Skolens Lærere vare indbudte: Slotspræst Paludan-Müller og Pastor Knudsen.

5. Halvaarsexamen holdtes umiddelbart før Jul og var overvejende skriftlig.

6. Ifølge Skrivelse fra Gymnastikinspektøren, Oberstlieutenant Amsinck prøvedes Disciplene i Gymnastik den 5te April d. A., Kl. 10.

B. Elementarskolen.

1. Aarsprøven. Den *skriftlige* holdtes den 25de og 26de Juni, den *mundtlige* fra den 5te til 12te Juli i den Orden, som er angiven i forrige Aars Program.

2. Halvaarsprøven holdtes umiddelbart før Jul og var skriftlig.

C. Smaaskolen.

Aarsprøven. Den *skriftlige* holdtes i Slutningen af Juni, den *mundtlige* den 12te og 13de Juli.

D. Kandidaterne.

I. Efterfølgende tretten Disciple havde indstillet sig til Afgangsprøven *i den sproglig-historiske Retning*:

Nicolaj Laurentius Fejlberg, Søn af Inspektør F., f. den 30te Septbr. 1870, opt. den 19de Aug. 1884.

Henrik Sten Hansen, Søn af Skolelærer H., født den 26de Dec. 1869, opt. den 19de Aug. 1883.

Valdemar Foldberg, Søn af afd. Grosserer F., f. den 22de Febr. 1870, opt. den 19de Aug. 1882.

Fritjof Viggo August Frandsen, Søn af Stabssergent F., født den 19de Oktbr. 1869, opt. den 19de Aug. 1882.

Jens Christian Hjalmar Jensen, Søn af Toldforvalter J., født den 17de December 1869, opt. den 19de Aug. 1883.

Otto Theodor Fich, Søn af Sognepræst F., født den 13de Jan. 1870, opt. den 19de Aug. 1883.

Niels Henrik Nielsen, Søn af Gaardejer N., født den 22de Maj 1869, opt. den 19de Aug. 1882.

Theodor Vilhelm Raaschou, Søn af Overretssagfører R., født den 17de August 1870, opt. den 15de Aug. 1881.

Hans Andreas Aage Albrethsen, Søn af Sygehuslæge A., født den 19de Febr. 1870, opt. den 19de Aug. 1883.

Thure Frederik Funch, Søn af Amtsforvalter F., født den 15de Febr. 1870, opt. den 1ste Okt. 1884.

Niels Carl Emanuel Sahl Aabye, Søn af afd. Kjøbmand A., født den 30te April 1870, opt. den 19de Aug. 1882.

Axel Hermann Hansen, Søn af Provst H., født den 26de Marts 1870, opt. den 19de Aug. 1883.

Hans Petersen Nørgaard, Søn af afd. Gaardejer N. Hansen Petersen, født den 25de Febr. 1867, opt. den 19de Aug. 1886.

II. Ved den almindelige *Forberedelsesexamen* bestode otte af Skolens Disciple:

Simon Alfred Rasmus Nellemann Hempel, Søn af Landmand H., født den 18de April 1872, opt. den 19de Aug. 1884.

Viggo Krarup Funch, Søn af Amtsforvalter F., født den 26de Juli 1871, opt. den 1ste Oktbr. 1884.

Carl Severin Torgius, Søn af Stationsforvalter T., født den 29de Juli 1871, opt. den 19de Aug. 1884.

Niels Juul Schmidt, Søn af Kjøhmand S., født den 16de Novbr. 1869, opt. den 20de Febr. 1886.

Frederik Vilhelm Bruhn, Søn af Branddirektør B., f. den 24de Maj 1872, opt. den 1ste April 1884.

Afgangsexamen

	Points ved Aarsprøven i 4de Kl.	Skriftlig Dansk.		Skriftlig Latin.	Mundtlig Latin.	
		I.	II.		læst.	ikke læst.
N. L. Fejlberg	83 $\frac{3}{4}$	mg	mg	mg+	ug	ug÷
H. St. Hansen	84 $\frac{3}{4}$	g+	mg÷	mg+	ug	ug
V. Foldberg	54 $\frac{3}{4}$	mg÷	mg÷	mg÷	ug	mg+
F. V. A. Frandsen	78 $\frac{1}{2}$	mg	mg+	g	ug÷	mg
J. C. H. Jensen	68 $\frac{1}{2}$	g+	mg÷	mg	mg	mg÷
Q. Th. Fich	66 $\frac{3}{4}$	mg	mg÷	g+	mg+	mg÷
N. H. Nielsen	54	g	g+	g+	mg÷	mg÷
T. V. Raaschou	77	g+	g+	g+	mg÷	g+
H. A. A. Albrethsen	64 $\frac{1}{2}$	mg÷	mg÷	g÷	g÷	g+
Th. F. Funch	67	mg÷	g+	g÷	g+	g÷
N. C. E. S. Aabye	63 $\frac{1}{2}$	g+	mg÷	g+	g	g÷
A. H. Hansen	61 $\frac{3}{4}$	g÷	g	g+	mg	mg÷
H. P. Nørgaard	„	g+	g÷	tg+	g	tg

Almindelig Forbere-

	Mundtlig Dansk.	Skriftlig Dansk	Tysk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.
S. A. R. N. Hempel	mg÷	g	mg÷	mg	mg	mg÷
V. R. Funch	mg÷	g+	mg÷	mg÷	mg÷	ug
C. S. Torgius	mg÷	g	mg÷	„	mg÷	ug
N. G. Schmidt	mg÷	g÷	g	g÷	mg÷	mg÷
F. V. Bruhn	mg	g	mdl+	g	g+	mg
J. P. Jensen	g+	g÷	g	„	g÷	ug
N. L. E. Reehoff	mg÷	g÷	tg+	„	tg+	g+
H. N. Mortensen	g+	g÷	g	„	tg	mg+

Jens Peter Jensen, Søn af Forretningsfører J., født den 28de Marts 1871, opt. den 19de Aug. 1883.

Niels Ludvig Emil Reehoff, Søn af afd. Kjøbmand R., født den 8de Aug. 1871, opt. den 19de Aug. 1883.

Hans Nielsen Mortensen, Søn af Arbejdsmand M., født den 17de Juli 1872, opt. den 19de Aug. 1884.

III. Ved Oprykningsprøven til *femte* Klasse indstillede sig ni Disciple.

Udfaldet af disse forskjellige Prøver er angivet nedenfor og paa omstaaende Sider.

for Studerende.

Græsk.	Historie.	Naturlære.	Engelsk.	Fransk.	Oldnord. og mundtlig Dansk.	Hovedkarakter.
ng+	ug	ug	ug÷	mg+	mg	1. Karakt. m. Udm. 104 $\frac{3}{4}$ P.
ng	ug	mg	ug÷	mg+	mg+	1. Karakter med 104 P.
ng	ug÷	ug	mg+	mg÷	mg	1. Karakter med 100 $\frac{3}{4}$ P.
ng+	ug÷	mg+	ug÷	mg	mg+	1. Karakter med 100 $\frac{3}{4}$ P.
ng÷	mg	mg+	ug÷	mg	mg	1. Karakter med 95 P.
ng	g+	mg	mg÷	mg÷	mg	1. Karakter med 91 P.
g+	mg	mg	g	mg÷	g+	1. Karakter med 84 $\frac{3}{4}$ P.
g	mg+	mg÷	g	g	g+	2. Karakter med 80 $\frac{3}{4}$ P.
g	mg	mg	mg	g+	g	2. Karakter med 80 P.
g	mg+	ug÷	g	g	mg	2. Karakter med 79 $\frac{3}{4}$ P.
g+	mg÷	mg	tg+	g÷	mg÷	2. Karakter med 73 $\frac{3}{4}$ P.
ng÷	mg÷	mdl	mg÷	g+	mg÷	2. Karakter med 70 P.
g+	g+	g÷	g+	g+	g÷	3. Karakter med 60 $\frac{3}{4}$ P.

delses-Examen.

Geografi.	Arithmetik.	Geometri.	Regning	Orden.	Naturhistorie.	Naturlære.	Points.
ug÷	ug÷	ug	ug÷	ug÷	ug÷	ug÷	110 $\frac{1}{2}$
ug÷	ug	ug÷	mg+	mg+	ug÷	mg	110
ug	ug	mg÷	mg	mg	ug÷	mg÷	100 $\frac{1}{2}$
ug÷	g	tg	ug	ug÷	ug÷	g+	90 $\frac{1}{2}$
mg÷	g	mg	ug	ug÷	mg+	g+	90
mg÷	ug	g÷	ug	mg+	g+	mg+	85 $\frac{1}{2}$
mg	mg+	g÷	ug÷	ug÷	tg+	g÷	72
g+	tg+	g÷	g	mg+	mg	mg÷	70 $\frac{1}{2}$

Oprykningsprøve

	Dansk.	Latin, mundtlig.	Latin, skriftlig.	Græsk.	Tysk.
H. N. Holch	mg+	mg÷	mg÷	mg÷	mg
L. S. Larsen	mg	g+	tg	g÷	mg÷
V. Wedell-Wedellsborg.	g+	mg÷	tg+	g+	g÷
Th. C. Clausen	g	mg÷	slet+	mg÷	g÷
Th. F. E. Jensen	mg	g÷	g÷	g	tg+
J. Madsen	mg÷	mg	mdl÷	g	g
H. C. Hansen	tg+	g	slet	tg	g÷
G. Leidersdorff	g	tg+	slet+	tg+	tg+
J. F. B. Rieper	mg÷	mg÷	slet	tg÷	g+

II.

Disci-

Frederiksborg Skole har i sine tre Afdelinger for (117) i Statsskolen, 82 (75) i Elementarskolen, 44 (46)

	Klasse.	5 Aar.	6 Aar.	7 Aar.	8 Aar.	9 Aar.	10 Aar.	11 Aar.	12 Aar.	13 Aar.	14 Aar.	15 Aar.	16 Aar.	17 Aar.	18 Aar.	19 Aar.	20 Aar.	21 Aar.	
		Smaa- skolen.	c.	1	4	5	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
	b.	»	1	7	8	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	18
	a.	»	»	»	4	7	2	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	14
Elemen- tar- skolen.	C.	»	»	»	1	4	14	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	22
	B.	»	»	»	»	»	9	9	2	2	1	»	»	»	»	»	»	»	23
	AI.	»	»	»	»	»	8	5	3	3	»	»	»	»	»	»	»	»	16
	AII.	»	»	»	»	»	1	9	7	3	1	»	»	»	»	»	»	»	21
Statsskolen.	1. St.	»	»	»	»	»	»	5	6	1	»	»	»	»	»	»	»	»	12
	R.	»	»	»	»	»	2	4	9	4	»	1	»	»	»	»	»	»	20
	2. St.	»	»	»	»	»	»	2	6	2	2	»	»	»	»	»	»	»	12
	R.	»	»	»	»	»	»	»	3	4	3	1	»	»	»	»	»	»	11
	3. St.	»	»	»	»	»	»	»	»	6	4	1	»	»	»	»	»	»	11
	R.	»	»	»	»	»	»	»	»	4	5	1	1	1	»	»	»	»	12
4. St.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	4	2	»	»	»	»	»	7	
R.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	4	2	3	»	»	»	»	»	11
5. Kl.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	3	1	»	1	»	»	»	10
6. Kl.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	1	»	1	»	»	5
Ialt.		1	5	12	15	13	26	32	25	32	23	17	17	9	7	1	1	1	237

*) I Tabellen ere ogsaa opførte de to Disciple, som udgik i Aarets Løb.

til 5te Klasse.

Fransk.	Historie.	Geografi.	Arithmetik.	Geometri.	Naturhistorie.	Points.
g+	ug	ug	ug÷	mg	ug÷	77½
mg+	mg÷	mg	mg	g	mg+	64½
mg÷	mg	ug÷	g+	g÷	g+	61
mg÷	ug÷	ug÷	ug	mg÷	mg+	60½
mg+	ug÷	ug	g	tg	mg	57½
mg	ug÷	ug÷	tg+	tg÷	ug÷	51½
g÷	g+	mg	mg÷	mg+	ug÷	41½
mg÷	mg	mg	tg+	g÷	g	32½
g+	mdl.÷	mg	mg	mdl+	g	20½

plene.

Øjeblikket 235 Disciple (forrige Aar 238), nemlig 109 i Smaaskolen, der ere fordelte saaledes:

A. Statsskolen.

Da forrige Aars Program sluttedes, var Discipeltallet 117. Deraf forlod 13 Skolen efter at have bestaaet Studenterexamen og 8 efter at have underkastet sig den almindelige Forberedelsesexamen. Før og strax efter Hovedexamen udgik desuden 13 Disciple. Derimod optoges 28, saa at det nye Skoleaar begyndte med 111 Disciple. I Aarets Løb udmeldtes 2. For Øjeblikket er Discipeltallet 109, der ere opførte nedenunder efter Sammentællingen for Marts—April, undtagen Disciplene i 6te og 5te Kl., som ere ordnede efter Udfaldet af Halvaarsprøven. I Fortegnelsen er sat **N** efter hver i Aar optagen Discipel.

6te Klasse.

1. Charles Sophus Petersen, Søn af Malermester P., f. den 3dje Aug. 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
2. Martin Christian Fæster, Søn af Møller F., f. den 28de Okt. 1871, opt. 19de Aug. 1883.
3. Johan Christian Nellemann Hempel, Søn af

- Landmand H., f. den 11te Aug. 1870, opt. den 19de Okt. 1883.
4. Ejnar Nielsen, Søn af Proprietær N., f. den 10de Juni 1870, opt. den 19de Aug. 1883.
 5. Jens Kortbek Yde, Søn af Skolelærer Y., f. den 28de Okt. 1867, opt. den 19de Aug. 1887.

5te Klasse.

- St. 1. Hans Holch, Søn af Byskriver, Rigsdagsmand H., f. den 30te November 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
2. Thorvald Ferdinand Emanuel Jensen, Søn af Restauratør J., f. den 27de Januar 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
3. Johannes Madsen, Søn af fhv. Landmand M., f. den 18de Aug. 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
4. Mandrup Peter Tuxen, Søn af Sognepræst T., f. den 2den Maj 1872, opt. den 19de Aug. 1883.
5. Theodor Christoffer Clausen, Søn af Sognepræst C., f. den 10de December 1872, opt. den 19de Aug. 1885.
6. Lars Søren Larsen, Søn af Gaardejer L., f. den 24de Marts 1871, opt. den 19de Aug. 1884.
7. Vilhelm Wedell-Wedellsborg, Søn af Kammerherre, Amtmand, Baron W.-W., f. den 26de April 1873, opt. den 19de Aug. 1884.
8. Henry Christian Hansen, Søn af Læge H., f. den 30te Novbr. 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
9. Ole Jørgen Thuesen, Søn af Gaardejer T., f. den 25de Febr. 1869, gjenopt. den 22de Okt. 1883.
10. Georg Leidersdorff, Søn af Hotelejer L., f. den 7de Juni 1872, opt. den 19de Aug. 1884.

4de Klasse.

- St. 1. Hans Lybecker Krarup, Søn af Herredsfoged K., f. den 27de Febr. 1873, opt. den 19de Aug. 1886.
2. Carl Otto Rolf Larssen, S. af afd. Ingeniørkaptajn L., f. den 20de Maj 1873, opt. den 19de Aug. 1886.
3. Christian Olsen, Søn af Møller O., f. den 30te Maj 1873, opt. den 19de Aug. 1885.

4. Jacob Axel Zøylner, Søn af Proprietær Z., f. den 9de Nov. 1874, opt. den 19de Aug. 1885.
5. Frits Johan Peter Friederichsen, Søn af Teglværkseier, F., f. den 20de Juni 1872, opt. den 19de Aug. 1885.
6. Peter Christoffer Olsen, Søn af Sognefoged O., f. den 27de Nov. 1871, opt. den 19de Aug. 1885.
7. Georg Christian With, Søn af afd. Læge W., f. den 21de Dec. 1872, opt. den 19de Aug. 1885.

pagter N., f. den 8de Okt. 1870, opt. den 19de Aug. 1887.

4. Ole Christian Jensen, S. af Landmand J., f. den 2den Febr. 1874, opt. den 19de Aug. 1885.
5. Aage Johannes Fejlberg, Søn af Inspektør F., f. den 24de Marts 1873, opt. den 19de Aug. 1885.
6. Hans Peter Hempel, Broder til Nr. 3 i 6te Kl., f. den 22de Septbr. 1873, opt. den 19de August 1885.
7. Johan Hansen, Søn af Rebslagermester H., f. den 28de April 1873, opt. den 19de Aug. 1885.
8. Johannes Aage Schmidt, Søn af Kjøbmand S., f. den 31te Juli 1871, opt. den 19de Aug. 1886.
9. Georg Jensen, Søn af Banemester J., f. den 28de Febr. 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
10. Jørgen Gotfred Neergaard, Søn af Snedkermester N., f. den 15de Aug. 1871, opt. den 19de Aug. 1884.
11. Theodor Høeg, Søn af Kjøbmand H., f. den 14de Marts 1873, opt. den 19de Aug. 1884.

3dje Klasse.

- St. 1. Erik Nellemann Holch, Broder til Nr. 1 i 5te Kl., født den 24de Juni 1874, opt. den 19de Aug. 1885.
 2. Otto Frederik Eggers, Søn af Baron v. E., f. den 22de Juni 1874, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 3. Holger Bernt Hansen, Søn af Parcellist H., f. den 28de September 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
 4. Peter Georg Raaschou, Søn af Overretssagfører
-

- R., f. den 18de Marts 1873, opt. den 19de Aug. 1885.
5. Carl Theodor Clemens Funch, Søn af Amtsforvalter F., f. den 16de Jan. 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
 6. Johan Heinrich Clausen, Søn af Teglværksejer C., f. den 24de Septbr. 1874, opt. den 19de Aug. 1885.
 7. Rasmus Andrup With, Søn af afd. Læge W., f. den 8de Juni 1875, opt. den 19de Aug. 1886.
 8. Poul Emil Jacob Lorenzen, Søn af Forpagter L., f. den 3die Aug. 1873, opt. den 19de Aug. 1885.
 9. Knud Axel Brendstrup, Søn af Kjøbmand B., f. den 4de December 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
 10. Emil Birk, Søn af Vejinspektør B., f. den 1ste Okt. 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
 11. Steen Ove Andersen, Søn af Læge A., f. den 3dje Aug. 1874, opt. den 19de Aug. 1885.
- R. 1. Christian Wilhelm Gondorf Albertus, Søn af Kjøbmand A., f. den 19de Aug. 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
2. Viggo Jensen, Broder til Nr. 2 i 5te Kl., f. den 22de Juni 1874, opt. den 19de Aug. 1885.
 3. Ejnar Petersen, Søn af Adjunkt P., f. den 27de Okt. 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
 4. Niels Peter Nielsen Thyrsted, Søn af Fragtmand T., f. den 6te Novbr. 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
 5. Henrik Georg Wedell-Wedellsborg, Søn af Baron W.-W., f. den 4de December 1870, opt. den 19de Aug. 1887.
 6. Carsten Emil Jørgensen, Søn af kgl. Skovfoged J., f. den 24de Jan. 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
 7. Gustav Hansen, Broder til Nr. 8 i 5te Kl., f. den 13de Juli 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
 8. Jørgen Thorvald Rasmussen, Søn af afd. Forstander R., f. den 22de Juni 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
 9. Christian Marius Andersen, Søn af Smedemester
-

- A., f. den 25de Septbr. 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
10. Carl Gustav Madsen, Broder til Nr. 3 i 5te Kl., f. den 20de Maj 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
 11. Laurits Nicolaj Beck, Søn af Forpagter B., f. den 29de September 1872, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 12. Hans Herluf Vilhelm Sørensen, Søn af Proprietair S., f. den 3dje Marts 1874, opt. den 19de Aug. 1886.

2den Klasse.

- St. 1. Christian Frederik Graae, Søn af fhv. Proprietær G., f. den 5te Juli 1875, opt. den 19de Aug. 1887.
2. Christian Andreas Jensen, Søn af Skolelærer J., f. den 27de Okt. 1876, opt. den 19de August 1887.
3. Poul Klingberg, Søn af Dyr læge K., f. den 13de Okt. 1876, opt. den 19de Aug. 1887.
4. Adolph Winkel, Søn af Ingeniør W., f. den 18de Septbr. 1875, opt. den 5te Maj 1888.
5. Harald Erhard Hansen, Søn af Kjøbmand Erh. H., f. den 22de Okt. 1875, opt. den 19de Aug. 1887.
6. Poul Anton Holch, Broder til Nr. 1 i 5te Kl., f. den 19de Februar 1876, opt. den 19de Aug. 1887.
7. Vilhelm Maximilian Haxthausen, Søn af kgl. Skovrider H., f. den 4de April 1876, opt. den 19de Aug. 1887.
8. Julius August Amon Amonsens, Søn af Proprietær A., f. den 2den April 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
9. Holger Thorkild Andersen, Broder til Nr. i 3die st., f. den 18de Juni 1876, opt. den 19de Aug. 1887.
10. Harald Nielsen Hvid, Søn af Grosserer H., f. den 20de Juni 1876, opt. den 19de Aug. 1887.
11. Christian Vilhelm Munk, Søn af Fuldmægtig M., f. den 14de April 1874, opt. den 19de Aug. 1885.

12. Erik Mørch, Søn af fhv. Vejinspektør M., f. den 29de November 1874, opt. den 19de Aug. 1887. *)
- R. 1. Hans Peder Alfred Hansen, Søn af Afbygger H., f. den 16de Sept. 1872, opt. den 19de Aug. 1887.
2. Carl Johan Kielberg, Søn af Murermester K., f. den 22de November 1874, opt. den 19de Aug. 1886.
3. Marius Sørensen, Søn af Gjæstgiver S., f. den 20de Juli 1876, opt. den 19de Aug. 1887.
4. Hans Christian West, Søn af Fuldmægtig W., f. den 11te Juli 1875, opt. den 19de Aug. 1887.
5. Christian Oscar Bernhard Løv Steglich, Søn af Isenkræmmer S., f. den 1ste Febr. 1875, opt. den 19de Aug. 1887.
6. Christian Herman Jørgensen, Broder til Nr. 6 i 3die R., f. den 13de Aug. 1873, opt. den 19de Aug. 1886.
7. Oscar Emil Langkilde, Søn af Prokurator L., f. den 30te Jan. 1874, opt. den 19de Aug. 1887.
8. Jacob Christian Ernst, Søn af afd. Gjæstgiver E., f. den 8de August 1875, opt. den 19de Aug. 1887.
9. Axel Valdemar Hammer, Søn af afd. Lærer H., f. den 27de Septbr. 1874, opt. den 19de Aug. 1887.
10. Niels Christian Olsen, Søn af Kjøbmand O., f. den 25de Febr. 1876, opt. den 19de Aug. 1887.

1ste Klasse.

- St. 1. Hannibal Aage Ejnar Arntzen Bricka, Søn af Adjunkt B., f. den 1ste Decbr. 1876, opt. den 20de Aug. 1888. N.
2. Julius Graae, Søn af fhv. Proprietær G., f. den 24de Oktbr. 1876, opt. den 20de Aug. 1888. N.
3. Vilhelm Madsen, Søn af Sognepræst M., f. den 30te Juni 1876, opt. den 20de Aug. 1888. N.
4. Christian Peder Pedersen, Søn af Gaardejer P., f. den 2den April 1875, opt. den 20de Aug. 1888. N.

*) Indtager denne Plads paa Grund af Sygdom.

5. Ferdinand Kielberg, Søn af Murermester K., f. den 16de Januar 1877, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 6. Carl Christian Møhl Hansen, Søn af Provst H., f. den 20de Februar 1876, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 7. Carl Christian Clausen, Søn af Teglværksejer C., f. den 11te Maj 1877, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 8. Georg Frederik Valdemar Martin, Søn af Krudtmester M., f. den 5te Novbr. 1876, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 9. Emanuel Glud, Søn af afd. Grosserer G., f. den 6te Novbr. 1875, opt. den 19de Aug. 1887.
 10. Sofus Julius Beck, Søn af Forpagter B., f. den 17de Marts 1876, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 11. Immanuel Johannes Blomberg, Søn af Indremissionær B., f. den 7de Novbr. 1875, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 12. Hans Sejerø Nørup Østergaard, Søn af Kjøbmand Ø., f. den 5te Oktober 1875, opt. den 20de Aug. 1888*). N.
- R.
1. Georg Aarestrup, Søn af Skoleinspektør A., f. den 28de Aug. 1876, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 2. Carl Henrik Eggens, Søn af Baron v. E., f. den 9de Juli 1876, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 3. Peter Marius Müller, Søn af Gaardejer M., f. den 20de Decbr. 1875, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 4. Thor Winther, Søn af Fiskehandler W., f. den 31te Aug. 1877, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 5. Ludvig Conrad Müller, Søn af Forpagter M., f. den 14de Februar 1877, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 6. Otto Gunner Christensen, Søn af Chokolade-fabrikant C., f. den 30te Decbr. 1875, opt. den 19de Aug. 1887.
 7. Hermann Christian Hansen, Søn af Parcellist H., f. den 12te Aug. 1876, opt. den 20de Aug. 1888. N.
 8. Jens Peter Jensen, Søn af Gaardejer J., f. den 29de Novbr. 1875, opt. den 20de Aug. 1888. N.

*) Indtæger denne Plads paa Grund af Sygdom.

9. Johan Sigismund Fasting, Søn af Dyrlæge F., f. den 22de Februar 1876, opt. den 20de Aug. 1888. N.
10. Jacob Weitzmann, Søn af Instrumentmager W., f. den 5te Septbr. 1877, opt. den 20de Aug. 1888. N.
11. Søren Valdemar Gjærn, Søn af Bogholder G., f. den 20de November 1874, opt. den 20de Aug. 1888. N.
12. Carl Johan Weitzmann, Broder til Nr. 10, f. den 22de Juli 1875, opt. den 20de Aug. 1888. N.
13. Rudolph Carl Christian Køhl, Søn af afd. Civilingeniør K., f. den 8de Aug. 1875, opt. den 19de Aug. 1887.
14. Julius Emil Madvig Rottwitt, Søn af Proprietær R., f. den 20de Februar 1875, opt. den 19de Aug. 1887.
15. Carl Ludvig Fischmann, Søn af Slagtermester F., f. den 17de Oktbr. 1876, opt. den 20de Aug. 1888. N.
16. Carl Ove Amon Amonsens, Broder til Nr. 8 i 2den st. Kl., f. den 30te Juni 1875, opt. den 19de Aug. 1887.
17. Anders Albert Andersen, Søn af Blikkenslagermester A., f. den 5te Aug. 1875, opt. den 19de Aug. 1887.
18. Poul Holmer Hansen, Søn af Stationsforstander H., f. den 15de Aug. 1873, opt. den 20de Aug. 1888. N.
19. Jens Peter Andersen, Søn af Gjæstgiver A., f. den 17de Februar 1876, opt. den 20de August 1888. N. *)

B. Elementarskolen.

Ved forrige Skoleaars Slutning var Discipeltallet 75, deraf opflyttedes i Statsskolen 21, 6 Disciple udgik af Skolen. Derimod optoges 17 fra Småaskolen og 17 andet Steds fra, saa at Discipeltallet for Øjeblikket er 82, som efter Sammentællingen i April ere fordelte saaledes:

*) Indtager denne Plads paa Grund af Sygdom.

Ældste Klasse Ai.

- 1) Jacob Peter Jacobsen, Søn af Parcellist J. —
- 2) Alfred Olaf Nicolaj Nielsen, Søn af afd. Landmand N. —
- 3) Carl Jørgensen, Søn af Skrædermester J. —
- 4) Sophus Henrik Thygesen, Søn af Fabrikant T. —
- 5) Niels Christian Jacob Andersen, Søn af Brygger A. —
- 6) Jens Nielsen, Søn af Gaardejer N. —
- 7) Frederik Christian Eggers, Søn af Capitain, Baron v. E. —
- 8) Georg William Bruhn, Søn af Capitain B., —
- 9) Niels Vilhelm Otto Mogensén, Søn af Kjøbmand M. —
- 10) Carl Frederik Vilhelm Petersén, Søn af afd. Murermester P. —
- 11) Holger Andersen, Søn af Snedkermester A. —
- 12) Emil Hammer, Søn af afd. Lærer H. —
- 13) Carl Johan Jørgensen, Søn af kgl. Skovfoged J. —
- 14) Johan Ditlev Frederik Denker, Søn af Brygger D. —
- 15) Carl Frederik Christensen, Søn af Maskinsmed C. —
- 16) Frode Hollmann, Søn af Kjøbmand H.

Ældste Klasse Aii.

- 1) Aage Valdemar Lorenzen, Søn af Forpagter L. —
- 2) Christian Ulrich Eggers, Søn af Baron v. E. —
- 3) Hans Hansen, Søn af Gaardejer H. —
- 4) Gunnar Larsén, Søn af Vognfabrikant L. —
- 5) Frederik Dam Hartmann, Søn af Assistent H. —
- 6) Lorentz Adolph Frendrup, Søn af Kjøbmand F. —
- 7) Carl Wedell-Wedellsborg, Søn af Kammerherre, Baron W.-W. —
- 8) Christian Nellemann Hempel, Søn af Landmand H. —
- 9) Georg Poulsen, Søn af Portør P. —
- 10) Axel Svend Andreas Mariager, Søn af Lærer M. —
- 11) Carl Eduard Brammer, Søn af Kjøbmand B. —
- 12) Julius Carl Meyn, Søn af Læge M. —
- 13) Edvard Hansen, Søn af Rebslagermester H. —
- 14) Anders Henriksen, Søn af Pedel H. —
- 15) Emil Henrik Christian Valdemar Erichsen, Søn af Jærnbaneassistent E. —
- 16) Emil Marius Petersén, Søn af Vognopsynsmand P. —
- 17) Willy Amon Amonsén, Søn af Proprietair A. —
- 18) Albrecht Anders Villum Sørensen, Søn af Proprietair S. —
- 19) Frederik Christian Langkilde, Søn af Prokurator L. —
- 20) Ingvard Hvid, Søn af Grosserer H. —
- 21) Gustav Johan Graae, Søn af fhv. Proprietær G.*).

*) Indtager denne Plads paa Grund af, at han først indkom i Skolen den 1ste Maj.

Mellemste Klasse B.

- 1) Carl Christian Jensen, Søn af Tømrer J. — 2) Christian Restrup, Søn af Skomagermester R. — 3) Harald Albrecht Flemming Lerche, Søn af afd. Kammerjunker L. — 4) Oscar Steglich, Søn af Kjøbmand S. — 5) Hans Peter Andersen, Søn af Gaardejer A. — 6) Carl Johannes With, Søn af afd. Læge W. — 7) Nicolaj Johannes Petersen, Søn af Bagermester P. — 8) Christian Kielberg, Søn af Murermester K. — 9) Henrik Henriksen, Søn af Pedel H. — 10) Poul Andresen, Søn af Kjøbmand A. — 11) Valdemar Bonde Dahl, Søn af afd. Bogholder D. — 12) Arnold Niels Peter Høyer, Søn af Kjøbmand H. — 13) Hermann Borries Steenberg, Søn af Grosserer S. — 14) Jens Christian Nielsen, Søn af Gjæstgiver N. — 15) Axel Rotwitt, Søn af Proprietær R. — 16) Adolf Leonhardt Jensen, Søn af Banemester J. — 17) Hans Ludvig Max Jensen, Søn af Restauratør J. — 18) August Bernhard Jensen, Søn af Kjøbmand J. — 19) Niels Vilhelm Emil Meyn, Broder til Nr. 12 i AII. — 20) Edmund Victor Kieler, Søn af Adjunkt K. — 21) Oscar Ejner Erichsen, Broder til Nr. 15 i AII. — 22) Sophus Charles Christian Brammer, Broder til Nr. 11 i AII. — 23) Carl Ludvig Andersen, Søn af Forpagter A.

Yngste Klasse C.

- 1) Vilhelm Harald Albertus, Søn af Manufakturhandler A. — 2) Jens Christian Herman Andersen, Søn af Gjæstgiver A. — 3) Carl Henrik Petersen, Søn af Glarmester P. — 4) Niels Valdemar Raaschou, Søn af Overretssagfører R. — 5) Vilhelm Olsen, Søn af Afbygger O. — 6) Vilhelm Aabye, Søn af afd. Købmand A. — 7) Carl Christian Andersen, Søn af Inspektør A. — 8) Vilhelm Carl Christian Frenstrup, Søn af Kjøbmand F. — 9) Christian Emil Schinchel Svendsen, Søn af Murermester S. — 10) Anton Sophus Barts, Søn af Malermester B. — 11) Robert Louis Hansen, Søn af Hotelejer H. — 12) Jens Paludan-Müller, Søn af Slotspræst P.-M. — 13) Kaj Olaf Sørensen, Søn af Landinspektør S. — 14) Alfred Bruhn, Broder til Nr. 8 i AI. — 15) Peter Christian Petersen,

Søn af Smedemester P. — 16) Albert Frederik Raaschou, Broder til Nr. 4. — 17) Aage Nielsen Hvid, Broder til Nr. 20 i A II. — 18) Christian Simonsen, Søn af Manufakturhandler S. — 19) Albert Henrik Olsen, Søn af Slagtermester O. — 20) Carl Edvard Rotwitt, Broder til Nr. 15 i B. — 21) Hans Oluf Thomsen, Søn af Portner T. — 22) Carl Graae, Broder til Nr. 21 i A II. *)

C. Smaaskolen.

Ved forrige Skoleaars Slutning var Discipeltallet 46. Deraf opflyttedes 17 i Elementarskolen, 1 udgik, medens 16 optoges i Aarets Løb, saa at Antallet for Øjeblikket er 44, der ere ordnede i 3 Afdelinger.

Ældste Afdeling.

1) Emil Anton Julius Andersen, Søn af Forstander A. — 2) Andreas Vitalius Andrup With, Søn af afd. Læge W. — 3) Hans Christian Petersen, Søn af Bagermester P. — 4) Frederik Orla Nielsen, Søn af Landmand N. — 5) Richardt Emil Christensen, Søn af Smedemester C. — 6) Valdemar Olsen, Søn af Kjøbmand O. — 7) Carl Løw Steglich, Søn af Isenkræmmer S. — 8) Lars Peter Petersen, Søn af Kornhandler P. — 9) Ejnar Sørensen, Søn af Landinspektør S. — 10) Magnus Valdemar Blomberg, Søn af Indre-Missionær B. — 11) Axel Johannes Olsen, Søn af Manufakturhandler O. — 12) Johan Jørgen Heinrich Bartels, Søn af Slagtermester B. — 13) Ove Bruhn, Søn af Capitain B. — 14) Viggo Jensen, Søn af Skovfoged J.

Mellemste Afdeling.

1) Harald William Haagen Jensen, Søn af Fotograf J. — 2) Johan Emil Hartmann, Søn af Assistent H. — 3) Carl Richard Albertus, Søn af Kjøbmand A. — 4) Svend Ernst Johannsen, Søn af Møllebygger J. — 5) Jens Christian Nielsen, Søn af Læge N. — 6) Georg Rudolph Carl Bartels, Broder til Nr. 12 i

*) Indtager denne Plads paa Grund af, at han først indkom i Skolen den 1ste Maj.

ældste Afdl. — 7) Sophus Alfred Jensen, Søn af Restauratør J. — 8) Michael Münster-Swendsen, Søn af Herredsfuldmechtig S. — 9) Martin Paludan-Müller, Søn af Slotspræst P.-M. — 10) Ingvald Kieler, Søn af Adjunkt K. — 11) Helge Rasmussen, Søn af Redaktør R. — 12) Svend Rasmussen, Søn af Gjæstgiver R. — 13) Alex Bernhard Christensen, Søn af Maskinsmed C. — 14) Andreas Jørgen Albert Andersen, Søn af Lærer A. — 15) Carl Cramer Claudi, Søn af Faktor C. — 16) Ejnar Kielberg, Søn af Murermester K. — 17) Aage Krüger, Søn af Arrestforvarer K. — 18) Laurits Christian Alfred Larsen, Søn af Kjøbmand L.

Yngste Afdeling.

1) Harald Henriksen, Søn af Pedel H. 2) Johannes Bendtsen, Søn af Arkitekt B. 3) Carl Edward Nielsen, Broder til Nr. 5 i mell. Afd. 4) Carl Christian Lewinsky, Søn af Kjøbmand L. 5) Aage Nicolai Voigt Rathsach, Søn af Fotograf R. 6) Christoffer Eiler Holch, Søn af Byskriver H. 7) Aage Heinrich Abben Frenndrup, S. af Kjøbmand F. 8) Lauritz Jacob Larsen, Søn af Gjæstgiver L. 9) Peter Robert Andersen, Broder til Nr. 1 i ældste Afdeling. 10) Richard Emil Johannes Hansen, Søn af Rebslagermester H. 11) Erik Aage Graae, Søn af fhv. Proprietær G. 12) Sigurd Johannes Emil Andersen, Broder til Nr. 14 i mellemste Afdeling.

D. Disciplenes Hjemstavn og Forældrenes Stand.

(Alle Disciple, der have søgt Skolen i Aarets Løb, ere medtagne.)

Fra *Hillerød* er der 129, fra det *øvrige Amt* 88, fra *Kjøbenhavn* 11, *andet Steds* fra 9. Men med Hensyn til Skolens tre Afdelinger er Hjemstavnen noget forskjellig. I *Statsskolen* er 41 fra Hillerød, 57 fra Amtet, 6 fra Kjøbenhavn, 7 andet Steds fra. I *Elementarskolen* er 48 fra Hillerød, 27 fra Amtet, 5 fra Kjøbenhavn, 2 andet Steds fra. I *Smaaskolen* er 40 fra Hillerød, 4 fra Amtet.

Af disse ere 55 Sønner af Embeds- og Bestillingsmænd, 73 ere Sønner af Handlende og Næringsdri-

vende, 25 Sønner af Haandværkere, 12 Sønner af Læger, 5 Sønner af Sagførere, 2 Sønner af Lærere ved private Skoler, 5 Sønner af Enker, 1 Søn af en Arkitekt, 1 Søn af en Redaktør, 15 Sønner af Mænd i andre Stillinger.

III.

Lærerne og Lærefagenes Fordeling.

A. Statsskolen *).

<i>Rektor:</i>	6 Timer Græsk og 2 Timer Latin i VI.; 2 Timer Græsk og 2 Timer Latin i V.	12 T.
<i>Overlærer</i>	<i>Reinhard:</i> Græsk i IV., Græsk og Latin i III.; Latin i I.	23 —
<i>Adjunkt</i>	<i>Hertel:</i> Tysk i VI., V., IV., III og r. II. og I. st. r.; Skrivning i II. og I. R.	24 —
—	<i>Petersen:</i> Naturhistorie og Naturlære i IV.—I.; Geografi i II. st.	24 —
—	<i>Bendz:</i> Naturlære i VI. og V.; Mathe- matik i III. og I.	24 —
—	<i>Bricka:</i> Dansk og Oldnordisk i VI.; Historie i VI. og V.; Latin i II.; Dansk i II. R. og I. st.	27 —
—	<i>Kieler:</i> 6 Timer Latin i VI. og V.; 2 Timer Engelsk og 3 Timer Fransk i V.; Fransk i II. st. og i I. R.	23 —
—	<i>Aagaard:</i> Historie i IV.—I.; Geografi i IV., III., II. R. og I.	29 —
—	<i>Münster:</i> Engelsk og Fransk i VI. og IV.; Fransk i III. og II. R.; Engelsk i II. R. og I. R.	25 —
—	<i>Godskesen:</i> Religion i VI.—I., Dansk og Oldnordisk i V.; Dansk i IV.; II. st. og II. r. og i R.	28 —

*) r, sat ved en Klasse, angiver, at de Disciple, som have disse Timer, ikke læse Fransk.

Timelærer, cand. mag. <i>Høj</i> : Græsk i V., Latin i IV. st., Engelsk i IV. R. og III. R. og r.; Dansk i III. og Tysk i I. R.	25	T.
Timelærer, cand. mag. <i>Hjuler</i> : Matematik og Regning i IV. og II.; 1 Time Regning i III. R.; Geometrisk Tegning i IV. R. og III. R.	28	—
Examineret Lærer <i>Korsgaard</i> : Sløjd i IV.—I. Kl.	—	—
Musiklærer <i>Christiansen</i> : Sang i hele Skolen....	4	—
Kommandersergent <i>From</i> : Gymnastik og Svømning i hele Skolen.....	20	—
Fotograf <i>Bloch</i> : Assistent ved Gymnastiken i VI., V., IV., II. og I.	16	—
Desuden leder Hr. From Skydeøvelserne, som Hr. Adjunkt <i>Kieler</i> tillige har Tilsyn med.		
Kunstmaler <i>Schmidt-Phiseldsch</i> 5 Tim. Tegning i III.—I. R.		

Af ovennævnte Lærere har Hr. Bricka tillige Inspektionen i Sang og Dhrr. Høj og Kieler Inspektionen i Gymnastik. Hr. Aagaard har Opsigt med Skolebibliotheket og Discipelbibliotheket; ved Udlaan fra det sidste understøttes han af Hr. Lærer Andersen i Elementarskolen.

Ifølge Ministeriets Skrivelse af 2den Marts d. A. blev Hr. cand. mag. Anton Eliot Hjuler ansat som Timelærer herved Skolen fra 1ste April at regne, da Hr. Adjunkt Johnsen til den Tid skulde fratræde sin Stilling som Lærer her for at tilse en privat Forretning i Kjøbenhavn.

En ikke almindelig Aerkjendelse for en Lærer ved en lille Provinsskole tilfaldt forrige Aar Hr. Adjunkt O. H. Aagaard, idet han den 13de April udnævntes til Medlem af Academie de Stanislas (i Nancy) og den 31te December ligeledes til Medlem af og Medarbejder ved Societé d'histoire diplomatique (i Paris).

Tabel over hvert Fags ugentlige Timer.

St. betyder den studerende Afdeling af en Klasse.
 R. Realafdelingen, F. angiver, at Klassen er fælles for
 begge Afdelinger eller for to Klasser. Bogstavet r hen-
 viser til dem i Realklasserne, der ikke læse Fransk.

	VI og V.		IV.		III.		II.		I.		Ialt Timer
	F.	St.F.R.r.	St.F.R.r.	St.F.R.r.	St.F.R.r.	St.F.R.r.	St.F.R.r.	St.F.R.r.	St.F.R.r.		
Oldnordisk	1	1									2
Dansk og Svensk	3	3	2 3 1		2 1	2	3 1	3	3		27
Latin	8	8	7		7			6			43
Græsk	6	6	5		5						22
Tysk	2	2	3		2 1 1	2	2	2	2 1		20
Fransk	3	3	2 3		3	3	3	3	3		26
Engelsk	2	2	4		3 2		3		3		19
Religion og Bi- belhistorie	1	1	1		2	2	2	2	2		13
Historie	3	3	2 3		2	3	3	2	2		23
Geografi		2	2 1		1	2	2	2	2		14
Aritmetik, Geometri, Regning og geometr. Tegning			5 7 1		4 3	6	7	6	7		46
Naturhistorie		2	2		2	2	2	2	2		14
Naturlære	3	3	2		2		2		2		14
Skrivning					1	1	1	2	2		7
Tegning					1		2		2		5
Ialt ugentl. Timer	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	
Sang	2		2		2		2		2		4
Gymnastik og Svømning	4		4		4		4		4		20

Sløjd i Sang- og Gymnastiktimerne for dem, der ikke deltage i den ene eller den anden af disse Øvelser, og frivillig for alle Disciple om Eftermiddagen 4—7.

B. Elementarskolen.

Frøken <i>Schandorff</i> : Fransk i A og Historie i AII	6 T.
Adjunkt <i>Bricka</i> : Dansk i AII	6 —
— <i>Kieler</i> : Tysk i B.	4 —
— <i>Godskesen</i> : Dansk i AI	6 —
Examineret Lærer <i>Schultz</i> : Religion, Regning og Sang i hele Skolen	30 —
— Lærer med udvidet Examen <i>Andersen</i> : Historie i AI., B. og C.; Naturhistorie, Geografi og Tegning i hele Skolen; Skrivning i AII. og B	29 —
Cand. phil. <i>Bovien</i> : Tysk i A. og C.; Dansk i B. og C.; Skrivning i AI. og C.	30 —
Examineret Lærer <i>Korsgaard</i> : Sløjd i A, B og C	—
Kommandersergent <i>From</i> : Gymnastik og Svømning i hele Skolen	12 —

Tabel over hvert Fags ugentlige Timer.

A. har været fuldstændig delt undtagen i Sang og Gymnastik. Tallene i Parenthes have Hensyn til de Disciple, som ikke læse Fransk.

	Ældste Klasse (A).	Mellemste Klasse (B).	Yngste Klasse (C).
	AI. F.	AII.	
Dansk	6	6	5
Tysk	4	4(3)	4
Fransk		4	
Religion	2	2	2
Historie	2	2	2
Geografi	2	2	2
Naturhistorie	2	2	1
Regning	4	4(1)	5
Skrivning	2	2	3
Tegning	1	1	1
Sang		1	1
Gymnastik og Svømning		4	4
	34	34	30
			30

C. Smaaskolen.

Bestyrerinden, Frk. *A. Berg*: Religion og Sang i alle Klasser; Historie i ældste og mellemste Klasse; Anskuelselære og Skrivning i ældste Klasse og Sløjd i alle Klasser.

Frk. *Jørgensen*: Dansk og Sløjd i alle Klasser.

Frk. *Jensen*: Regning i alle Klasser; Geografi i ældste og mellemste Klasse; Anskuelselære og Skrivning i mellemste og yngste Klasse.

Fra 15de Marts har examineret Lærerinde Frk. *Nielsen* Religion i alle Klasser, Historie i A. og B., Regning i C., Tegning i B.

Kommandersergent *From*: Gymnastik og Svømning i hele Skolen.

Tabel over hvert Fags ugentlige Timer.

	Ældste Afdl. (a).	Mellemste (Afdl. (b)).	Yngste Afdl. (c).
Dansk	5	5	5
Religion	2	2	2
Historie	2	1	»
Geografi	1	1	»
Anskuelselære	1	1	4
Regning	4	4	4
Skrivning	3	3	3
Tegning	1	1	»
Sang	1	1	1
Gymnastik og Svømning	3	3	3
Sløjd	2	2	2
	25	24	24

IV.

Det i Skoleaaret læste og indøvede.

A. Statsskolen.

Modersmaal.

6te Kl. (Bricka). Gjennemgaaet *Litteraturens Historie* fra Oehlenschlägers *Fremtræden* til vore Dage, samt repeteret det i forrige Aar læste efter Winkelhorns *Lærebog*; Holbergs *Periode* særlig behandlet. Oplæst *Litteraturprøver* af Ewald («*Balders Død*»), P. A. Heiberg («*Virtuosen*»), Baggesen («*Forfatterens Liv og Levnet*», «*Censurens Oprindelse*» og *Brudstykker* af «*Labyrinth*»), Oehlenschläger («*St. Hans Aftenspil*» og «*Væringerne i Miklagaard*»), Grundtvig («*Gorm hin gamle*»), Hauch («*Bajazet*»), J. L. Heiberg («*Julespøg og Nytaarsløjer*» i *Udtog* og «*En Sjæl efter Døden*»), Hertz («*Sparekassen*») og Pal.-Müller («*Vestalinden*» og «*Amor og Psyche*»). 21 Stile.

Oldnordisk. Wimmers *Læsebog* S. 45—107. Repe- teret Wimmers *Grammatik*.

Svensk læst i enkelte Timer.

5te Kl. (Godskesen). Gjennemgaaet *Litteraturens Historie* efter F. Rønnings *Lærebog* indtil N. F. S. Grundtvig (S. 71). Der er oplæst *Prøver* af den ældre *Edda* i *Oversættelse*. Af *Middelalderens Litteratur* er der særlig dvælet ved *Folkevisedigtningen*; flere *Viser* ere enten oplæste eller gennemgaaede. Der er oplæst *Litteraturprøver* af Holberg («*Den ellefte Juni*» og «*Gert Westphaler*», nogle *Epistler* og *Prøver* af hans *Historie- skrivning*), Ambrosius Stub, Sorterup, Johannes Ewald («*Balders Død*»). Thomas Thaarup («*Høstgildet*») og Baggesen («*Min Gjenganger og jeg selv*»). Et *Fore- drag* er holdt af hver *Discipel*. 24 Stile.

Oldnordisk. Wimmers Læsebog forfra til Side 40. Gjennemgaaet Wimmers Grammatik.

Svensk læst i enkelte Timer.

4de st. Kl. (Godskesen). Holberg (»Erasmus Montanus«, »Den vægelsindede«, »Jean de France«, »Ulysses von Ithacia« og »Den honette Ambition«), J. Ewald (»Fiskerne«), Oehlenschläger (»Hagbard og Signe« og »Hamlet«), Ingemann (»Reinald Underbarnet«), Hauch (»Søstrene paa Kinnekullen« og »Tiberius«), J. L. Heiberg (»En Sjæl efter Døden« og »Pottemager Walther«), H. Hertz (»Amors Genistreger«, »Kong Renés Datter« og »De frifarvede«), P. Møller (»Statistik Skildring«), Pal.-Müller (»Danserinden«) og Chr. Winther (»Ringens Indskrift«). I Oversættelse er oplæst Shakespeares Macbeth. — Bojesens Grammatik. 28 Stile.

4de Realkl. (Godskesen). Til Examen opgives: Holberg (»Jacob v. Thyboe« og »Henrik og Pernille«), J. Ewald (»Fiskerne«), J. Wessel (»Kjærlighed uden Strømper«), Oehlenschläger: »Helge«, (»Frodes Drapa«, »Helges Æventyr« og Tragedien »Yrsa«), Ingemann (»Valdemar den store og hans Mænd«, Brudstykke), St. St. Blicher (»Marie, en Erindring fra Vesterhavet«), J. L. Heiberg (»Aprilsnarrene«), H. C. Andersen (»Snedronningen«), Fru Gyllembourg (»En Hverdagshistorie«), Pal.-Müller (»Abels Død«) og Hostrup (»Gjenboerne«).

Desuden læst: Holberg (»Abracadabra«), Oehlenschläger (første Halvdel af »Nordens Guder« og »Hagbard og Signe«), Goldschmidt (»Den flyvende Post«) og Romancer og Sange af Aarestrup, H. Hertz, Chr. Winther, H. P. Holst, Chr. Richard, Kaalund, Drachmann og H. Ibsen (»Terje Vigne«). Grammatikken er gennemgaaet mundtlig og indøvet ved Analyse. 28 Stile.

Med de Realister, der ikke have læst Fransk, er læst: Holberg (»Melampe«, »Pernilles korte Frøkenstand« og »Det arabiske Pulver«), H. Hertz (»Amors Genistreger«), Hauch (nogle Scener af »Tiberius«) og Blicher (»Telse«, »Præsten i Veilby« og »Stakkels Louis«) samt forskellige Stykker af Chr. Winther, Schandorpf, Kaalund og Bjørnson.

3dje Kl. (Høj). Bojesens danske Sproglære er læst og indøvet ved Analyse. Nordisk Mythologi efter Arentzen og Thorsteinson. Oplæsning af forskellige danske Forfattere. 31 Stile.

2den stud. Kl. (Godskesen). Som 2den Realkl. 30 Stile.

2den Realkl. (Bricka). Bojesens danske Sproglære indtil Ordstillingen læst og indøvet ved Analyse efter Agerskovs, Nørregaards og Strøms Læsebog, tredje Afdl. Oplæsning efter forskellige danske Forfattere. Nogle Digte lærte udenad. 32 Stile.

1ste stud. Kl. (Bricka). Bojesens danske Sproglære indtil Ordstillingen læst og indøvet ved Analyse efter Agerskovs, Nørregaards og Strøms Læsebog, tredje Afdl. Oplæsning efter danske Forfattere. Nogle Digte lærte udenad. 33 Stile.

1ste Realkl. (Godskesen). Som 1ste stud. Kl. 32 Stile.

Latin.

6te Kl. (Rektor). Madvigs Carmina selecta: Hele Udvalget af Catull og Martial. Livius, 32te Bog til Kap. 24. — (Kieler). Cicero: pro Ligario, pro rege Dejotaro, Lælius. Livius 32te Bog fra Kap. 24 og ud. Vergils Æneide 9de Bog til Vers 280. Horats' Oder 1ste og 2den Bog med Forbigaaelse af I, 5, 8, 13, 16, 19, 23, 25, 30, 33, 36 samt II, 4, 5, 8, 9, 11, 12. Horats' Breve 1ste og 2den Bog med ars poetica. Cursorisk: Sallusts Catilina. Thomsens Antikviteter og Tregders Literaturhistorie i Udtog. 70 Versioner.

Til Afgangsprøven opgives: Prosa: Cicero: Verrinernes 4de Bog Kap. 27—52, pro Ligario, af Lælius de første 19 Kap. Seneca: de providentia Kap. 1—4 (inclusive). Livius 31te Bog, Kap. 22, 4 og ud; 32te Bog Kap. 32 og ud. Tacitus' Agricola de første 24 Kap. Poesi: Carmina selecta: Hele Udvalget af Catull undtagen X, 250 og ud; hele Udvalget af Martial. Tibull I og II. Vergils Æneide 9de Bog til V. 280. Horats' Oder 1ste og 2den Bog med Forbigaaelse af I, 5, 8, 13, 16, 19, 23, 25, 30, 33, 36 og II, 4, 5, 8, 9, 11, 12. Horats' Breve 1ste Bog 1, 6, 7, 10, 11, 13, 15, 16, 20 samt 2den Bog 1ste og 2det Brev.

5te Kl. (Rektor). Af Horats' Breve 1ste Bog. Horats' Oder 1ste Bog, 1, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 34, 35, 37, 38. — (Kieler). Cicero pro S. Roscio og pro Ligario. Sallust: Catilina og Jugurtha. 65 Versioner.

4de Kl. (Høj). Cicero pro Sexto Roscio, Caesar 1ste og 6te Bog de bello Gallico, Ovids Metamorphoser: Skabelsen, Verdensaldrene, Deucalion, Actaeon, Pentheus, Pyramus og Thisbe. Madvigs Gramatik. 33 Skolestile. og 33 Hjemmestile.

3dje Kl. (Reinhard). Caesar bel. G. l. IV og af V Kap. 1—24. Cic. or. Catil. II & III. Ovids met. Blochs Udvalg. Verdensaldre og Deucalion v. 1—135. Madv. Gramm.: af Formlæren: uregeln. Verb., af Syntaxen Casuslæren repet.; — af Syntaxen: Adjektiv, Pronom. og Moduslæren til Imperativ læst. Stile, hjemme 33, paa Skolen 29, mundtlig 6.

2den Kl. (Bricka). Vitæ imperatorum aliqu. Græc., efter Nepos ved Listov. Af Madvigs Grammatik repeteret Formlæren og gennemgaaet Syntaxen §§ 177—270 (Kasuslæren og Adjektivernes Brug). 72 Stile, hvoraf 36 paa Skolen, 36 hjemme.

1ste Kl. (Reinhard). Forchhammers Læsebog. Madvigs Gram. Formlæren. Skriftlige Arbejder: 16 paa Skolen.

Græsk.

6te Kl. (Rektor). Homers Odys. 5te, 6te og 7de Bog; Herodot, Bergs Udvalg S. 65—100; Platon, Thriges Udvalg, Apologien 15 Sider; Faidon 11, Symposion 16, Protagoras 16, Politeia, 6 første Sider. Christesens Antiquiteter, Tregders Literaturhistorie og Mythologi i Udtog.

Til Afgangsexamen opgives: Prosa: Bergs Udvalg af Herodot S. 1—46 og 65—100; Thriges Udvalg af Platon, Apologien 16 Sider, Faidon 11, Symposion 16, Protagoras 16, Politeia 6; Plutarchs Aristeides 30 Sider. — Poesi: Homers Iliade 22de Bog, Odyssee 2den til 7de Bog; Petersens Anthologi S. 4—9, S. 10, 1, S. 14, 4 og 5, S. 15—16, S. 17, 2 og 3, S. 18, S. 19, 8, S. 21—26, S. 28, 6, S. 34, 1, S. 35—40, S. 41, 7, S. 42, 9 og 10, S. 43, 1.

5te Kl. (Rektor). Bergs Udvalg af Herodot, Historie S. 14—16 og 77—116. — (Høj). Odysseen 2den, 3dje, 6te, 9de og 11te S. Plutarchs Tiberius Grachus. Sechers Mythologi til Heroerne.

4de Kl. (Reinhard). Bergs Læsebog 2den Afdel. S. 25—65. Homers Od. l. II. — Bergs Formlære.

3dje Kl. (Reinhard). Bergs Forskole. Sammes Læsebog 2den Afdel. S. 15—19 og 21—23. — Bergs Formlære.

Tysk.

6te Kl. (Hertel). Goethes Gøtz von Berlichingen, Lessings Nathan der Weise, Schillers Maria Stuart, den sidste Halvdel af Kleist's Michael Kohlhaas og 4 Sange af Wielands Oberon. Skriftlige og mundtlige Øvelser i Oversættelse fra Dansk. Formlære og Syntax efter Kaper.

5te Kl. (Hertel). Den sidste Halvdel af Kleist's Michael Kohlhaas, Schillers Maria Stuart og 4 Sange af Wielands Oberon. Øvelser og Grammatik som 6te Kl.

4de st. Kl. (Hertel). Af P. Hjorts pros. Læsebog S. 194—214 og S. 348—361; af Rung und Jürs Deutsche Dichter: Goethe S. 33—67; Schiller S. 72—85; 98—105 og 110—117; Chamisso og Uhland S. 133 til S. 153; Heine S. 176—182 og af andre nordtyske Digtere S. 182—190. Kapers Formlære og Syntax.

4de Realkl. (Hertel). P. Hjorts Læsebog (5te Oplag) S. 21—88; 134—145; 315—329 og af Jürs und Rung »Deutsche Dichter« S. 176—215. Kapers Formlære og Syntax.

3dje Kl. (Hertel). P. Hjorts Læsebog (5te Oplag) S. 113—122; 164—183; 187—194; 315—324 og 341—347. Kapers Formlære. 3dje Realkl. (Hertel) desuden i en særskilt Time om Ugen af Toepfers Udvalg af den nyere tyske Literatur Hackländer »Rejse im Orient« S. 225—275. 3dje r. har af samme Udvalg fremdeles læst fra S. 1—54.

2den stud. Kl. (Hertel). Kapers Læsebog for Mellemklasserne (4de Udg.) S. 135—155 og S. 162—193. Formlæren efter Kaper.

2den Realkl. (Hertel). Efter samme Læsebog S. 111—131; 135—142 og 144—173. Formlæren efter Kaper.

1ste stud. (Hertel). Efter samme Læsebog S. 56—60; 63—99 og S. 101—120. Kapers Formlære til Verber med stærk Bøjning.

1ste Realkl. (Høj). Efter samme Læsebog S. 56—60; S. 62—112. Kapers Formlære til 2den Konjugation.

1ste r. (Hertel). De 25 første stykker af Kapers Stiløvelser for Begyndere (mundtlig). 4 mindre lette Digte ere lærte udenad.

Fransk.

6te Kl. (Münster). Baritel og Michelsen, Franske Prosastykker: Stykkerne af Balzac, Littré, Bastiat, Jules Janin, Gautier, Musset, Lanfrey, Cherbuliez (155 Sider). Lanfrey: Expédition d'Égypte og Campagne de Syrie. Molière: l'École des femmes. Michelsens Stiløvelser, II. Afsn. 55 Stile.

5te Kl. (Kieler). Baritel og Michelsen, Franske Prosastykker: Alfred de Musset: La mouche, Victor Hugo: Waterloë. Erckmann-Chatnan: Historie d'un conscrit fra S. 83—208. Sammes l'Invasion de første 200 Sider. Michelsens Stiløvelser II. Afsnit de første 18 Stykker. 62 Stile.

4de st. Kl. (Münster). Borring: Études littéraires, S. 23—86. Thiers: Napoléon à St. Hélène (160 Sider). Michelsens Stiløvelser, I. Afsnit. 18 Stile.

4de Realkl. (Münster). Borring: Études littéraires, S. 4—86, 122—165. Thiers: Napoléon à St. Hélène (167 Sider). Michelsens Stiløvelser I. Afsnit. 15 Stile.

3dje st. og Realkl. (Münster). Borrings Læsebog for Mellemkl., S. 151—230. Kursorisk, samme Bog, S. 250—262, 241—250. Michelsens Stiløvelser, Stykkerne 1—61. 35 Stile.

2den st. Kl. (Kieler). Borrings Læsebog for Mellemklasser, forfra til S. 53. Michelsens Stiløvelser, S. 15—21 og 18—46. 28 Stile.

2den Realkl. (Münster). Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 74—128. Michelsens Stiløvelser, I. Afsnit, Stk. 1—46. 30 Stile.

1ste st. Kl. (Münster). Borrings Manuel, S. 23—62. Michelsens Stiløvelser, Stk. 1—39. 30 Stile.

1ste Realkl. (Kieler). Borrings Manuel, S. 6—40 og S. 81—95. Michelsens Stiløvelser, Stk. 1—14 og Stk. 21—26. 25 Stile.

Engelsk.

6te Kl. (Münster). Listovs Udvalg af engelske Forfattere, I. Hæfte, S. 1—102. Listovs Læsestykker 2, S. 1—26, 85—98 og 155—170. Kursorisk: Listovs Udvalg af eng. Forf. II. Hæfte, 70 Sider.

5te Kl. (Kieler). Listovs Ledetraad, I. Afdeling. Ledetraad II. Afdeling til Stk. 55. Listovs Læsestykker S. 1—41, 61—86, 118—128.

4de Realkl. (Høj). Listovs Udvalg af engelske Forfattere, S. 1—102. Af Saures Auswahl englischer Gedichte, 30 Sider. Som Maanedslæsning er læst Swift: A voyage to Liliput. 30 Versioner, hvoraf enkelte paa Skolen.

3dje Realkl. (Høj). Listovs Læsestykker II., S. 1—61, 103—118, 178—204. Rosings Formlære. 34 Versioner.

3dje r Kl. (Høj). Listovs Læsestykker II., S. 61—103, 155—178, Rosings Formlære.

2den Realkl. (Münster). Listovs Ledetraad II. Listovs Læsebog I., S. 1—41. 30 Stile.

1ste Realkl. (Münster). Løkkes Læsebog for Beg., til S. 73. 12 Stile.

Religion.

6te og 5te Kl. (Pastor Knudsen). Middelalderens Kirkehistorie med særligt Hensyn paa dens kulturhistoriske Betydning er gennemgaaet. Endvidere er læst i dansk Oversættelse og forklaret Jakobs Brev.

4de Kl. stud. og R. (Godskesen). Apostlenes Gjerninger er oplæst af Disciplene og forklaret af Læreren; i den st. Kl. er desuden skildret den religiøs-sædelige Tilstand i Romerriget paa Christi og Apostlenes Tid; i Realklassen Jødekrigen og Jerusalem's Undergang.

3dje Kl. stud. og R. (Godskesen). Assens' mindre Bibelhistorie fra S. 120—159. Balslevs Katechismusforklaring. De tidligere lærte Psalmer ere repeterede.

2den Kl. stud. og R. (Godskesen). Samme Bibelhistorie fra Rigets Deling til Bjærgprædikenen; Balslevs Katechismusforklaring fra S. 30—60; en Del Psalmer.

1ste Kl. st. og R. (Godskesen). Bibelhistorien til Rigets Deling. (I alle Klasserne er det hele gennemgaaet udførligt ved Foredrag af Læreren og derefter gjenfortalt af Disciplene). Katekismen forfra til S. 30; nogle Psalmer.

Historie.

6te Kl. (Bricka). Repeteret hele Historien, Oldtiden og Nordens Historie efter Thrige og den alm. Verdenshistorie i Middelalder og nyere Tid efter Bloch.

5te Kl. (Bricka). Læst og repeteret Oldtidens og Nordens Historie efter Thrige.

4de st. Kl. (Aagaard). Oldtidens, Middelalderens og den nyeste Tids Historie (1789—1870) læst og repeteret efter Blochs Lærebøger.

4de Realkl. (Aagaard). Hele Historien læst og repeteret efter samme Lærebog.

3dje st. og Realkl. (Aagaard). Tiden 1500—1789 læst og repeteret efter samme Lærebog.

2den st. Kl. (Aagaard). Middelalderens Historie læst og repeteret efter samme Lærebog.

2den Realkl. (Aagaard). Middelalderens Historie læst og repeteret efter samme Lærebog.

1ste st. Kl. (Aagaard). Oldtidens Historie læst og repeteret efter Brickas Lærebog.

1ste Realkl. (Aagaard). Oldtidens Historie læst og repeteret efter samme Lærebog.

Geografi.

4de st. Kl. og Realkl. (Aagaard). Hele Geografien læst og repeteret efter Granzows Lærebog Nr. 2.

3dje st. Kl. og Realkl. (Aagaard). Afrika, Amerika, Australien samt Indledn. (p. 1—50) efter samme Lærebog.

2den st. Kl. (Petersen). Fra Frankrig til Afrika efter samme Lærebog.

2den Realkl. (Aagaard). Vest- og Mellemeuropa; Asien efter samme Lærebog.

1ste st. Kl. og Realkl. (Aagaard). Danmark, Skandinavien, Øst- og Sydeuropa efter samme Lærebog.

Mathematik.

4de st. og Realkl. (Hjuler). Plangeometrien repeteret efter Jul. Petersens Geometri. I Arithmetik er efter sammes Arithmetik læst Ligninger af 2den Grad, exponentielle Ligninger og Rækker; det hele Pensum er repeteret. Opgaver hjemme en Gang ugentlig. Realkl. tillige Regneopgaver en Gang ugentlig.

3dje st. og Realkl. (Bendz). Efter Jul. Petersens Plangeometri og læst fra § 88 og ud. I Arithmetiken er læst Læren om Rod, Ligninger af 2den Grad med en Ubekjendt, Logarithmer, sammensat Renteregning og Rækker. Opgaver hjemme en Gang ugentlig.

2den st. og Realkl. (Hjuler). I Arithmetik er læst Læren om Potens, Regning med Polynomier, Decimalbrøk, Ligninger med 2 og flere ubekjendte af 1ste Grad samt Begyndelsen af Rod. I Regning Procentregning. I Geometri er læst fra § 54 til § 88 samt fra § 109 til § 116. Opgaver hjemme en Gang ugentlig.

1ste st. og Realkl. (Bendz). Efter Jul. Petersens Arithmetik er læst de 4 Regningsarter, Ligninger med 1 Ubekjendt af 1ste Grad og Proportioner. Opgaver hjemme en Gang ugentlig. Ved Regneundervisningen er benyttet Hansens Regnebog 3dje Del og deraf gennemgaaet Gjennemsnitsregning, Delingsregning og omvendt Forhold. Efter Jul. Petersens Geometri er læst forfra til § 59.

Naturlære.

6te Kl. (Bendz). Repeteret hele Fysiken efter Karl Schmidts mindre Lærebog, læst og repeteret Astronomien efter Jørgensens Lærebog.

5te Kl. (Bendz). Læst Naturlæren efter K. Prytz undtagen fra 124—131.

4de Realkl. (Petersen). Læst Resten af Holtens Naturlære fra Tyngden med Undtagelse af Lyslæren og Stødet; repeteret hele Bogen.

3dje Realkl. (Petersen). Holtens Naturlære til Tyngden.

2den r Kl. (Petersen). Schmidts og Christensens Naturlære fra Magnetisme til Enden; dog kun en Del af Lyslæren.

1ste r Kl. (Petersen). Samme Bog fra Begyndelsen til Magnetisme.

Naturhistorie (Petersen).

4de Kl. st. og R. Hele Zoologien efter Lützens Lærebog Nr. 2 samt kortfattet Plantelære af Strøm med nogle Tilføjelser.

3dje Kl. st. og R. Det menneskelige Legeme og Fuglene efter Lützens Bog samt kortfattet Plantelære af Strøm.

2den Kl. st. og R. Læst Krebsdyr, Orme, Bløddyr og Pattedyr efter Lützens Bog. Nogle Planter ere gennemgaaede.

1ste Kl. st. og R. Læst de koldblodige Bendyr og Leddyrene til Krebsene. Nogle Planter ere gennemgaaede.

Skrivning.

3dje Realkl. (From), har haft én Times Undervisning ugentlig. Forskrifter ere benyttede jævnsides med

Skrivning efter Bog. Sikker og tydelig Haandskrift har været Maalet for Undervisningen.

2den st. (Hertel). Som i 3dje Realklasse.

2den R. (Hertel). Ligeledes.

1ste st. (Hertel). Øvelser efter Forskrifter og til Dels fri Afskrift efter Bog.

1ste R. (Hertel). Som i 1ste studerende.

Tegning.

3dje Realkl. (Johnsen. — Efter 1ste April Schmidt-Phiseldeck). Der er tegnet dels efter Gibs dels efter Fortegninger af H. Wohlien.

2den Realkl. (Schmidt-Phiseldeck). For nogle Elevers Vedkommende er der tegnet efter Gibs; iøvrigt have vi benyttet Dr. Stuhlmanns og H. Wohliens Fortegninger, hovedsagelig de sidste.

1ste Realkl. (Schmidt-Phiseldeck). Der er tegnet dels efter Dr. Stuhlmanns Fortegninger, dels efter H. Wohlien.

Sang (Christiansen).

6te, 5te, 4de og 3dje Kl. Indøvet og repeteret 18 Korsange for Sopran, Alt og Bas af V. Sannes Syngeplan, 10de Del, samt tostemmige Fædrelandssange.

2den og 1ste Kl. Indøvet Sopran- og Altstemmer til 11 af sammes trestemmige Sange samt tostemmige Fædrelandssange. Træffeøvelser og Skalaer.

Gymnastik (From).

4 ugentlige Timer i hver Klasse. Forberedelsesøvelser, Gang- og Løbeøvelser; Springning i Højde og Længde, Klavreøvelser, blandede Øvelser og Voltigering. Med de ældre Klasser er indøvet Stokkeslag og Barreøvelser, og med de to yngste Klasser Smidighedsøvelser.

Gymnastiken er bleven ledet efter den af Oberstløjtnant Amsing udfærdigede Lærebog i Gymnastik.

For Skydningens Vedkommende har Skolen paa Grund af Disciplenes Antal, maattet dele disse i to Hold, og som Følge deraf have Disciplene kun opnaaet det halve Antal Skydedage.

Skydningen er foretaget dels i frit og dels i støttet Anslag.

Udfaldet af Skydningen i 1888. (Afstand 300 Alen).

Klasse.	Navn.	Antal Grube.	Antal Skud.	Points.	Træffere.	Sum.	Værdi.	
6te	Fejlberg. . . .	3	15	20	9	29	1.9	Frit Anslag.
—	Hansen	2	10	1	1	2	0.2	Paa Anlæg.
—	Frandsen	3	15	8	5	13	0.9	—
—	Fich	2	10	28	10	38	3.8	—
—	Jensen	3	15	16	9	25	1.7	Frit Anslag.
—	Raaschou	3	15	19	10	29	1.9	—
—	Albrethsen . . .	3	15	9	5	14	0.9	—
—	Foldberg	3	15	19	11	30	2.0	Paa Anlæg.
—	Nielsen	3	15	11	4	15	1.0	Frit Anslag.
—	Aabye	3	15	35	14	49	3.3	Paa Anlæg.
—	A. Hansen	3	15	24	14	38	2.5	—
—	Funch	3	15	18	9	27	1.8	Frit Anslag
—	Nørgaard	3	15	21	11	32	2.1	Paa Anlæg.
5te	Hempel	6	30	39	17	56	1.9	Frit Anslag.
—	Ch. Petersen . . .	6	30	41	21	62	2.1	Dels p., dels ud. Anl.
—	Fæster	7	35	48	26	74	2.1	Frit Anslag.
—	E. Nielsen	6	30	27	12	39	1.3	Dels p., dels ud. Anl.
—	Tuxen	5	25	22	16	38	1.5	Paa Anlæg.
—	Philipsen	3	15	20	9	29	1.9	—
—	Lorenzen	3	15	16	9	25	1.7	Frit Anslag.
—	Thuesen	3	15	9	6	15	1.0	Paa Anlæg.
—	Yde	7	35	47	21	68	1.9	Dels p., dels ud. Anl.
4de Real.	Hempel	2	10	18	10	28	2.8	Paa Anlæg.
—	Torgius	3	15	16	9	25	1.7	—
—	V. Funch	3	15	20	12	32	2.1	—
—	Bruhn	3	15	19	10	29	1.9	Frit Anslag.
—	Schmidt	3	15	36	13	49	3.3	Dels p., dels ud. Anl.
—	Mortensen	3	15	24	11	35	2.3	Paa Anlæg.
—	Jørgensen	3	15	19	10	29	1.9	Dels p., dels ud. Anl.
—	Reehoff	3	15	23	12	35	2.3	Paa Anlæg.
—	Jensen	3	15	38	15	53	3.5	Frit Anslag.
5te Kl.	Holch	3	15	4	2	6	0.4	Paa Anlæg.
—	Clausen	3	15	11	9	20	1.3	—
—	Larsen	4	20	27	12	39	2.0	Dels p., dels ud. Anl.
—	Wedell	3	15	14	9	23	1.5	Frit Anslag
—	Madsen	3	15	21	11	32	2.1	Paa Anlæg
—	Th. Jensen	4	20	31	15	46	2.3	Dels p., dels ud. Anl.
—	Leidersdorff . . .	3	15	9	5	14	0.9	Paa Anlæg
—	H. Hansen	3	15	19	9	28	1.9	—
4de R.	Sørensen	4	18	4	3	7	0.4	—
—	Andersen	3	18	41	18	59	3.3	Dels p., dels ud. Anl.
—	Nielsen	3	13	22	8	30	2.3	—
—	Fejlberg	4	18	26	11	37	2.1	—
—	C. Jensen	4	18	5	7	22	1.2	—
—	Hempel	4	18	26	13	39	2.2	—
—	Høeg	4	18	13	7	20	1.1	Paa Anlæg.
—	G. Jensen	4	18	24	12	36	2.0	—
—	Neergaard	4	18	43	17	60	3.3	—
—	J. Hansen	4	18	30	13	43	2.4	—
—	Schmidt	4	18	29	13	42	2.3	—

B. Elementarskolen.*Dansk.*

Kl. AI. (Godskesen). Oplæsning og Analyse er indøvet efter Matzens »Ny dansk Læsebog« Nr. 6. Til Oplæsning er desuden benyttet forskellige Æventyrsamlinger og Fortællinger. I Analyse er indøvet Ordklasserne, Bøjningslæren, Sætningens Dele (Analyse af udvidet Subject og Prædicat) og det vigtigste om Sætningsforbindelserne. Efter Læsebogen ere forskellige Digte lærte udenad; en Stil er skreven ugentlig (Gjenfortælling og Diktat).

Kl. AII. (Bricka). Oplæsning og Analyse indøvede efter Matzens Læsebog Nr. 6. I Analysen indøvede Ordklasserne, Bøjningslæren, den enkelte Sætningens Dele og det vigtigste af Sætningsforbindelserne. Forskellige Digte ere lærte udenad. 38 Stile, skiftende mellem Gjenfortælling og Diktat.

Klasse B. (Bovien). Til Oplæsning og Analyse er Funch, Røgind og Warburgs danske Læsebog benyttet. Til Oplæsning er desuden benyttet forskellige Æventyrsamlinger og Fortællinger. Efter Læsebogen er lært udenad: »En Moder med sit Barn«, »Et Familjestykke«, »Gammel Majvise« og »Foraarssang«. En Stil om Ugen. En Time hver Uge er benyttet til Stavning.

Kl. C. (Bovien). Oplæsning og Analyse efter Funch, Røgind og Warburgs danske Læsebog. Til Oplæsning er desuden benyttet forskellige Æventyrsamlinger og Fortællinger. Efter Læsebogen er lært udenad: »Den døde Hund«, »Hundehvalpen«, »Et Familjestykke«, »Mads og Mikkel«, »Konen og Hesten« og »Foraarssang«. En Stil om Ugen. En Time hver Uge er benyttet til Stavning.

Tysk.

Kl. AI. og AII. (Bovien). Kapers Læsebog for Mellemklasserne S. 1—8, 11—17, 27—31, 41—56. Af Kapers Schema til den tyske Formlære er læst til Verberne efter 2den Konjugation. En Del Vers ere lærte udenad.

Kl. a (Bovien). Repeteret det ovenfor nævnte Pensum.

Kl. B. (Kieler). Kapers Læsebog for de første Be-

gyndere S. 30—78. Af Kapers Schema: Artiklerne, Substantiverne, Adjektiverne, Talordene, Pronominer, Hjælpeverber, den svage Bøjning af Verberne i Aktiv og Passiv.

Kl. C. (Bovien). Kapers Læsebog for de første Begyndere S. 1—35; heraf opgives til Examen S. 24—35. Efter Kapers Schema er lært: Artiklerne, Substantivernes svage og stærke Bøjning, de personlige Pronominer, Talordene og de 3 Hjælpeverber. Nogle Vers ere lærte udenad.

Fransk.

Kl. A I. (Schandorff). Carl Michelsen, Fransk for Begyndere hele Bogen.

Kl. A II. (Schandorff). Carl Michelsen, Fransk for Begyndere hele Bogen.

Regning.

Kl. A I. (Schultz). Brøks Brøk, benævnte Størrelser, Reduktion til Enheden. Ugentlig en skriftlig Opgave. Den store Tabel.

Kl. A II. (Schultz). Det samme som A I.

Kl. B. (Schultz). Division med hele Tal, Reglerne for Tals Delelighed, Maal, Mangefold, Læren om Brøk, de fire Regningsarter med Brøk. Ugentlig en skriftlig Opgave. Den store Tabel.

Kl. C. (Schultz). Talrækken, de fire Regningsarter med ubenævnte Tal tilligemed de dertil hørende Tegn. Lighedstegn, Parentheser, den lille Tabel. Ugentlig en skriftlig Opgave paa Skolen.

Religion.

Kl. A I. (Schultz). Balslevs Bibelhistorie, det gamle og ny Testamente. Luthers lille Katekismus. Dn Del Psalmer lærte udenad.

Kl. A II. (Schultz). Som A I.

Kl. B. (Schultz). Efter Balslevs Bibelhistorie læst det nye Testamente. En Del Psalmer efter »Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie«.

Kl. C. (Schultz). Det gamle Testamente efter Balslevs Bibelhistorie. En Del Psalmer efter »Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie«.

Historie.

Kl. AI. (Andersen). Brickas Nordens Historie, 2den Udgave, læst hele Bogen.

Kl. AII. (Schandorff). Brickas Nordens Historie, 2den Udgave, læst hele Bogen.

Kl. B. (Andersen). Efter Brickas Nordens Historie, 2den Udgave, læst fra Valdemar Atterdag til Holberg.

Kl. C. (Andersen). Efter samme Læsebog læst for fra til Valdemar Atterdag.

Geografi (Andersen).

Kl. AI. Efter Granzows lille Geografi og Kortet er læst Asien, Afrika, Amerika og Australien.

Kl. AII. Samme Pensum som AI.

Kl. B. Efter samme Lærebog og Kortet læst fra Østeuropa til Asien.

Kl. C. Efter samme Lærebog og Kortet læst Nord-europa, den almindelige Oversigt over Europa samt S. 13—26.

Naturhistorie (Andersen).

Kl. AI. Efter Lützens Lærebog Nr. 2 er læst Pattedyrene og Fuglene.

Kl. AII. Samme Pensum som AI.

Kl. B. Pattedyrene og Fuglene efter Feddersens »100 Dyr«.

Kl. C. Pattedyrene efter Feddersens »100 Dyr«.

Skrivning.

Kl. AI. (Bovien). Frk. Stremmes Forskrifter og Skriveøvelser Hefte 4—6.

Kl. AII. (Andersen). Frk. Stremmes Forskrifter og Skriveøvelser 4—6 Hefte ere benyttede.

Kl. B. (Andersen). Frk. Stremmes Forskrifter og Skriveøvelser 3—5 Hefte ere benyttede.

Kl. C. (Bovien). Frk. Stremmes Forskrifter og Skriveøvelser 2—4 Hefte.

Tegning (Andersen).

Kl. AI. og AII. have tegnet efter Fortegninger af Dr. Stuhlmann.

Kl. B. har indøvet Tegning efter Stuhlmanns 2det Hefte.

Kl. C. har indøvet Tegning efter Stuhlmanns 2det Hefte.

Sang (Schultz).

Kl. A., B., C. indøvet enstemmige Lovsange efter Skolens Lovsangsbog og en Del Fædrelandssange.

Gymnastik (From).

4 ugentlige Timer i hver Klasse. Gjennemgaaet Forberedelsesøvelser, Gang- og Løbcøvelser, Springning i Højde og Længde, Klavren, blandede Øvelser og Smidighedsøvelser. I Sommermaanederne Badning.

C. Smaaskolen.

Ældste Afdeling.

Modersmaalet (Frk. Jørgensen). Joakim Larsens danske Læsebog, S. 1—200; en Del af Indholdet gjenfortalt. Tre Gange om Ugen Stileøvelser. Af Matthiesens 100 Børnesange og Lege ere Nr. 25, 34, 36, 47 61 lærte udenad.

Bibelhistorie (Frk. Nielsen). Fortalt fra Skabelsen til det babyloniske Fangenskab. Hovedbegivenhederne af Jesu Liv. Af Sangene ved den første Undervisning i Bibelhistorie ere Nr. 2, 17, 23, 42, 30, 39, 22 21 lærte udenad.

Historie (Frk. Nielsen). De vigtigste Sagakonger, ved Gjenfortælling.

Geografi (Frk. Jensen). Danmark efter Landkort.

Regning (Frk. Jensen). De 4 Regningsarter med ubenævnte Tal; Multiplikation med 1—6 Tal. I Hovedregning de 4 Regningsarter med ubenævnte Tal.

Skrivning (Frk. Jensen). Frk. Stremmes Skriveøvelser 2—3 Hæfte.

Anskuelselære (Frk. Jensen) er foretagen ved Hjælp af Vægbilleder.

Tegning (Frk. Jørgensen). Efter A. Stuhlmanns Methode S. 1—10.

Mellemste Afdeling.

Modersmaalet (Frk. Jørgensen). Bredsdorffs Læsebog; tre Gange om Ugen Stileøvelser. Af Matthiesens 100 Børnesange og Lege ere Nr. 2, 33, 40, 42, 43, 51, 62 lærte udenad.

Bibelhistorie (Frk. Nielsen). Fortalt fra Skabelsen til Kong Saul. Af Sangene ved den første Undervisning i Bibelhistorie ere Nr. 9, 12, 16, 32, 36, 25, 10, 22 lærte udenad.

Historie (Frk. Nielsen). Den nordiske Gudelære, Gjenfortælling.

Geografi (Frk. Jensen). De almindelige geografiske Begreber ere forklarede.

Regning (Frk. Jensen). J. N. Schultz's Regnebog for Smaaskolen. De 3 første Regningsarter med ubenævnte Tal; begyndt paa Division. I Hovedregning de to første Regningsarter med ubenævnte Tal, begyndt paa Multiplikation.

Skrivning (Frk. Jensen). Frk. Stremmes Skriveøvelser 1—2 Hæfte.

Tegning (Frk. Nielsen). Efter A. Stuhlmhns Methode S. 1—4.

Anskuelselære (Frk. Jensen) ved Hjælp af Væg billeder.

Yngste Afdeling.

Modersmaalet (Frk. Jørgensen). Bredsdorffs A B C og Læsebog. 8 forskellige Sange ere lærte udenad paa Skolen.

Bibelhistorie (Frk. Nielsen). Fortalt fra Skabelsen til Moses. Af Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie ere Nr. 3, 12, 13, 15 lærte udenad.

Regning (Frk. Nielsen). De to første Regningsarter med ubenævnte Tal. Hovedregning det samme.

Skrivning (Frk. Jensen). Frk. Stremmes Skriveøvelser 1 Hæfte.

Anskuelselære (Frk. Jensen) ved Hjælp af Væg billeder.

Gymnastik (From).

3 ugentlige Timer. Forberedelsesøvelser, Gang og Løben, Springning, Klavring, blandede Øvelser samt gymnastiske Lege. I Sommermaanederne Badning.

Sløjd (*Korsgaard*).

Den Tilslutning, Sløjdundervisningen har haft i det forløbne Skoleaar, bekræfter yderligere de to foregaaende Aars Erfaring om, at der med Sløjden er indført et værdifuldt Led i Skolens Gjærning.

Følgende er en Oversigt over, i hvilket Omfang Eleverne have søgt Sløjdtimerne og arbejdet i dem.

Statsskolen.

Klasse.	Antallet af de Disciple, som have sløjdet.	Arbejdstimernes Antal.	Antallet af de forfærdigede Gjenstande.
4.	9	940	30
3.	20	1752	95
2.	14	1034	66
1.	25	1824	123
	68	5550	314

Elementarskolen.

a.	22	1966	146
b.	18	1745	73
c.	15	1633	144
	55	5344	363

Den Fremgang, som herefter har fundet Sted, er saa meget kjendeligere, naar man holder sig i Erindring:

1) At de ældste Klasser staa saa temmelig uberørte af den for kun tre Aar siden indførte Sløjd og af flere Grunde paa deres nuværende Udviklingstrin ikke have megen Tid eller synderlig Interesse for et Fag, der er optaget nedefra i Skolen; og

2) at Deltagelsen i Sløjdtimerne væsenligst beror paa Frivillighed, idet kun de af Statsskolens Elever, som af en eller anden Grund fritages for Sang- og

Gymnastiktimerne, ere forpligtede til at møde for at sløjde i disse Timer.

Det kraftigste Vidnesbyrd om, at Skolen har gjort et heldigt Greb ved at optage Sløjden — for Statsskolens Vedkommende dog, bortset fra de nævnte Pligt-timer, kun som frivilligt Fag og udenfor den ordinære Skoletid — kan imidlertid ikke fremføres paa statistisk Maade, før Sløjden er bleven saa gammel i Skolen, at samtlige Elever og Klasser have deltaget i den fra neden af i Smaaskoleklasserne; først naar dette er blevet Tilfældet, kan det med afgjørende Vished siges, hvilken pædagogisk og sanitær Betydning Sløjden har for Skolen i dens Helhed.

Men allerede nu foreligger der et stærkt talende Vidnesbyrd om, at der i Sløjden er givet et i flere Henseender værdifuldt Led i den med stillesiddende Arbejde stærkt overfyldte Skoleplan. Vidnesbyrdet ligger i den Iver og Energi, hvormed som Regel Eleverne deltagte i Sløjden, naar de først have begyndt. De, som have overværet nogle Sløjdtimer fra Kl. 4—7 og iagttaget det Liv og den Lyst, som Eleverne paa alle Trin udfolde ved Sløjdarbejdet, ville kun have én Mening om Sløjdens Værd for Skoleungdommen. Endskjønt de ældre Klasser af Statsskolen, som ovenfor antydet, staa noget fremmede for Sløjden, der er indkommen i Skolen saa at sige »efter deres Tid« og som adskillige af de ældre Elever vistnok betragte som noget, der kan passe for »de smaa«, men ligger under »de stores« Værdighed, saa yde dog ogsaa de et ganske betydeligt Kontingent til den travle og arbejdsivrige Skare, der jævnlig overfylder Skolens Sløjdklasser. Og det er ikke med Sløjdtimerne, som det hyppigt er med andre Undervisningstimer, at mange Elever kun hige efter deres Ophør, og at næppe en eneste ønsker dem forlængede; der er tværtimod til daglig stærkt Forlangende om at faa Sløjdtimerne forøgede, og stod det til Dren-

gene, vilde Sløjdtimerne (fra 4—7 Efterm.) strække sig langt ud paa Aftenen; enkelte Dage, sædvanlig om Lørdagen, bliver Tiden ogsaa strakt noget længere ud for at imødekomme Arbejdslysten.

Under Forventning om, at en Interesse, der har vist sig livlig stigende fra det ene Aar til det andet, ikke er af den flygtige og forbigaaende Art, som jævnlig betager Drengene, tør det sikkert antages, at Deltagelsen vil voxe endog meget betydelig, efterhaanden som Drengene fra de sløjddende Smaaskoleklasser, hvor Sløjden er indført som pligtmæssigt Led af Undervisningen, rykke op i de studerende Klasser og Realklasserne, som nu, paa den ovennævnte Undtagelse nær, kun yde et udelukkende frivilligt Kontingent til Sløjdtimerne.

Forsaavidt er der paa Sagens nuværende Udviklingsstrin i Frederiksborg lærde Skole ingen stærk Grund til at presse paa med Spørgsmaalet om Indførelse af Sløjdd som Pligtfag hele Skolen igjennem med Undtagelse af de to ældste studerende Klasser, som formentlig ville blive frit stillede overfor Sløjden, selv om denne ellers bliver indført som fast Led i Undervisningen. Efter den særdeles gode Fremgang, Sagen har vundet ad frivillig Vej, synes der i hvert Fald for denne Skoles Vedkommende at være god Anledning til at afvente Virkningen af Smaaskoleklassernes Sløjdd paa Klasserne i Statsskolen, forinden man besværer sig med Spørgsmaalet om tvungen Sløjddundervisning Skolen igjennem. Skulde det nemlig vise sig, som det tør formodes, at Sløjddinteressen efterhaanden bemægtiger sig flere og flere af Drengene, ligger den Mulighed ikke fjærnt, at Sløjden bliver et Fag, som saa at sige alle Drengene optage frivilligt.

Hermed være dog ikke sagt, at Spørgsmaalet om pligtmæssig Deltagelse i Sløjden ikke bør have under fortsat Overvejelse. Navnlig er det i en Henseende

klart, at den fuldkomne Frivillighed medfører en vis Usikkerhed. Det kan nemlig, naar Sløjden er en fuldstændig fri Sag for Drengene, ikke vel undgaas, at Deltagelsen og Iveren noget beroer paa, om de Gjenstande, som det paalægges dem at udføre, interessere dem. I det Hele kan det siges, at Lysten overvejende drages mod Gjenstande, som ere til Nytte eller kunne ventes at glæde Hjemmet, men særdeles ofte er det netop Gjenstande, som det ligger over Drengenes Evne at forfærdige paa den Tid, da Lysten dertil opstaaer. Læreren, for hvem det er magtpaaliggende at fremkalde den livligst mulige Deltagelse i Sløjden, kommer da let i den Fristelse at give efter for Drengenes ubetimelige Ønske om at lave større og vanskeligere Ting i Stedet for at holde sig til en methodisk Anvendelse af de foreliggende Planer, som naturligvis i mindre Grad interessere Drengene. At der heri kan ligge en Fare for en regelmæssig fremadskridende Udvikling i Brugen af de forskjellige Stykker Værktøj og i skridtvis og planmæssig Fremgang med selve Arbejdet — det er ganske indlysende.

For Skolen her tør det siges, at den paapegede Ulempe dog ikke hidtil har været meget følelig; det er lykkedes ved en i det hele planmæssig Fremgangsmaade at holde Drengenes Interesse fangen.

Efter det her fremstillede turde Spørgsmaalet om Sløjd som tvungent Fag — i hvert Fald saaledes som Sagen praktisk har udviklet sig ved Frederiksborg lærde Skole — indtil videre begrænses til dette: Om der uden Skade for Undervisningen og Drengenes Tid iøvrigt kunde paabydes saa megen Deltagelse i Sløjdtimerne, at det allernødvendigste i Retning af methodisk Udvikling sikredes ved ganske enkelte befalede Sløjdtimer, medens man forresten, indtil sikrere praktiske Erfaringer om Sløjden som regelmæssigt Undervisningsfag vare erhvervede, lod Sløjden bestaa som frivilligt Fag.

Alt i alt tør Skolen her udtale, at den, saa langt dens Erfaringer hidtil rækker, har al Anledning til ubetinget Tilfredshed med Indførelsen af Sløjd.

Smaaskolen (Frk. Jørgensen).

I denne Afdeling er Sløjd optaget som tvungent Fag i alle Klasser med 2 ugentlige Timer i hver Klasse.

Eleverne arbejde med Lyst og Iver fra den mindste til den største. Der arbejdes efter Eva Rohdes Modelserie fra Gøteborg. Af Seriens 50 Nr. har ældste Afdeling forfærdiget alle Nr., mellemste Afdeling er naaet til Nr. 35, og yngste, der i den første Tid er øvet i at holde paa Saven og bruge den i Fyrretræ, til Nr. 20.

Gjenstandene forfærdiges af høvlede Plader. Af Værktøj benyttes kun Sav og Fil.

V.

Skolebetalingen.

1) i Statsskolen:

6te og 5te Klasse.....	12	Kr. om	Maaned.
4de —	}	10 — — —
3dje —			
2den —			
1ste —			
for Disciple fra Hillerød Kommune:			
2den Realklasse	7	— — —	
1ste —	6	— — —	

2) i Elementarskolen:

Ældste Klasse (A)	8	Kr. om	Maaned.
Næstældste Klasse (B).....	7	— — —	
Yngste Klasse (C).....	5	— — —	
men for Disciple fra Hillerød Kommune:			
(A)	6	— — —	
(B).....	5	— — —	
(C).....	4	— — —	

3) i **Smaaskolen:**

Ældste Klasse (a).....	5 Kr. om Maanedn.
men for Disciple fra Hillerød Kommune	4 — — —
De to andre Afdelinger (b og c)	4 — — —

Naar flere Brødre samtidig søge *Statsskolen*, betaler 2den Broder kun $\frac{3}{5}$, 3dje Broder $\frac{4}{5}$, 4de Broder gaar frit.

I *Elementarskolen* betaler af flere Brødre den ældste fuldt, men enhver af de andre 2 Kr. mindre om Maanedn end han ellers skulde have betalt.

I *Smaaskolen* betaler af flere Brødre den ældste fuldt, enhver af de andre 1 Kr. mindre om Maanedn.

Anm. For Disciple, hvis Forældre svare Vilkaarskat til Hillerød Kommune, betale 2den Broder 1 Kr. mindre, 3dje Broder $1\frac{1}{2}$ Kr., 4de og flere Brødre 2 Kr. mindre, uanset om de ældre Brødre gaa i *Elementarskolen* eller i 1ste og 2den Realklasse.

I *Statsskolen* betales ved Optagelsen 10 Kr. i Indskrivningspenge. I *Elementar-* og *Smaaskolen* betales intet saadant.

I *Statsskolen* betales Skolepengene et Kvartal forud, i *Elementar-* og *Smaaskolen* en Maaned forud.

I ingen af Skolens Afdelinger betales Lys- eller Brændepenge el. l.

VI.

Skolebeneficier og Legater.**A Statsskolen.***a. Skolens egne Stipendier og Fripladser.*

1. Hel Friplads (144 Kr.): J. C. N. Hempel, Ch. S. Petersen, H. N. Holch, L. S. Larsen, Johannes Madsen, Th. F. E. Jensen.
2. Hel Friplads (120 Kr.): P. C. Olsen, P. A. C. Sørensen, H. B. Hansen, C. V. G. Albertus, E. Petersen, E. Mørch, J. C. P. Graae, H. A. E. A. Bricka.

3. Halv Friplads (60 Kr.): J. M. Andersen, A. J. Fejlberg, O. C. Jensen, H. P. M. N. Hempel, Th. Høeg, G. C. Jensen, J. G. Neergaard, J. J. O. S. Hansen, N. P. N. Thyрsted, C. G. Madsen, J. Th. T. Rasmussen, C. M. Andersen, H. P. A. Hansen, H. C. West.
4. Mellemste Stipendium, at udbetale, (70 Kr. : J. K. Yde, O. J. Thuesen, H. Chr. Hansen, Chr. Olsen, J. A. Zøylner, Chr. F. A. H. Graae.
5. Laveste Stipendium, at udbetale, (40 Kr.): E. N. Holch, P. Klingberg, V. M. Haxthausen, A. V. Hammer.
6. Slagelse Stipendium, at udbetale, (70 Kr.): Th. C. Clausen, S. O. Andersen.
7. Slagelse Stipendium, at udbetale, (40 Kr.): K. A. Jensen.

b. Amtets Fripladser.

1. Halv Friplads (60 Kr.): N. Thyрsted, Th. Rasmussen, A. V. Hammer, J. P. Jensen, P. M. Müller.

c. Kommunens Fripladser.

1. Nedsættelse af Skolepenge (36 Kr.): G. Aarestrup (28 Kr.), Marius Sørensen, J. Chr. Ernst (20 Kr.), J. P. Andersen (24 Kr.).

d. Det Moltkeske Legat (80 Kr.)

M. P. Tuxen og E. Petersen.

e. Det Treschowske Legat (100 Kr.)

J. Madsen.

f. Legatum Bendtsenianum (40 Kr.)

V. Foldberg.

B Elementarskolen.

a. Amtets Fripladser.

1. Halv Friplads (48 Kr.): E. Hammer, H. Hansen, N. Chr. Andersen.
2. Halv Friplads (42 Kr.): A. N. P. Jensen.

b. Kommunens Fripladser.

1. Nedsættelse i Skolepenge (36 Kr.): C. Jørgensen, P. G. Poulsen. C. Chr. Andersen (20 Kr.).

c. Bestyrelsens Fripladser og Understøttelser.

1. Hel Friplads (72 Kr.): A. Hendriksen.
2. Hel Friplads (60 Kr.): E. Kieler.
3. Hel Friplads (48 Kr.): H. Hendriksen.
4. Nedsættelse i Skolepenge (24 Kr.): C. Christensen, (24½ Kr.): C. Jensen fra 1ste Januar til 31te Juli.

C. Smaaskolen.

1. Hel Friplads (48 Kr.): H. Henriksen, S. J. E. Andersen.
2. Nedsættelse i Skolepenge (12 Kr.): R. Andersen, Christensen.

VII.

Udtog af Skolens Regnskab for Finantsaaret 1888—89.

Indtægt:

1. Beholdning fra Regnskabet 18 ⁸⁷ / ₈₈ ..	4,917 Kr. 42 Ø.
2. Tiendeindtægter	6,372 — 14 —
3. Renter af Skolens Kapitaler	5,360 — 68 —
4. Skolekontingenter	11,121 — » —
5. Indtægt af Hospitaler	600 — » —
6. Lejeindtægt af Skolelokaler	200 — » —
7. Tilskud af Skolefonden	21,500 — » —
8. Indeholdt til Præmier til Livrenteanstalten	1,431 — 95 —

Summa Indtægt... 51,503 Kr. 19 Ø.

Naar Udgiften fradrages med... 47,093 — 30 —

bliver Kassebeholdningen den ³¹/₃89... 4,409 Kr. 89 Ø.

Udgift:

2a.	Gager til Skolens faste Lærere...	25,887 Kr. 32 Ø.
b.	Inspektør og Bibliothekar	300 — » —
c.	Pedellen	600 — » —
d.	Lønningstillæg	4,059 — » —
3.	Timebetaling	6,686 — 64 —
4.	Pensioner	2,312 — 16 —
5.	Bibliotheket	762 — 24 —
6a.	Bygningernes Vedligeholdelse....	642 — 92 —
b.	Lejeudgift til Svømmeflaade	150 — » —
c ₁ .	Inventariets Vedligeholdelse	474 — 87 —
c ₂ .	Sløjdskolen	239 — 35 —
7a.	Brændsel	954 — 72 —
b.	Belysning	99 — 77 —
8.	Skatter og Afgifter	259 — 54 —
9.	Regnskabsføringen	680 — » —
12b.	Rengjøringen	493 — 66 —
c.	Porto, Protokoller, Skrivemateriale	331 — 71 —
d.	Program og Skolehøjtideligheder.	490 — 78 —
e.	Andre Udgifter	123 — 2 —
13.	Riffelskydning	98 — 85 —
	Præmier til Livrenteanstalten....	1,431 — 95 —
	Decisionsposters Berigtigelse	14 — 80 —
	Summa Udgift... ..	<u>47,093 Kr. 30 Ø.</u>

Stipendiekassen 1888—89.

Indtægt:

1.	Renter af Stipendiefondens Midler.	600 Kr. 10 Ø.
2.	Uddrag af Frederiksborg Amt Sparekasse	323 — 83 —
3.	Refusion	91 — 62 —
	Summa Indtægt... ..	<u>1,015 Kr. 55 Ø.</u>

Udgift:

1.	Udbetalte Stipendier	510 Kr. » Ø.
2.	Indsat i Sparekassen	491 — 72 —
3.	Regnskabsførerens Procenter	13 — 83 —
	Summa Udgift... ..	<u>1,015 Kr. 55 Ø.</u>

VIII.

**Fortegnelse over de i Aaret 1888—89 i Skolebibliotheket
indsatte Bøger.**

(De med † betegnede Bøger ere Gaver, de med * betegnede Bøger
ere kjøbte paa Auktioner.)

- †O. H. Aagaard: Historisk Repetitionsplan til Brug ved den sidste afsluttende Undervisning i de lærde Skolers VI (V) og IV Klasse. 1889.
- Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie, udg. af det kgl. nordiske Oldskriftselskab ved Chr. Bruun. 1888. II. Række. 3. B. 1—4 H.
- Acta Mathematica, Journal redigé par P. G. Mittag-Leffler. 1888—89. 11: 3, 4., — 12: 1—2.
- Alfabetisk ordnet Ordsamling til Indøvelse af den ved ministeriel Kundgjørelse af 24de Juli 1888 anordnede nye Retskrivning. 1889.
- †A. Andersen: Latinsk Læsebog. 1888.
- D. Andersen og C. Blinkenberg: Dansk Lydskrift. 1888.
- Annal. der Physik und Chemie, herausg. v. G. Wiedemann. 1888. 5—12 H. 1889. 1—5 H.
- †C. v. Arenstorff: Generalerne Friederich und Carl v. Arenstorff. 1889.
- Arkiv for nord. Filologi, udg. af G. Storm. 5. B. 1888. 1889. 1. B. 1—3. H.
- P. Barfod: Kong Christian den IX. Spredte Træk til et Livsbillede. 1888.
- C. Barüel: Fransk Skolegrammatik. 1888.
- †Beretning om Kong Frederik VII.'s Stiftelse for hjælpeløse Pigebørn, især af Almuen (f. Aaret 1887).
- †Beretning om den polytekniske Lærestalt 1887—88.
- †Beretn. om det nord. Gabelsberger-Stenografmøde 1888.
- †J. M. Berg: Dyrerigets Naturhistorie, beregnet paa den første Undervisning. 1888.
- †C. Bille: Dansk Sprog, Stil og Retskrivning. 1889.
— Retskrivnings-Spørgsmaalet.
- V. Birkedal: De lukkede Sunde. 1888. (Nr. 1.)
- C. Bock: Templer og Elefanter. Rejseskildr. fra Siam. 1884.
- †J. Boesen: Nordisk Gudelære. 1888.

- G. Brandes: Indtryk fra Rusland. 1887.
 — Indtryk fra Polen. 1888.
- C. F. Bricka: Dansk biografisk Lexikon. 1888—89 (10—21 H.).
- E. Christensen: Broder Rus. Skuespil. 1888.
- P. Dahlberg: Større Lærebog i Geografi. 1888.
- Danmarks Statistik. Sammændrag af statist. Oplysn. om Kongeriget Danmark, udg. af det statist. Bureau. 1887—88 (1—3 B.).
- †Danmarks Lærerforenings Medlemsblad. 1889 (Nr. 1—6).
- Danske Magazin, udg. af det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog. 1888. 5. Række. 1. B. 3—4 H.
- C. Dickens: David Copperfield. 1888 (3—4 B.).
- J. Eberlin: Frederiksberg. 1888.
- K. Erslev: Aktstykker til Rigsraadets Historie. 1888 (2 B. 2. H., 3 B. 1 H.).
- M. Goldschmidt: Smaa Skildringer. 1887.
- J. Grimm u. W. Grimm: Deutsches Wörterbuch. 1888—89 (7 B. 11—12 Liefer).
- †N. Grøterud: Kortfattet græsk Grammatik. 1888.
- J. Halvorsen: Norsk Forfatterlexikon. 1888 (20—21 H.).
- H. Hansen: Udvalgte engl. Digte. 1888.
- S. Mørk-Hansen: Naturen og Mennesket. Illust. Maanedsskrift. 1889 (Jan.—April).
- Historisk Arkiv, Maanedsskrift, udg. af Fr. Granzow & S. B. Thrige. 1888 (3—12 H.).
- H. P. Holst: Religionsundervisningens Stilling i vore Skoler. 1888.
- C. Hude: Commentarii critici ad Thucydidem pertinentes. 1888.
- H. Ibsen: Fruen fra Havet. 1888.
- J. P. Jacobsen: Samlede Skrifter. (1—2 B.) 1888.
- E. Jessen: Cultusministeriel Orthografi. 1889.
- A. D. Jørgensen: Johannes Ewald. 1888.
- S. Kjær: Norges Land og Folk. 1888 (2det B.).
- Kongl. Hof- og Statskalender for Kongeriget Danmark for Aaret 1889, udg. af S. Hennings.
- Th. Köhl: Fysiske Fortegninger.
- C. Brøchner-Larsen: Svar til Hr. Ernst v. d. Recke. 1888.
- Litteratur-Revue, Tidsskrift, udg. af Sprogselskabet.

- 1888 (III. Kvartal, Nr. 4—13). 1889 (IV. Kvartal, II. Aarg., Nr. 1—5).
- T. Lund: Danmark-Norges indre Historie i det 16de Aarh. 1888. (9de Bog.)
- †N. Matzen: Hovedregningsopgaver. 1888 (1—4 H.).
— Facitliste. 1888.
- R. Meister: Die griechischen Dialekte. 1889.
- †S. Mohr: Mindre tysk Grammatik. 1887.
- J. Müller: Handbuch d. klass. Altertumswissenschaft. 1888 (9—13 Halvb.)
- †O. Münster: Fransk Grammatik til Skolebrug. Med særligt Hensyn til Præliminærexamen. 1889.
- A. Mussafia: Italien. Sprachlehre. 1885.
- †Fabricius-Møller: Letfåttelig Lærebog i det engl. Sprog. 1884 (2den Udg.).
- †H. J. Møller: Jacob Møller og hans Slægt. 1889.
- Fr. Neue: Formenlehre d. latein. Sprache. 1887 (1. B., 2. B. 1—4 H.)
— Formenlehre d. latein. Sprache. 1877. (Register).
- O. Nielsen: Kjøbenhavn i Aarene 1660—99. 1888 (1—2 H.)
- A. Paulsen: Den jødiske Bevægelse i Sydrusland. 1886.
- Petermann: Mitteilungen aus J. Perths geograph. Anstalt. 1888 (34 B. 5—12 H.) 1889 (35 B. 1—3 H.)
- J. Rabinoritschs Levned. 1887.
- E. v. d. Recke: Store og smaa Bogstaver. 1888.
- Revue des deux mondes. 1888 (Maj—Decbr.). 1889 (Jan.—Maj).
- H. M. Rosenørn: Grev Gert af Holsten. 1888 (9—10 H.)
- †V. Røgind: Vejledn. til Løsning af geometriske Opgaver. 1888.
- T. Skat-Rørdam: Det nye Testamente, oversat med Anmærkn. til Oplysn. for kristne Lægfolk. 1889 (4 H.)
- Saml. til jydsk Topografi og Historie. 1888 (2 R. 1. B. 4—6 H.).
- †Fr. Sand: Fortegnelse over Aarstallene i Blochs Lærebog i Historie. 1888 (3dje Oplag).
- D. Sanders: Handwörterbuch d. deutschen Sprache. 1888.
- †A. P. J. Scheuer: Oversigt over den latinske Grammatiks vigtigste Regler. 1889.
- L. Schrøder: A. Oehlschläger og den romant. Skole. 1888.

- H. Schwanenflügel: Hist. Lærebog til Brug ved den højre Undervisning. 1888 (1—2 R.)
- L. A. Seneca Rhetor. ed. H. Müller. 1887.
- †Skoleatlas. (Afrika). D. C. Brix og J. Jensen. 1888.
- Skrifter, udg. af Selskabet til hist. Kildeskrifters Oversættelse. 1888 (49—51 H.)
- Smaastykker, udg. af Selskabet til Folkeoplysningens Fremme. 1888 (14 B. 6. H., 15 B. 1—4 H.)
- G. C. Smidt: Særegenheder i den græske Ordføjningslære. 1888.
- L. Staal: La Littérature française. 1878 (1—5 vol.). 2 Exempl.
- J. Steenstrup: Den danske Bonde og Friheden. 1888.
- Historieskrivningen i Danmark i det XIX. Aarh. 1889.
- Bonden og Universitetet. 1888.
- H. D. Lind: Fra det virkelige Liv. 250 Fortællinger. 1888 (1—4 H.)
- †L. Strømman: Dampkedel og Dampvogn. 1888.
- Studentersamfundets Smaaskrifter. 1888—89 (Nr. 68—85).
- A. Thorsøe: Kong Frederik VII.'s Regjering. 1888 (2den Del.)
- Tidsskrift, nordisk, för Vetenskap, Konst och Industri, utg. af Letterstedska Föreningen. 1888 (3—6 H.). 1889 (1—2 H.).
- for Physik og Chemi, udg. af A. Thomsen. 1888 (9 B. 4—12 H.). 1889 (10 B. 1—3 H.).
- historisk, udg. af den danske hist. Forening ved C. Bricka. 1888 (1 B. 2—3 H.).
- Indholdsfortegnelse til hist. Tidsskrift. (1—5 Række).
- nordisk, för Filologi. 1888 (1—6 H.)
- Tilskueren, Maanedsskrift udg. af N. Neergaard. 1888 (April—Decbr.). 1889 (Jan.—Marts).
- L. Tolstoj: Livsspørgsmaal. 1888.
- †Udsigt over det filolog.-hist. Selskabs Virksomhed fra Oktbr. 1885—Oktbr. 1887, udg. 1888.
- Vor Ungdom, Tidsskrift, udg. af H. Trier og P. Voss. 1888 (4—6 H.). 1889 (1—2 H.)
- H. Weitemeyer: Danmarks Geografi. 1889.
- H. Wulff: Aalborgs Stifts Historie. 1888 (2—4 H.).
- Zeitschrift für das höhere Unterrichtswesen Deutschland. Herausg. v. H. A. Weiske. 1889. Nr. 1—22.

†A. Zoffmann: Planteschema. 1889.

Zoologia Danica, udg. af H. J. Hansen. 1888 (6. H.).

Den naturhistoriske Samling har modtaget følgende Forøgelse:

Ved Kjøb: Kraniet af en Bavian, en Rødkælk, en Blaakælk, en Kvækerfinke, en Spætmejse, en Papegøje, en brun Tudse, en broget Tudse, en Strandtudse, en Alligator, en Landsalamander.

Ved Gave: fra Discipel L. Bech: 1 Herkulesbille, 1 Bændelorm. Fra Discipel H. Clausen: 1 Par Hjortetakker. Fra Discipel H. Wedell: 1 Fyrsvamp. Fra Discipel S. Brammer Stenøxe fra Sølager Kjøkkenmødding. Fra Discipel C. Brammer en Eremitkrebs m. m. i Glas.

IX.

Regler for Skolens daglige Orden.

1) Disciplene møde paa Skolen idetmindste 5 Minuter før Undervisningens Begyndelse.

2) Ingen Discipel maa forlade Skolen i Skoletiden uden Rektors Tilladelse.

3) Paa Vejen til og fra Skolen skulle Disciplene opføre sig sømmelig, ikke indlade sig i Kiv indbyrdes eller med andre Drengene, men begive sig lige til Skolen eller Hjemmet.

4) De skriftlige Arbejder, som ere forfattede hjemme, skulle Disciplene strax om Morgenen, inden de gaa op i Klassen, lægge i det ved Indgangen staaende Skab.

5) Disciplene skulle hver Dag i deres Pennalhuse medbringe de til Skrivning, Regning og Tegning fornødne Sager.

6) Alle deres Skolebøger skulle være forsynede med tydeligt Navn eller Mærke, lige-

ledes deres Gymnastiksko, Madkasse, Pennalhus, Lommetørklæde o. l.

7) Knive maa kun tages frem i Klassen, naar der er nødvendig Brug for dem, og aldeles ikke paa Legepladsen.

8) Disciplene maa ikke drive Handel med hinanden paa Skolen eller medbringe uvedkommende Bøger, Billeder el. desl.

9) Naar en Time er ude, forlade Disciplene dog ikke deres Pladser, førend Læreren har givet Tegn til Optrud.

10) Al Støj eller unødvendigt Ophold paa Trapper eller Gange er forbudt.

11) Naar Klokken ringer efter Friminutterne, samler hver Klasse sig og gaar, naar Turen kommer til den, stille op i sit Værelse.

12) Disciplene maa ikke uden Tilladelse gaa ind i en dem uvedkommende Klasse.

13) Disciplene maa i Timerne ikke have Hænderne i Lommen eller under Bordet.

14) Duxen passer paa Klasseprotokollen og bringer de skriftlige Arbejder hjem til Læreren; den næstøverste hjælper ham. Han indfører hver Dag Lektierne i Lektiebogen.

Den hver Dag vekslede Ordensdux sørger for, at Kridt og Svamp er i sin Orden. Han fremlægger Skrivebøger, Tegnebøger og Tavler paa hver Discipels Plads, førend Skrive-, Tegne- eller Regnetimen begynder, og henlægger dem atter ved Timens Ophør i Skabet.

I Fritiden mellem hver Time tager han alle Papirstumper o. l. op fra Gulvet og lægger dem i Kassen.

15) Ved Skoletidens Ophør forlade Disciplene rolig deres Klasse og Skolegaarden, medtagende deres Bøger og øvrige Sager.

Dog forblive de Disciple, der i Dagens Løb have givet Anledning til Anke, i Klassen under Duxens Tilsyn, indtil Rektor er kommen tilstede og har undersøgt deres Forhold.

16) Duxen er den sidste, der forlader Klassen. Han maa sørge for, at alle Blækhusene ere lukkede. Hvis nogen Discipel har glemmt Bøger, Pennalhus e. l., leverer Duxen det til den tilstedeværende Inspektør.

17) Disciplene skulle medbringe Seddel fra Hjemmet, naar de ikke maa komme ned paa Legepladsen eller for en Tid ikke skulle deltage i Undervisning i Gymnastik eller Sang. Dog er Attest fra en Læge nødvendig, hvis Discipelen i længere Tid eller for bestandig vil være fri herfor.

X.

Ministeriet har fastsat følgende Regler, som de offentlige lærde Skoler skulle følge ved indtrædende Sygdomstilfælde i Disciplenes Hjem:

1) Under ordinære Forhold vil en Mæslingeepidemi ikke medføre Nødvendigheden af at foretage Foranstaltninger fra Skolens Side eller af at nægte at modtage Børn fra Hjem, hvor Sygdommen er brudt ud, men det maa overlades Forældrene selv, hvis de ønske det, at holde Børnene fra Skolen for at sikre dem mod den Smitte, der mulig kunde paaføres dem i Skolen.

Skulde Epidemien blive ondartet, maa de overordenlige Forholdsregler, der bør tages, udgaa fra Myndigheders paa Sundhedsvæsenets Omraade.

Det samme gjælder om Kighoste, Skaalkopper, Rødlinger (røde Hunde), Faarresyge, Influenza, tyfoid og gastrisk Feber.

2) Hvad angaar Skarlagensfeber, da bør de Disciple — ligesom ogsaa Lærere —, i hvis Hjem der findes Patienter med denne Sygdom, selv i den mildeste Form, formenes Adgang til Skolen, indtil de medbringe Lægeattest for, at hverken de selv, deres Klædningsstykker eller Gjenstande, som medføres i Skolen, kunne antages at medbringe Smitte.

Disse Regler blive ogsaa at følge overfor ondartede Hals sygdomme, Blodgang, exanthematisk Tyfus og Kopper.

3) Med Hensyn til den ondartede Betændelse i Øjets Bindehinde vil det være at iagttage, at saavel den Discipel, i hvis Hjem Sygdommen hersker, som hans Klassekammerater mindst to Gange ugentlig underkastes en Øjenvisitation til Sikkerhed for, at ingen af dem er bleven angreben af Sygdommen.

Ministeriet maa derhos, naar en Epidemi er udbrudt i Byen, anse det for ønskeligt, at Skolens Rektor offentlig opfordrer de Familjer, som have Disciple i Skolen, til, saasnart Sygdommen viser sig i Hjemmet, derom at gjøre Anmeldelse for ham. Skulde der opstaa Tvivl om, hvorvidt Sygdommen skal henregnes til den ene eller anden af de ovennævnte Kategorier, eller der skulde blive Spørgsmaal om Tilstrækkeligheden af de trufne Foranstaltninger til at fjerne Disciplen fra al Omgang med de Syge i Hjemmet, maa Ministeriet henvise Rektoren til at konferere om Sagen med Fysikus eller Stadslægen.

Det er en Selvfølge, at hvis en Discipel skulde møde paa Skolen angreben af en af ovennævnte Sygdomme, eller Tvivl derom opstaar, har Rektor strax at hjemsende ham og ikke paany medtage ham uden fornøden Lægeattest.

XI.

I det nye Skoleaar 1889—90 bruges følgende Bøger:

(*Disciplene anmodes om ikke at skrive deres Navn i de nye Bøger, førend de have vist disse til deres Faglærere.*)

A Statsskolen.

VI. og V. Kl. *Modersmaal*: Rønnings Literaturhistorie. — VI. og V. Kl.: *Latin*: Horats ved Lembke; Seneca ved Gertz; Tacitus' Historiæ ved Heræus (3dje Udg.); Madvigs carmina selecta; Thomsens romerske Antikviteter. *Græsk*: Thriges Udvalg af Platon; Bergs Udvalg af Herodot; Homers Iliade og Odysse; Christensens græske Antikviteter. Et latinsk og et græsk Lexikon. *Fransk*: Michelsens og Barüels Franske Læsestykker; Gjeddes franske Stiløvelser. *Historie*: Thriges og Blochs Lærebøger i Historie; Bergs Atlas. *Engelsk*: Listovs

Ledetraad, Afdl. I. og II.; Listovs Læsestykker, II. Afdl. (sidste Udg.). For VI. Kl. alene: Listovs Udvalg af engelske Forfatteres Værker, II. *Oldnordisk*: Wimmers oldn. Grammatik og Læsebog (2den Udg.). *Naturlære*: VI. Kl. K. Schmidts Naturlære og Jørgensens Astronomi. V. Kl. Prytz' Naturlære. *Religion*: det nye Testamente paa Dansk.

IV. st. Kl. Latin og Græsk: Stykker af forskellige Forfattere efter nærmere Bestemmelse. Madvigs latinske Grammatik og græske Syntax. Iversens lat. Stiløvelser, 2den Udg. Bergs græske Formlære og Ordbog. C. Thomsens romerske Stats- og Privatliv. Fransk: Borrings Études (Alt sidste Udg.). Tysk: Jürs & Rungs deutsche Dichter. P. Hjorts tyske Læsebog. Kapers tyske Grammatik. Julius Petersens Arithmetik, 1ste og 2den Del, sammes Geometri. Lalandes Logarithmer. Bergs Opgaver, 1. Lützens Zoologi Nr. 2. Strøms kortfattet Plantelære (sidste Udg.). Blochs Lærebog i Historie, 1.—2. D. Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas. Holtens Naturlære. Bergs Atlas over den gamle Verden.

IV. Realkl. Fransk: Borrings Études (sidste Udg.). Tysk: Jürs & Rungs deutsche Dichter. P. Hjorts tyske Læsebog. Kapers tyske Grammatik (sidste Udg.). Julius Petersens Arithmetik, 1ste og 2den Del, sammes Geometri. Lalandes Logarithmer. Bergs Opgaver I. Lützens Zoologi Nr. 2. Strøms kortfattet Plantelære (sidste Udg.). Blochs Lærebog i Historie, 1.—2. Del. Granzows Geografi. Bergs Atlas over den gamle Verden. Et Atlas. Holtens Naturlære. Listovs Udvalg af engelske Forfattere. Hefte I. Bojesens danske Sproglære.

III. st. Kl. Latin: Ciceros Taler (Madvigs sidste Udg.). Cæsar b. Gall. ed. K. H. Whitte (2den Udgave). Iversens latinske Stiløvelser (2den Udgave). Madvigs latinske Grammatik. Græsk: Bergs Forskole og Læsebog, sammes græske Formlære (sidste Udgave). Thomsens romerske Antikviteter, Jensens latinske, Bergs græske Ordbog. Et dansk Test., Balslevs Katechismusforklaring, Assens's mindre Bibelhistorie. Arntzens og Thorsteinsons nordiske Mythologi. Julius Petersens Arithmetik, I. og II. Del, sammes Geometri. Bergs Opgaver, I. Lalandes Logarithmer. Borrings Læsebog for Mellemlasrerne. Michelsens franske Stiløvelser, I. Afd. (sidste Udg.). Hjorts tyske Læsebog, prosaiske

Del (sidste Udg.). Kapers Grammatik (sidste Udg.). Lützens Zoologi Nr. 2. Strøms Begyndelsesgrunde i Plantelæren (sidste Udg.). Holtens Naturlære. Blochs Lærebog i Historie, 2den Del. Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden.

III. Realkl. Et dansk Testament, Balslevs Katechismusforklaring, Assens's mindre Bibelhistorie. Arntzens og Thorsteinsons nordiske Mythologi. Julius Petersens Arithmetik, 1—2 Del, sammes Geometri. Bergs Opgaver I. Lalandes Logarithmer. Borrings Læsebog for Mellemklasser (sidste Udg.). Michelsens franske Stiløvelser, I. Afd. Hjorts tyske Læsebog, prosaiske Del (sidste Udg.). Kapers Grammatik (sidste Udg.). Toepfers Udvalg. Engelsk: Listovs Læsestykker, Afd. II. Blochs Lærebog i Historie, 2den Del. Granzows Geografi Nr. 2. Lützens Zoologi Nr. 2. Strøms Begyndelsesgrunde i Plantelæren (sidste Udg.). Holtens Naturlære. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden.

II. st. Kl. Iversens Stiløvelser, 2den Udg.; Madvigs latinske Grammatik, Jensens latinske Ordbog. Dansk Ny Test. Balslevs Katechismusforklaring. Assens's mindre Bibelhistorie. Bojesens danske Grammatik. Borrings franske Læsebog for Mellemklasser, Michelsens Stiløvelser, Afd. I. Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne. Kapers Grammatik (sidste Udgave). Julius Petersens Arithmetik I. og II. Del, sammes Geometri. Bergs Opgaver, I. Lützens Zoologi Nr. 2. Brickas Lærebog i Historie, I. Del. Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden.

II. Realkl. Dansk Ny Testamente. Balslevs Katechismusforklaring. Assens's mindre Bibelhistorie. Bojesens danske Grammatik. Borrings franske Læsebog for Mellemklasser (sidste Udg.). Michelsens Stiløvelser, Afd. I. Kapers tyske Læsebog for Mellemklasser; sammes tyske Grammatik (sidste Udg.). Engelsk: Listovs Ledetraad, Afd. II.; sammes Læsebog, Afd. I. Julius Petersens Arithmetik, 1—2 Del; sammes Geometri. Brickas Lærebog i Historie, I. Del. Granzows Geografi Nr. 2. Lützens Zoologi Nr. 2. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden.

I. st. Kl. Forchhammers lat. Læsebog (sidste Udg.). Madvigs latinske Grammatik (sidste Udg.). Et dansk Ny Test. Assens's mindre Bibellhistorie. Balslevs Kate-

chismusforklaring. Dansk Læsebog af Agerskov, Nørregaard og Strøm, 3. H. Bojesens danske Grammatik. Kapers tyske Læsebog for Mellemlasserne. Sammes tyske Stiløvelser for Begyndere. Kapers Grammatik (sidste Udg.). Listovs franske Elementarbog I. Borrings Manuels de la langue fr. I. Brickas Lærebog i Historie, I. D. Granzows Geografi Nr. 2. Bergs Atlas over den gamle Verden. Julius Petersens Arithmetik I. Del og sammes Geometri. Hansens Regnebog, III. D. Lützens Zoologi Nr. 2. Skolens Lovsangbog, 3dje Udg. og Karakterbog.

I. Realkl. Et dansk Ny Testamente, Assens's mindre Bibelhistorie. Balslevs Katechismusforklaring. Dansk Læsebog af Agerskov, Nørregaard og Strøm, 3dje Del. Bojesens danske Grammatik. Kapers tyske Læsebog for Mellemlasser. Sammes tyske Stiløvelser for Begyndere og Grammatik (sidste Udg.). Listovs franske Elementarbog I. Borrings Manuels de la langue fr., Jungs franske Grammatik. Engelsk: Løkke: Engelsk Læsebog for Begyndere. Rossings lille engelske Formlære (sidste Udg.). Brickas Lærebog i Historie, 1ste Del. Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden. Lützens Zoologi Nr. 2. Julius Petersens Arithmetik, 1ste D.; sammes Geometri. Hansens Regnebog, 3dje Del. Skolens Lovsangbog, 3dje Udg., og Karakterbog.

B Elementarskolen.

Klasse III. Funch, Røgind og Warburgs danske Læsebog (sidste Udg.); Texter til tostemmige Fædrelandssange af V. Saane; Kapers tyske Læsebog for Mellemlasser; Kapers tyske Grammatik (sidste Udg.); Michelsen: Fransk for Begyndere; Brickas Nordens Historie sidste Udgave (første Udgave kan ikke bruges mere); Granzows lille Geografi (sidste Udg.); Lützens Naturhistorie Nr. 2; Balslevs Bibelhistorie (sidste Udg.) og Luthers lille Katechismus; Schultz: Regnebog for Elementarskolen; Et Atlas; Skolens Lovsangbog og Karakterbog.

Kl. II. Funch, Røgind og Warburgs danske Læsebog (sidste Udg.); *Texter til Fædrelandssange* af V. Sanne; *Tysk Læsebog for de første Begyndere* af Kaper og Simonsen; *Brickas Nordens Historie* (sidste Udg.); *Granzows lille Geografi* (sidste Udg.); *Feddersens »100 Dyr«*; *Balslevs Bibelhistorie* (sidste Udg.); *Schultz: Regnebog for Elementarskolen*; *Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie*; et Atlas; *Skolens Lovsangbog og Karakterbog*.

Kl. I. Dansk Læsebog af Funch, Røgind og Warburg (sidste Udg.); *Texter til Fædrelandssange* af V. Sanne; *Tysk Læsebog for de første Begyndere* af Kaper og Simonsen; *Brickas Nordens Historie* (sidste Udg.); *Granzows lille Geografi for de første Begyndere* (sidste Udg.); *Balslevs Bibelhistorie* (sidste Udg.); *Schultz's Regnebog for Smaaskolen og Elementarskolen*; *Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie*; *Feddersens »100 Dyr«*; et Atlas; *Skolens Lovsangbog og Karakterbog*.

C. Smaaskolen.

Ældste Afdeling. Dansk Læsebog ved Joakim Larsen, 2den Del, A. *Børnesange og Lege*, samlede af M. E. Mathiesen. *Balslevs Bibelhistorie*. *Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie*. En Tabel. Et Atlas. *Schultz's Regnebog for Smaaskolen*.

Mellemste Afdeling. *Bredsdorffs Læsebog* (sidste Udgave). *Børnesange og Lege*, samlede af M. E. Mathiesen. *Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie*. En Tabel. *Schultz's Regnebog for Smaaskolen*. *Danmarks Kort*.

Yngste Afdeling. *Bredsdorffs Billed-ABC*. En Tabel. En Tavle.

XII.

Tidstavle for Prøverne.

A. Afgangsprøverne.

1. Den skriftlige Afgangsprøve.

Torsdag den 13de Juni.			Kl.	Tid.	Fag.
Kl.	Tid.	Fag.	5.	8—12.	Fransk Stil.
6.	8—12.	Dansk Stil, bunden Opg.	4. St.	8—12.	Geometri.
5.	8—12.	Dansk Stil, bunden Opg.	4. R.	8—12.	—
4. St.	8—12.	Dansk Stil.	6.	4—8.	Dansk Stil, fri Opgave.
4. R.	8—12.	—	5.	4—8.	Dansk Stil, fri Opgave:
6.	4—8.	Overs. f. Lat.	4. R.	4—8.	Oversættelse f. Engelsk.
5.	4—8.	—			
4. St.	4—8.	Arithmetik.			
4. R.	4—8.	—			
Fredag den 14de Juni.					
6.	8—12.	Fransk Stil.			
Lørdag den 15de Juni.					
			4. St.	8—12.	Latinsk Stil.
			4. R.	8—12.	Prakt. Regn.

2. Den mundtlige Afgangsprøve.

Onsdag den 19de Juni.			Kl.	Tid.	Fag.
Kl.	Tid.	Fag.	4. R.	8.	Historie.
6.	5 ¹ / ₂ .	Dansk og Oldn.	4. St.	9.	Tysk.
			6.	4.	Historie.
Torsdag den 20de Juni.					
6.	8.	Latin.			
4. St.	11.	—			
4. R.	3.	Tysk.			
6.	5.	Græsk.			
Fredag den 21de Juni.					
6.	8.	Tysk.			
Lørdag den 22de Juni.					
			4. St.	10.	Naturhistorie.
			4. R.	3.	—
Torsdag den 27de Juni.					
6.	6.	Engelsk.			

Fredag den 28de Juni.

Kl.	Tid.	Fag.
4.R.	8.	Engelsk.
4.St.	8.	Mathematik.

Mandag den 1ste Juli.

6.	5.	Fransk.
4.St.	5.	Historie.
4.R.	7.	Fransk.

Torsdag den 4de Juli.

6.	1 $\frac{1}{2}$.	Naturkære.
4.R.	4 $\frac{1}{2}$.	—

Fredag den 5te Juli.

4.St.	8.	Fransk.
-------	----	---------

Lørdag den 6te Juli.

Kl.	Tid.	Fag.
4.R.	8.	Dansk.
4.St.	5.	Geografi.

Mandag den 8de Juli.

4.R.	8.	Mathematik.
------	----	-------------

Tirsdag den 9de Juli.

4.St.	8.	Græsk.
-------	----	--------

Onsdag den 10de Juli.

4.R.	8.	Geografi.
4.St.	8.	Dansk.

B. Aarsprøverne.*1. Skriftlig Aarsprøve.***Tirsdag den 25de Juni.**

Kl.	Tid.	Fag.
3.St.	8—11.	Dansk Stil.
3.R.	8—11.	—
2.St.	8—11.	Regning.
2.R.	8—11.	—
1.St.	8—11.	Dansk Stil.
1.R. ₁	8—11.	—
1.R. ₂	8—11.	—
A. ₁	8—10.	—
A. ₂	8—10.	—
B.	8—10.	—
C.	8—10.	—
1.St.	12—2.	Latinsk Stil.
1.R. ₁	12—2.	Engelsk Stil.
R. ₂	12—2.	—
A. ₁	11—2.	Regning.
A. ₂	11—2.	—
B.	11—1.	—
C.	11—1.	—
3.St.	4—7.	Arithmetik.
3.R.	4—7.	—

Kl.	Tid.	Fag.
2.St.	4—7.	Tysk Version.
2.R.	4—7.	—
1.St.	4—6.	—
1.R. ₁	4—6.	—
1.R. ₂	4—6.	—

Onsdag den 26de Juni.

4.St.	8—11.	Fransk Stil.
3.St.	8—11.	Lat. Version.
3.R.	8—11.	Eng. Version.
2.St.	8—10.	Arithmetik.
2.R.	8—10.	—
1.St.	8—10.	—
1.R. ₁	8—10.	—
1.R. ₂	8—10.	—
A. ₁	8—10.	Diktat.
A. ₂	8—10.	—
3.R.	12—2.	Regning.
2.St.	12—2.	Lat. Version.
3.St.	4—7.	Geometri.
3.R.	4—7.	—
2.St.	4—7.	Latinsk Stil.

Kl.	Tid.	Fag.
2. R.	4—7.	Engelsk Stil.
1. St.	4—6.	Fransk Stil.
1. R.	4—6.	—
1. r.	4—6.	Dansk Stil ₂ .

Torsdag den 27de Juni.

4. St.	8—11.	Lat. Version.
3. St.	8—11.	Latinsk Stil.
3. R.	8—11.	Tysk Version.
2. St.	8—11.	Geometri.
2. R.	8—11.	—

Kl.	Tid.	Fag.
1. St.	8—11.	Regning.
1. R. ₁	8—11.	—
1. R. ₂	8—11.	—
2. St.	12—2.	Fransk Stil.
2. R.	12—2.	—
2. r.	12—2.	Dansk Stil ₂ .
3. St.	4—7.	Fransk Stil.
3. R.	4—7.	—
3. r.	4—7.	Dansk Stil ₂ .
2. St.	4—7.	Dansk Stil.
2. R.	4—7.	—

2. Mundtlig Aarsprøve.

Lørdag den 29de Juni.

Kl.	Tid.	Fag.
5.	8.	Dansk og Oldn.
3. St.	8.	Fransk.
2. R.	8.	Arithmetik.
1. St.	8.	Geografi.
3. R.	12.	Tysk.
2. St.	12.	Religion.
1. R. ₁	12.	Arithmetik.
3. St.	5.	Latin.
2. R.	5.	Fransk.
2. r.	5.	Naturlære.
1. R. ₂	5.	Tysk.

Mandag den 1ste Juli

5.	8.	Latin.
3. R.	8.	Engelsk.
2. St.	8.	Geografi.
1. R. ₂	8.	Arithmetik.
3. St.	12.	Religion.
2. R.	12.	Geometri.
1. St.	12.	Tysk.
1. R. ₁	5.	Naturhistorie.

Tirsdag den 2den Juli.

5.	8.	Historie.
3. R.	8.	Arithmetik.
2. St.	8.	Naturhistorie.

Kl.	Tid.	Fag.
1. R. ₁	8.	Tysk.
3. St.	12.	Naturhistorie.
2. R.	12.	Engelsk.
1. St.	12.	Arithmetik.
2. R.	5.	Dansk.
1. R. ₁	5.	Historie.
1. R. ₂	5.	Engelsk.

Onsdag den 3dje Juli.

3. R.	8.	Geometri.
2. St.	8.	Fransk.
1. St.	8.	Latin.
1. R. ₂	8.	Dansk.
A. ₁	8.	Naturhistorie.
B. ₁	8.	Dansk.
3. R.	12.	Religion.
2. St.	12.	Arithmetik.
1. St.	12.	Dansk.
A. _{2a}	12.	Geografi.
B. ₂	12.	Religion.
C. ₁	12.	Tysk.
3. St.	5.	Græsk.
2. R.	5.	Geografi.
1. R. ₁	5.	Engelsk.
A. _{2b}	5.	Religion.
C. ₂	5.	Historie.

Torsdag den 4de Juli.

Kl.	Tid.	Fag.
5.	8.	Græsk.
3.R.	8.	Fransk.
2.R.	8.	Tysk.
A ₁ .	8.	Historie.
A _{2a}	8.	Regning.
C ₂	8.	Tysk.
3.St.	12.	Tysk.
1.R. ₁	12.	Dansk.
1.R. ₂	12.	Historie.
A _{2b}	12.	Regning.
B ₂	12.	Geografi.
2.St.	5.	Historie.
1.St.	5.	Fransk.
1R. ₁	5.	Religion.
B ₁	5.	Historie.
C ₁	5.	Dansk.

Fredag den 5te Juli.

5.	8.	Naturlære.
3.R.	8.	Historie.
A _{2a}	8.	Tysk.
B ₂	8.	Historie.
C ₁	8.	Regning.
1.St.	12.	Religion.
1.R. ₁	12.	Geometri.
1.R. ₂	12.	Geografi.
A _{2b}	12.	Geografi.
B ₁	12.	Regning.
C ₂	12.	Dansk.
5.	5.	(Engelsk. Tysk.)
2.St.	5.	Latin.
A ₁	5.	Dansk.
C ₁	5.	Historie.
C ₂	5.	Religion.

Lørdag den 6te Juli.

3.St.	8.	Arithmetik.
2.R.	8.	Historie.
A ₁	8.	Religion.
A _{2b}	8.	Tysk.
B ₂	8.	Naturhistorie.

Kl.	Tid.	Fag.
2.St.	12.	Geometri.
1.R. ₂	12.	Naturhistorie.
B ₂	12.	Tysk.
C ₁	12.	Naturhistorie.
1.R.	5.	Fransk.
A _{2a}	5.	Dansk.
B ₁	5.	Geografi.
C ₂	5.	Regning.

Mandag den 8de Juli.

3.St.	8.	Historie.
A _{2b}	8.	Naturhistorie.
B ₁	8.	Religion.
2.St.	12.	Tysk.
2.R.	12.	Religion.
A ₁	12.	Geografi.
B ₂	12.	Dansk.
3.R.	5.	Dansk.
1.r	5.	Naturlære.
A _{2b}	5.	Dansk.
C ₁	5.	Religion.
C ₂	5.	Geografi.

Tirsdag den 9de Juli.

3.St.	8.	Geometri.
3.R.	8.	Naturhistorie.
1.St.	8.	Historie.
A ₁	8.	Tysk.
B ₁	8.	Naturhistorie.
2.St.	12.	Dansk.
1.R. ₂	12.	Geometri.
A _{2a}	12.	Naturhistorie.
3.R.	5.	Geografi.
A ₁	5.	Regning.
A _{2b}	5.	Historie.
C ₁	5.	Geografi.

Onsdag den 10de Juli.

5.	8.	Fransk.
A _{2a}	8.	Historie.
C ₂	8.	Naturhistorie.
3.St.	12.	Dansk.

Kl.	Tid.	Fag.
1. St.	12.	Geometri.
A. ₁	12.	Fransk.
A. _{3a}	12.	Religion.
2. R.	5.	Naturhistorie.
B. ₁	5.	Tysk.
B. ₂	5.	Regning.

Torsdag den 11te Juli.		
Kl.	Tid.	Fag.
3. St.	8.	Geografi.
3. R.	8.	Naturlære.
1. R. ₂	8.	Religion.
A. ₂	8.	Fransk.
1. St.	12.	Naturhistorie.
1. R. ₁	12.	Geografi.

C. Aarsprøven i Smaaskolen.

Torsdag den 11te Juli.		
Kl.	Tid.	Fag.
A.	3.	Regning.
C.	3.	—
B.	3.	Dansk.
A.	4.	Historie.
B.	4 ¹ / ₂ .	Regning.
C.	4 ¹ / ₂ .	Dansk.
A.	5.	Bibelhistorie.

Fredag den 12te Juli.		
Kl.	Tid.	Fag.
A.	9.	Geografi.
B.	9.	Bibelhistorie.
B. og C.	10.	Anskuelseslære.
A.	11 ¹ / ₂ .	Dansk.
C.	11 ¹ / ₂ .	Bibelhistorie.
B.	12 ¹ / ₂ .	Historie.
A.	1.	Anskuelseslære.

Under den mundtlige Prøve ere Disciplenes Haandarbejder fremlagte i Sløjdsalen.

Fredag den 12te Juli Kl. 1 Prøve i Sang.

— — — Kl. 2 — i Gymnastik.

Lørdag den 13de Juli Kl. 10 bekjendtgjøres Udfaldet af Examenene. Kl. 1 prøves nye Disciple, hvorefter Ferien begynder.

Mandag den 19de August Kl. 8 begynder Undervisningen i det nye Skoleaar for Statsskolens og Elementarskolens Disciple, Kl. 9 for Smaaskolens.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgjørelsen af Prøvernes Udfald indbydes Disciplenes Forældre og Værger og Enhver, der har Interesse for disse Skoler og deres Virksomhed.

C. BERG.